

AZ AGRÁRSZAKKÉPZÉS SZEREPE A MUNKAERŐ- UTÁNPÓTLÁSBAN

2024

**AZ AGRÁRSZAKKÉPZÉS
SZEREPE A MUNKAERŐ-
UTÁNPÓTLÁSBAN
2024**

Agrárközgazdasági Intézet,
Budapest, 2026

Szerkesztette: Hamza Eszter

Szerzők: Hamza Eszter
Király-Gál Karola Viktória
Márkiné Tóth Orsolya
Rácz Katalin

Közreműködött: Lőrincz Katalin

Opponensek: Hámori Judit
Székely Erika

Felelős kiadó: Dr. Goda Pál

Kiadó: AKI Agrárközgazdasági Intézet
Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság

H-1093 Budapest, Zsil utca 3–5.
Telefon: (+36 70) 501-0446
<https://aki.gov.hu>
aki@aki.gov.hu

ISSN 2786-3786 (Online)
DOI: <https://doi.org/10.7896/ai2601>
© Agrárközgazdasági Intézet – minden jog fenntartva

A kiadvány megtekintéséhez az Adobe Acrobat Reader programot javasoljuk.

Jelen mű felhasználása a **Nevezd meg! – Ne add el! – Így add tovább!**
4.0 Nemzetközi (CC BY-NC-SA 4.0) licenc alapján lehetséges.

A felhasználási feltételekről bővebben: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.hu>

TARTALOMJEGYZÉK

Összefoglaló	5
Háttér	5
Módszer	5
Főbb eredmények	6
Summary	10
Background	10
Method	10
Main results	11
Bevezetés	15
Munkaerőpiaci folyamatok az élelmiszer-gazdaságban	17
Foglalkoztatás	17
Keresetek	20
Munkaerő-felhasználás	21
Munkaerő-felhasználás fajlagos értékei az üzemtípusokban	22
Az időszaki munkaerő-felhasználás az üzemtípusokban	23
Az élelmiszer-gazdasági vállalkozások munkaerőpiaci felmérése	25
A válaszadó üzemvezetők és a felmért gazdaságok jellemzői	25
A felmért vállalkozások munkaerőhatterének jellemzői	27
A munkaerő-megtartás és -ösztönzés eszközei	30
A munkaerő-utánpótlás problématerületei és lehetőségei – a duális szakképzés tapasztalatai	31
Az agrár munkaerő-kereslet jellemzői	34
Országos munkaerő-kereslet alakulása a mezőgazdasági és élelmiszeripari szakképzettséget igénylő munkakörökben	35
Az agrár-munkaerőpiaci kereslet jellemzői az Agrárszakképzési Centrumok vonzáskörzetében	36
Az agrár-munkaerőpiaci kereslet jellemzői az Alföldi Agrárszakképzési Centrum vonzáskörzetében	36
Az agrár-munkaerőpiaci kereslet jellemzői a Déli Agrárszakképzési Centrum vonzáskörzetében	38
Az agrár-munkaerőpiaci kereslet jellemzői az Északi Agrárszakképzési Centrum vonzáskörzetében	39
Az agrár-munkaerőpiaci kereslet jellemzői a Kisalföldi Agrárszakképzési Centrum vonzáskörzetében	41
Az agrár-munkaerőpiaci kereslet jellemzői a Közép-magyarországi Agrárszakképzési Centrum vonzáskörzetében	42
Az agrárszakképzés intézményi, tanulói háttere	44
Intézményi háttér	44
Tanulói háttér	46
Az Agrárszakképzési Centrumok tanulói háttere	50
Alföldi Agrárszakképzési Centrum	51
Déli Agrárszakképzési Centrum	52
Északi Agrárszakképzési Centrum	54
Kisalföldi Agrárszakképzési Centrum	55
Közép-magyarországi Agrárszakképzési Centrum	57
Tanulói felmérések eredményei	59
Pályaorientációs felmérés	59
A pályaorientációs felmérés kerete, a minta jellemző	60
Az iskolaválasztás szempontjai	64
A pályaorientációs eszközök szerepe	67
Digitális kompetenciák és eszközhasználat	68
Középiskolai tapasztalatok	71
Jövőre vonatkozó tervek és az azokat befolyásoló tényezők	72
A továbbtanulási és elhelyezkedési preferenciafelmérés	75
A felmérés keretei, a minta jellemzői	76
A tanulók készségeinek fejlődése és a gyakorlatszerzés lehetőségei	78
A tanulók iskolai tapasztalatai és jövőbeni várakozásai, tervei	81
Mellékletek	87
Hivatkozások jegyzéke	104

ÖSSZEFOGLALÓ

Háttér

Jelen tanulmány a hazai agrár-munkaerőpiacon és agrárszakképzésben jelentkező főbb folyamatokat mutatja be az elérhető legfrissebb statisztikai adatok, továbbá az Agrárközgazdasági Intézet által elvégzett tanulói felmérések alapján.

Módszer

A tanulmány első fejezetében a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) adatai alapján az elmúlt évekre visszamenően rövid elemzést adunk a mezőgazdaság és az élelmiszeripar munkaerőpiaci folyamatairól, a foglalkoztatás jellemzőiről, helyzetéről, valamint a Tesztüzemi Információs Rendszer 2024. évi adatgyűjtése alapján elemezzük a mezőgazdasági üzemtípusok munkaerő-felhasználását.

A második fejezetben az Agrárközgazdasági Intézet és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) együttműködésében 2023 őszén végzett munkaerőpiaci felmérés eredményeit ismeretjük. A felmérés alapsokaságát az agrárszakképzésben duális képzőhelyként nyilvántartott agrár-, erdészeti és élelmiszeripari vállalkozások adták, mintavételi keretként a NAK 2443 eleméből álló címjegyzéke szolgált. A mintavételi eljárásban a megcélzott vállalkozói kör elérhetősége, önkéntes kitöltése alakította a mintát, és 194 vállalkozás képviselője töltötte ki a kérdőívet. A felmérés nem reprezentatív, tehát a levont következtetések kizárólag a válaszadó mintasokaságra vonatkoznak.

A mintegy 40 kérdést tartalmazó kérdőív kérdései a gazdaságra/vállalkozásra vonatkozó alapinformációkra, a foglalkoztatási adatokra (pl.: létszám, munkakörök, tervezett bővítés,

az állandó és időszakos munkavállalókkal kapcsolatos tapasztalatok, fejlesztendő készségek), a képzésekkel kapcsolatos tapasztalatokra (pl.: munkaerő továbbképzése, duális képzésben való részvétel), valamint a munkaerő-gazdálkodással kapcsolatos gyakorlatokra irányultak.

A felmérés adatai mellett az elemzést kiterjesztettük a MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (MKIK GVI) „Rövid távú munkaerőpiaci prognózis” kutatásának adatbázisára (MMPP-adatbázis), amely területileg reprezentatív adatgyűjtésen alapul, így alkalmas a munkaerő-kereslet területi sajátosságainak vizsgálatára. A felmért 6687 vállalkozás képviselője arról nyilatkozott, hogy mely mezőgazdasági és élelmiszeripari foglalkozásokban és milyen létszámban van tartósan betöltetlen üres álláshely az adott vállalkozásnál.

A tanulmány negyedik fejezetében bemutatott agrárszakképzéssel kapcsolatos elemzés adatháttérét a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal által működtetett Szakképzési Információs Rendszerből (SZIR) származó tanulói adatok feldolgozása képezi.

A tanulmány ötödik fejezete az Agrárminisztérium fenntartásában működő agrárszakképző intézmények tanulói körében 2024 novemberében elvégzett kérdőíves felmérések legfontosabb eredményeit mutatja be.

A 4053 főt elérő pályorientációs felmérés fókuszában az agrárszakképzésben részt vevő tanulók pályaválasztási döntéseinek háttérében álló motivációk feltárása, a pályorientációs tevékenységek szerepének azonosítása, az agrárszakképzésben már részt vevő tanulók szakképzéssel kapcsolatos tapasztalatainak bemutatása, valamint a továbbtanulással, munkába állással kapcsolatos preferenciák feltárása állt annak érdekében, hogy bővüljön a pályorientációs eszközrendszer, az agrárszakképzésben növekedjen a beiskolázási létszám, valamint javuljanak a képzési feltételek.

A továbbtanulási és elhelyezkedési preferenciafelmérés a hazai agrárszakképzésben részt vevő, végzés előtt álló tanulók továbbtanulással, munkavállalással kapcsolatos preferenciáinak és lehetőségeinek feltárására irányult, a pályán maradás ösztönzését hatékonyan segítő szakpolitikai beavatkozások megalapozása érdekében. A felmérésben 1530 tanuló vett részt, akik mindannyian az Agrárminisztérium (AM) fenntartásában működő agrárszakképző intézményekbe járnak.

Az adatfeldolgozást Python programcsomag segítségével végeztük, az eredményeket leíró statisztikák, illetve keresztábra-elemzések keretében foglaltuk össze.

Főbb eredmények

- A foglalkoztatottak száma a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban 2017 és 2024 között csökkent (a mezőgazdaságban jelentősebben, 11, míg az élelmiszeriparban 3 százalékkal), 2024-ben a mező- és erdőgazdaságban 198 ezer főt, az élelmiszeriparban pedig 146 ezer főt foglalkoztattak.
- A mezőgazdaság és az élelmiszeripari nettó átlagkeresetek a nemzetgazdasági átlagkeresetektől mintegy 24, illetve 12 százalékkal maradnak el.
- A nem fizetett családi és időszakos munkaerő-ráfordítást is magában foglaló éves munkaerőegységgel (ÉME) mért munkaerő-felhasználás jelentősen, 2017 és 2024 között 41 százalékkal esett vissza. A munkaerő-felhasználás szerkezetében a nem fizetett családi munkaerő aránya csökken, míg a fizetett munkaerő-felhasználásé nő.
- A teszttüzemi adatok alapján mért üzemi fajlagos munkaerő-felhasználás hasonló az előző évékéhez. Területegységre vetítve a legtöbb munkaerőt a hajtatószes zöldségtermesztő

gazdaságok használták, számosállatra vetítve pedig a leginkább munkaintenzív üzem-típusok a tejelő tehenészetek és a vegyes gazdaságok.

- Az előállított standard termelési értékre jutó munkaerő-felhasználás tekintetében elmondható, hogy a legnagyobb munkaerőigénye a szőlőtermelő, a gyümölcsstermelő és a zöldség-hajtató gazdaságoknak van. Egységnyi standard termelési érték előállításához egy szőlészetnek átlagosan nyolcszor több munkaerő-ráfordításra van szüksége, mint egy szakosodott baromfitartónak. A szántóföldi növénytermesztő üzemek munkaerő-felhasználásával összehasonlítva pedig átlagosan négyszeres a különbség.
- Az idénymunkaerő felhasználása üzemtípusok szerint a szabadföldi zöldségtermesztő üzemekben éri el a legmagasabb értéket (1,1 ÉME/üzem). A teljes munkaerő-felhasználáson belül a gyümölcsstermelő és a szabadföldi zöldségtermesztő üzemekben a legnagyobb az időszaki munkaerő-felhasználás aránya, előbbiben 44, utóbbiban 37 százalék. Az összes felhasznált munkaerőből az idénymunkaerő-felhasználás aránya a legkisebb a sertéstartó (1,1 százalék), a baromfitartó (3,5 százalék) és a legeltetési állattartó (3,7 százalék) gazdaságokban.

A 2023 őszen lefolytatott munkaerőpiaci témájú kérdőíves felmérés eredményei alapján a következő megállapítások tehetők:

- A vállalkozások többségében a felmérést megelőző évben (2022-ben) élénk munkaerőpiaci mozgások voltak jellemzőek, összességében pedig a munkaerő-felvétel dominált.
- A felmérésben részt vevő vállalkozások 43 százalékában volt üres álláshely a felmérés idején. Ezen vállalkozások 60,7 százaléka kínált szakképzettséget nem igénylő álláshelyet, a vállalkozások 77,4 százaléka közép fokú vagy technikus szakképzettséget igénylő, 40 százaléka pedig felső fokú végzettséget igénylő üres álláshelyekkel bírt. A felmért vállalkozások összes üres álláshelyének 36 százaléka közép fokú szakképzettséget igénylő munkakörre vonatkozik.
- A hiányszakmákra vonatkozó legtöbb említést a mezőgazdasági vállalkozások részéről a gépkezelő, gépszerelő, állatgondozó, az erógépvezető (traktoros), a lovas és a kertész, míg az élelmiszeripari vállalkozások körében a pék és húsfeldolgozó foglalkozások kapták.
- Az állandó munkaerő foglalkoztatása kapcsán a megkérdezett vállalkozásirányítók a legnagyobb problémának a folyamatosan növekvő bérigényt, az alacsony munkamorált, a motiváltság és a munkatapasztalat hiányát jelölték meg.
- A munkaerő ösztönzésének eszközeként a kitöltők legnagyobb része a munkába járás támogatását (63 százalék), a munkakörülmények javítását (56,2 százalék) és a fizetésemelést (55,7 százalék) jelölte meg, ezt követte a munkaidő rugalmas kezelése (47,9 százalék) és az alkalmi pénzbeli juttatások nyújtása (41,8 százalék).
- Öröndetes, hogy a felmérésben megkérdezett vállalatvezetők túlnyomó többsége (85 százalék) valamilyen formában képezi az alkalmazottait, legtöbben belső képzéseket nyújtanak számukra.
- A válaszadók véleménye szerint a pályakezdők felkészültségével, készségeivel kapcsolatban a legnagyobb problémát a problémamegoldó készség és a rendszerben való gondolkodás hiánya jelenti, ugyanakkor a nyelvtudással és a digitális kompetenciákkal többnyire elégedettek.
- A felmért vállalkozások 43 százaléka igyekszik a duális szakképzés keretében történő munkaerő kinevelésével új munkavállalókról gondoskodni, és ennél nagyobb azok aránya – a válaszadók kétharmada –, akik a következő tanévben tervezik, hogy bekapcsolódnak a duális képzésbe.

A munkaerő-kereslet szakterületi szintű elemzése alapján megállapítható, hogy:

- Országosan a mezőgazdasági szakképzettséget igénylő munkakörök közül a legnagyobb gondot a gépkezelő, az állattenyésztő, valamint a gépszerelő és karbantartó foglalkozásokban jelenti a munkaerőhiány. Jóval kisebb mértékű, de jelzett munkaerőhiány van növénytermesztőkből, dísznövénykertészekből, földmérőkből. A 2022-es évhez hasonlóan

2023-ban sem jeleztek tartós hiányt mezőgazdasági technikusokból és növényorvosokból, miközben ezekben a foglalkozásokban korábban minden évben hiányt tapasztaltak a vállalkozások.

- Az élelmiszeripari foglalkozások közül messze a legnagyobb toborzási gondot a húsfeldolgozó foglalkozásokban jeleztek, de jelentős hiány mutatkozik a gyümölcs- és zöldségfeldolgozó, a pék és az élelmiszeripari gépkezelői foglalkozásokban is. Ezek a foglalkozások országosan is hiányszakmának tekinthetők. A felmért vállalkozások ezen kívül a cukrász szakmában is keresnek szakképzett munkaerőt.

Az oktatási statisztikák és az AKI által 2024 késő őszen elvégzett pályaeorientációs és pályapreferencia-felmérések legfontosabb eredményei az alábbiakban foglalhatók össze:

- Magyarországon a 2024/2025-ös tanévben 141 olyan intézmény működött, amelyben középfokú agrárszakképzés valósult meg. A 141 intézményben összesen 21 880 fő tanult valamilyen agrárszakképzési területen, 18 103 diák és 3777 felnőtt.
- Az agrárszakképzést folytató intézmények több mint 81 százaléka minisztériumi fenntartás alatt állt, amelyből 53 intézmény tartozott az Agrárminisztériumhoz, 61 intézmény pedig a Kulturális és Innovációs Minisztériumhoz. Az agrárszakképzést folytató szakképző intézmények 9 százaléka volt egyházi fenntartású, fennmaradó részét pedig az alapítványi, egyetemi és az egyéb kategóriába sorolt nonprofit szervezetek, zártkörűen működő részvénytársaságok, illetve más intézményfenntartó szervezetek működtették.
- Az agrárszakképzésben tanulók 67,7 százaléka az Agrárminisztérium fenntartásában működő iskolákban tanult. A Kulturális és Innovációs Minisztérium iskoláit a tanulók további 17,2 százaléka választotta. A fennmaradó tanulói létszám az egyházi, egyetemi, alapítványi és egyéb kategóriába tartozó fenntartók között oszlott meg.
- A 2024/2025-ös tanévben a mezőgazdaság és erdészet ágazathoz kapcsolódó szakmát tanulta az agrárszakképzésben részt vevők többsége (66 százaléka). A tanulók negyede (24 százaléka) élelmiszeripar ágazatban, 10 százaléka pedig a környezetvédelem és vízügy ágazatba tartozó környezetvédelmi technikus szakmát tanulta.
- A pályaeorientációs felmérés eredménye szerint az agrárszakképzésbe belépő tanulók háromnegyede az adott szakma iránti érdeklődést jelölte meg szakközépiskolai tanulmányai megkezdésének okaként, és a tanulók közel ugyanekkora hányada a középiskola-választás során jelenlegi iskoláját nevezte meg első helyen. Az iskolaválasztásban a szakmai érdeklődés legerőteljesebben a mezőgazdaság és erdészet ágazatban tanulók esetében jelent meg.
- A középiskola-választást segítő pályaeorientációs eszközrendszer hatékonyságát értékelő tanulói vélemények alátámasztják a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara által képviselt törekvések helyességét, miszerint a tanulók által leghasznosabbnak az iskolai nyílt napok bizonyulnak, főként az interaktív, a tevékenységek, technológiák kipróbálására lehetőséget adó, az iskolában tanuló felsőbb éves diákok vagy korábban végzetek aktív részvételével megvalósuló rendezvények. Mindemellett a pályaeorientációban fontos szerepet töltenek be a középiskolák honlapjain és a közösségi médiában közzétett információk.
- A pályaeorientációban szerepet játszó személyek befolyását sok éve nyomon követő felméréseink azt mutatják, hogy a családi útmutatás szerepe kardinális a pályaválasztás kérdésében, és más csoportok hatása nem közelíti meg a családtagok pályaeorientációt támogató ráhatását. A tanulók szakma- és iskolaválasztását jelentősen befolyásolja a gazdálkodói családi háttér, azaz, hogy a család folytat-e otthon mezőgazdasági tevékenységet.
- A szakképző intézményekben tanulók mintegy 16 százaléka csalódott az iskolában. E tanulói csoportok esetében a lemorzsolódást, iskolaelhagyást megelőzendő, indokolt lehet az intézményen belüli szakmaváltás megfontolása, támogatása vagy a tanulók igényeinek felmérése és a problémák részletes feltárása.
- A végzős tanulók továbbtanulási és elhelyezkedési preferenciáját felmérő úgynevezett pályapreferencia-felmérés eredményei szerint az agrárszakképző intézmények által biztosított képzési környezet legpozitívabbra értékelt dimenziója az elméleti és a gyakorlati

oktatók felkészültsége. Emellett pozitívan értékelt terület a jól szervezett közösségi élet. A felmérés keretében vizsgált dimenziók közül a legkritikusabb véleményt a tanulók a taneszközökkel való ellátottsága, a szaktantermek és a duális képzőhelyek felszereltsége kapcsán fogalmazták meg. Az összes tényező terén az Északi Agrárszakképzési Centrum iskoláinak tanulói a legelégedettebbek.

- A végzés előtt álló tanulók értékelése szerint az agrárszakképzésben eltöltött tanulmányok leginkább a következő területeken járulnak hozzá készségeik fejlődéséhez: önálló munkavégző képesség, alkalmazkodó készség, munkabírás, kitartás, együttműködési készség. A tudásukat illetően pedig a gyakorlati szakismeretek megszerzésében segítette őket leginkább az iskola. Kevésbé éreztek fejlődést a tanulók a vállalkozási és pénzügyi ismeretek, az informatikai tudás, valamint a nyelvtudás terén. Mindez elsősorban azért problematikus, mert a későbbi vállalkozóvá válás, önálló gazdálkodás szempontjából ezek a ismeretek kiemelt jelentőséggel bírnak.
- Jelzésértékű, hogy az agrárszakképzésben tapasztalatot szerzett végzős tanulóknak átlagosan csak 32 százaléka értékelte úgy, hogy a gyakorlati képzés teljes mértékben elősegítette, megalapozta gyakorlati ismeretszerzését. Ez az arány a külsős gyakorlati képző helyek esetében magasabb, 40 százalékos, mint az iskolai képzőhelyek esetében, ahol 26 százalék.
- A szakképzettség megszerzését követően a végzés előtt álló tanulók 46,9 százaléka tervezi a szakmában történő elhelyezkedést, és örvendetes, hogy ez az arány a korábbi felmérések eredményei alapján évről évre növekszik. A tanulók 22 százaléka ugyanakkor a képzettség megszerzését követően a szakterületén kívüli munkahelyen képzelel el a jövőjét. A továbbtanulást tervezők aránya is évről évre mérsékelten növekszik, ami 2024-ben 37 százalék volt. A tanulók ötöde tervezi a külföldre költözést, arányuk megnégyszereződött a 2020-as felmérés óta. A pályán maradás ösztönzését elősegítő szakpolitikai beavatkozások kiemelt csoportját képezhetik a jövőre vonatkozóan még bizonytalan tanulók (15,3 százalék), akiknek a felmérés időpontjában még nem volt konkrét elképzelése a képzettség megszerzését követő időszakra.
- A válaszadó végzős tanulók mintegy 46,9 százalékának az adatfelvétel időszakában még nem volt konkrét állásajánlata, vagy elhelyezkedést érintően elképzelése, évről évre nő viszont az önálló vállalkozás indítását tervező tanulók aránya, 2024-ben 16,7 százalék volt.
- A végzést követő munkavállalás a felmérés eredményei szerint várhatóan a lokális munkaerőpiac kínálatát bővíti, a konkrét állásajánlattal rendelkező tanulók ugyanis zömmel a lakóhelyükön vagy annak közvetlen közelében tervezik a munkavállalást.
- A válaszadó végzős tanulók harmadának családja gazdálkodik, és pozitív, hogy ezen tanulók több mint fele mindenképpen szeretné folytatni a gazdálkodást és idővel átvenni a gazdaságot, de további 22 százalékuk is hajlik rá, hogy tovább vigye a családi üzemet.
- A tanulók munkabérrel kapcsolatos várakozásai a tanult szakterülettel és a végzettségi szinttel mutatnak összefüggést. A szakképző iskolai képzésben tanulók bérigénye jellemzően alacsonyabb, mint a technikai végzettséget szerző tanulóké.
- A jövőbeni munkahellyel kapcsolatban a tanulók a megfelelő keresetet, a jó közösséget, az elegendő szabadidőt, a nyugodt kellemes munkakörnyezetet tartják kiemelten fontosnak, de a 22 felsorolt tényező közül az ötödik és hatodik helyen a folyamatos szakmai fejlődés és a hasznos munkavégzés igénye is megfogalmazódott.

SUMMARY

Background

The present study outlines the main processes characterising the domestic agricultural labour market and agricultural vocational training, based on the latest available statistical data, as well as surveys conducted among students by the Institute of Agricultural Economics.

Method

In the first chapter of the study, we present a brief analysis of recent years' labour market developments in agriculture and the food industry based on data from the Hungarian Central Statistical Office (KSH). We discuss recent trends in employment, including its main characteristics and current situation, and analyse labour use across different types of agricultural holdings using data from the 2024 data collection of the Farm Accountancy Data Network (FADN).

The second chapter presents the results of a labour market survey conducted in autumn 2023 in cooperation between the Institute of Agricultural Economics and the Hungarian Chamber of Agriculture (NAK). The target population of the survey comprised agricultural, forestry, and food industry enterprises registered as dual vocational training providers within agricultural vocational education, with the sampling frame provided by the register of the Hungarian Chamber of Agriculture, consisting of 2,443 units. The sample was shaped by the accessibility of the targeted enterprises and voluntary participation; a total of 194 enterprise representatives completed the questionnaire. The survey is not representative; therefore, the conclusions drawn apply exclusively to the respondent sample population.

The survey, consisting of approximately 40 questions, covered basic information on the farm or enterprise, employment-related data (e.g. workforce size, job roles, planned expansion, experiences with permanent and seasonal employees, and skills requiring further development), experiences related to training (e.g. workforce upskilling and participation in dual training programmes), as well as practices related to human resource management.

In addition to the survey data, the analysis was extended to include the database (MMPP) of the “Short-term Labour Market Prognosis” research conducted by the Institute for Economic and Enterprise Research under the Hungarian Chamber of Commerce and Industry (MKIK GVI). This database is based on territorially representative data collection, and it is suitable for examining the regional characteristics of labour demand. Representatives of the 6,687 surveyed enterprises reported which agricultural and food industrial occupations had permanently unfilled vacancies within their organisations and the number of such positions.

The analysis of agricultural vocational education presented in the fourth chapter of the study is based on the processing of student-level data obtained from the Vocational Training Information System (SZIR), operated by the National Office of Vocational Education, Training and Adult Learning.

The fifth chapter of the study presents the key findings of surveys conducted in November 2024 among students enrolled in agricultural vocational education institutions under the supervision of the Ministry of Agriculture.

The career orientation survey, which reached 4,053 respondents, focused on identifying the motivations underlying the career choice decisions of students participating in agricultural vocational training, assessing the role of career guidance activities, and presenting the experiences of students already enrolled in vocational training. In addition, it explored preferences related to further education and entry into the labour market, intending to expand the career guidance toolkit, increase enrolment in agricultural vocational training, and improve training conditions.

The survey on preferences related to further education and employment aimed to explore the opportunities and preferences of students in domestic agricultural vocational training who were approaching graduation, concerning continuing their studies or entering the labour market, in order to establish policy interventions that effectively encourage retention in the profession. The survey involved 1,530 students, all of whom were enrolled in agricultural vocational training institutions maintained by the Ministry of Agriculture (AM).

Data processing was carried out using the Python software, and the results were summarised using descriptive statistics and cross-tabulation analyses.

Main results

- The number of employees in agriculture and the food industry declined between 2017 and 2024 (more remarkably in agriculture, by 11 per cent, and by 3 per cent in the food industry). In 2024, employment amounted to 198 thousand persons in agriculture and forestry, and 146 thousand persons in the food industry.
- Net average wages in agriculture and the food industry lag behind the national average by approximately 24 per cent and 12 per cent, respectively.
- Labour input measured in annual work units (AWU), which also includes unpaid family labour and seasonal labour input, declined significantly by 41 per cent between 2017 and

2024. Within the structure of labour use, the proportion of unpaid family labour decreased, while the share of paid labour input increased.

- According to the FADN data, farm-level labour input per unit of production is similar to that of previous years. Measured per unit of land, the highest labour use was observed in vegetable horticultural farms, while measured per animal, the most labour-intensive farm types were dairy cattle farms and mixed farms.
- In terms of labour input per unit of standard output, the highest labour requirements are found in vineyards, fruit-producing farms, and vegetable horticultural farms. On average, producing one unit of standard output in a vineyard requires eight times more labour input than in a specialised poultry farm. Compared with arable crop farms, the labour input is on average four times higher.
- Seasonal labour use is highest in open-field vegetable-producing farms (reaching 1.1 AWU/farm). Within total labour use, the share of seasonal workers is the largest in fruit-producing and open-field vegetable farms, at 44 and 37 per cent, respectively. Among all labour used, the lowest proportion of seasonal labour is observed in pig farms (1.1 per cent), poultry farms (3.5 per cent), and extensive grazing livestock farms (3.7 per cent).

Based on the results of the labour market-focused questionnaire survey conducted in autumn 2023, the following conclusions can be drawn:

- In the majority of enterprises, significant labour market mobility was observed in the year preceding the survey (2022), with overall trends being dominated by recruitment activity.
- At the time of the survey, 43 per cent of the participating enterprises had vacant positions. Among these enterprises, 60.7 per cent offered positions that did not require formal qualifications, 77.4 per cent had vacancies requiring upper secondary or technical qualifications, and 40 per cent had vacancies requiring tertiary-level qualifications. Overall, 36 per cent of all vacant positions identified among the surveyed enterprises were for jobs requiring upper secondary vocational qualifications.
- Among agricultural enterprises, the most frequently mentioned occupations were machine operator, machinery mechanic, animal caretaker, heavy machinery operator (tractor driver), groom, and gardener, while among food industry enterprises, baker and meat processing occupations ranked highest.
- Regarding the employment of a permanent workforce, the surveyed enterprise managers identified continuously increasing wage demands, low work morale, and a lack of motivation and work experience as the most significant problems.
- As instruments for motivating the workforce, the majority of respondents indicated support for commuting to work (63 per cent), improvements in working conditions (56.2 per cent), and wage increases (55.7 per cent). These were followed by flexible working time arrangements (47.9 per cent) and the provision of occasional monetary benefits (41.8 per cent).
- Remarkably, the vast majority of managers surveyed (85 per cent) provide some form of training for their employees, most commonly in the form of internal training.
- According to respondents, the most significant shortcomings in the preparedness and skills of new labour market entrants are the lack of problem-solving skills and the inability to think holistically.
- Forty-three per cent of the surveyed enterprises seek to ensure a supply of new employees through training within the framework of dual vocational training, and an even higher proportion – two-thirds of respondents – plan to join dual training programmes in the upcoming academic year.

Our territorial-level analysis of labour demand leads to the following conclusions:

- At the national level, among occupations requiring agricultural expertise, labour shortages are most pronounced in the positions of machine operator, livestock breeder, as well as machinery mechanic and maintenance worker. To a significantly lesser extent (but still

reported), shortages exist among crop producers, ornamental horticulturists, and land surveyors. As in 2022, no persistent shortages were reported in 2023 for agricultural technicians and plant protection specialists, despite the fact that enterprises had experienced shortages in these occupations in every previous year.

- Among food industry occupations, by far the greatest recruitment difficulties were reported in meat processing occupations; however, considerable shortages were also observed among fruit and vegetable processors, bakers, and food industry machine operators. These occupations can be considered shortage occupations at the national level. In addition, the surveyed enterprises are also seeking skilled labour in the confectionery profession.

The most important findings from educational statistics, as well as from the career guidance and career preference surveys conducted by AKI in late autumn 2024, can be summarised as follows:

- In Hungary, during the 2024/2025 academic year, 141 institutions provided upper secondary agricultural vocational education. Across these 141 institutions, a total of 21,880 individuals were enrolled in agricultural vocational training programmes, including 18,103 people in student status and 3,777 adults participating in adult education.
- More than 81 per cent of the institutions providing agricultural vocational education were under ministerial supervision, of which 53 were maintained by the Ministry of Agriculture and 61 by the Ministry of Culture and Innovation. Nine per cent of the vocational institutions offering agricultural training were maintained by churches, while the remainder were operated by nonprofit organisations, private limited companies, or other institutional maintainers classified as foundation-based, university, or other categories.
- Of those enrolled in agricultural vocational education, 67.7 per cent studied in schools maintained by the Ministry of Agriculture. A further 17.2 per cent of students chose schools maintained by the Ministry for Culture and Innovation (KIM). The remaining students were distributed among maintainers in church, university, foundation, and other categories.
- In the 2024/2025 academic year, the majority of participants in agricultural vocational education (66 per cent) studied occupations related to the agriculture and forestry sector. One quarter of the students (24 per cent) enrolled in the food industry sector, while 10 per cent studied the environmental protection technician profession within the environmental conservation and water management sector.
- According to the results of the career guidance survey, three-quarters of students entering agricultural vocational education cited interest in the chosen profession as the reason for starting their vocational secondary school studies, and nearly the same proportion ranked their current school as their first choice in the school selection process. Professional interest played the strongest role in school choice among students studying in the agriculture and forestry sector.
- Students' evaluations of the effectiveness of career guidance tools supporting secondary school choice confirm the validity of the efforts advocated by the Hungarian Chamber of Agriculture, according to which school open days are considered the most useful by students, especially interactive events that allow participants to try out activities and technologies, and that involve the active participation of senior students or graduates of the institution. In addition, information published on secondary schools' websites and on social media plays an important role in career guidance.
- Our surveys, which have been tracking the influence of individuals involved in career guidance for many years, show that family guidance plays a pivotal role in career choice, and the impact of other groups does not come close to the supportive influence exerted by family members. Students' choice of profession and school is also significantly influenced by a farming family background, that is, whether the family is engaged in agricultural activities at home.

- Approximately 16 percent of the responding students are disappointed in their school. For these groups of students, in order to prevent dropout and early school leaving, it may be justified to consider and support a change of vocational track within the institution, or to assess the students' needs and explore their problems in detail.
- According to the results of the so-called career preference survey assessing the further education and employment preferences of graduating students, the most positively evaluated dimension of the training environment provided by agricultural vocational institutions is the preparedness of theoretical and practical instructors. In addition, well-organized community life is a positively assessed area. Among the dimensions examined in the survey, students expressed the most critical opinions regarding the availability of teaching equipment and the level of equipment in specialised classrooms and dual training sites. Across all factors, students of the Northern Agricultural Vocational Training Centre reported the highest levels of satisfaction.
- Based on the assessments of graduating students, studies completed within agricultural vocational education contribute most strongly to the development of the following skills: ability to work independently, adaptability, work endurance, perseverance, and cooperation skills. In terms of knowledge acquisition, the school contributed most to the development of practical professional skills. Students felt less progress in the areas of entrepreneurial and financial knowledge, IT skills, and language proficiency. This is particularly problematic because these competencies are of crucial importance for becoming an entrepreneur or managing one's own business in the future.
- It is noteworthy that, on average, only 32 per cent of the graduating students with experience in agricultural vocational education assessed that practical training fully supported and adequately laid the foundation for the acquisition of practical skills. This ratio is higher (40 per cent) in the case of external practical training sites than for school-based training sites (26 per cent).
- After obtaining their vocational qualification, 46.9 per cent of the graduating students plan to find employment in their trained profession, and it is encouraging that this proportion has been increasing year by year based on the results of previous surveys. At the same time, 22 per cent of the students envisage working outside their field of qualification after graduation. The proportion of those planning to continue their studies has also been increasing moderately year by year, reaching 37 per cent in 2024. One in five students is planning to move abroad, and their proportion has quadrupled since the 2020 survey. Students who remain uncertain about their plans (15.3 per cent) could form a key target group for policy interventions aimed at encouraging retention in the profession, as they had no concrete plans for the post-qualification period at the time of the survey.
- Approximately 46.9 per cent of the responding graduating students did not yet have a concrete job offer or clear employment plans at the time of data collection. However, the proportion of students planning to start their own businesses has been increasing year by year, reaching 16.7 per cent in 2024.
- According to the survey results, employment following graduation is expected to primarily expand the supply of the local labour market, as students with concrete job offers predominantly plan to work in their place of residence or in its immediate vicinity.
- One third of the responding graduating students come from farming families, and it is positive that more than half of these students definitely wish to continue farming and eventually take over the family farm, while a further 22 per cent are also inclined to carry on the family enterprise.
- Students' wage expectations are correlated with their field of study and level of qualification. Wage expectations among students enrolled in vocational school programmes are generally lower than those of students obtaining a technician-level qualification.
- Concerning their future workplace, students consider adequate pay, a good community, sufficient free time, and a calm and pleasant work environment to be particularly important. Among the 22 factors listed, the need for continuous professional development and useful work also emerged in fifth and sixth place.

BEVEZETÉS

A hazai munkaerőpiac évek óta tartó jellegzetessége, hogy a munkaerőhiány miatt a munkaerő-kereslet és -kínálat egyensúlya a kereslet irányába tolódik. A munkaerőhiány változó mértékben érinti a nemzetgazdasági ágazatokat, így a gazdasági szereplők is eltérő alkalmazkodási stratégiákat követnek a kereslet és kínálat egyensúlyának helyreállítása érdekében. A mezőgazdasági és élelmiszeripari szektorokat különösen érzékenyen érinti a munkaerőhiány, elsősorban a szezonális foglalkoztatás, a szakképzettség alacsony foka és az egyéb szektorok elszívó hatása miatt. Az Agrárközgazdasági Intézet kiemelt tématerületként foglalkozik a hazai agrár- és élelmiszeripari foglalkoztatással. Feladatai közé tartozik többek között a munkaerőpiac jellegzetességeinek feltárása, a tendenciák nyomon követése, valamint hatásvizsgálatok készítése (Hamza *et al.*, 2016; Hamza *et al.*, 2018; Rácz *et al.*, 2018; Hamza *et al.*, 2019).

A hazai munkaerőpiacot érintően számos, rendszeresen ismétlődő felmérés és adatközlés létezik, ezek mintavételi hátterük, változókészletük miatt csak korlátozottan teszik lehetővé az élelmiszer-gazdaság humánerőforrás-hátterének, foglalkoztatási sajátosságainak részletes vizsgálatát, valamint a várható munkaerőpiaci folyamatokról képet adó rövid és hosszú távú prognózisok elkészítését. Ezt a hiányt igyekszik pótolni az Agrárközgazdasági Intézet a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával együttműködésben, az Agrárminisztérium támogatásával elvégzett agrár-munkaerőpiaci felmérések segítségével. E felmérések alapvető célja, hogy empirikusan megalapozott ismereteket és elemzéseket nyújtsanak a magyar élelmiszer-gazdasági vállalkozások foglalkoztatási jellemzőiről, munkaerő-keresletéről, alkalmazotti körének szociodemográfiai jellemzőiről, a megfelelő humánerőforrás-háttér megteremtését célzó vállalati stratégiákról, valamint az azokat befolyásoló gazdasági, társadalmi tényezőkről, mindezek alapján pedig javaslatokat fogalmazzanak meg a kihívásokra hatékonyan reagáló, keresletorientált szakképzési és felnőttképzési rendszer fejlesztési irányaira. A 2016-os, 2018-as, 2019-es és 2022-es felmérés eredményeiről az Agrárgazdasági Információk sorozatban adtunk számot (Hamza *et al.*, 2018; Hamza *et al.*, 2019; Hamza *et al.*, 2021 és Hamza *et al.*, 2024), jelen elemzés alapját a 2023-ban agrárszakképzésben duális képzőhelyként nyilvántartott agrár-, erdészeti és élelmiszeripari vállalkozások körében végzett felmérés adta.

Tanulmányunkban az agrármunkaerő-kereslet mellett az ágazat potenciális munkaerő-állományának egy jelentős szegmensével, nevezetesen az agrárszakképzésben tanulók helyzetének, jellemzőinek szekunder és primer adatfelvételeken alapuló elemzésével is foglalkozunk.

A periodikusan ismétlődő kiadvány az agrárszakképzéssel és az agrár-felsőoktatással, valamint a támogatáspolitikai eszközrendszerrel kapcsolatos szakpolitikai döntések megalapozását segíti elő, hozzájárulva az élelmiszer-gazdaságban jelentkező munkaerő-kereslet és -kínálat összehangolásához.

MUNKAERŐPIACI FOLYAMATOK AZ ÉLELMISZER- GAZDASÁGBAN

A fejezetben a mező- és erdőgazdaság, valamint az élelmiszeripar ágazati munkaerőpiaci folyamatait foglaljuk össze szekunder adatok elemzése alapján. Kitérünk a foglalkoztatás, a keresetek, valamint a munkaerő-felhasználás sajátosságainak vizsgálatára.

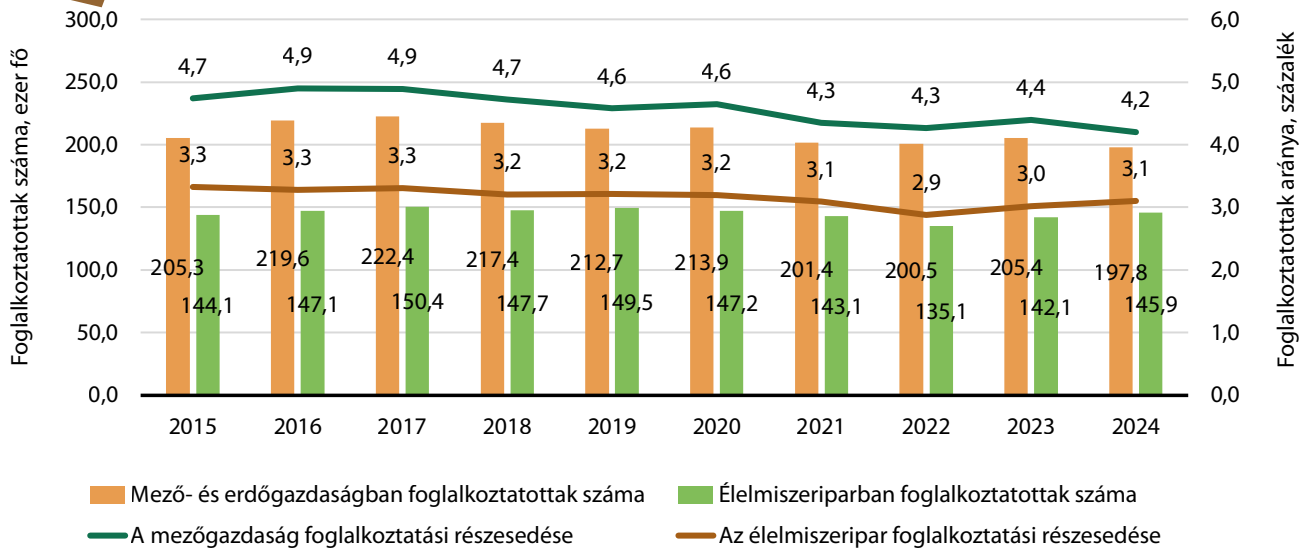
Foglalkoztatás

Magyarországon a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban foglalkoztatottak létszáma az elmúlt évtizedre visszatekintve 2017-ben érte el csúcspontját, 2017 és 2024 között (összhangban a jelentős munkaerőhiánnyal és az üzemszerkezet folyamatos átalakulásával) a mezőgazdaságban mintegy 11, az élelmiszeriparban – köszönhetően a 2022 utáni foglalkoztatásbővülésnek – csupán 3 százalékkal csökkent. 2024-ben a mező- és erdőgazdaságban mintegy 200 ezer főt (197,8 ezer fő), az élelmiszeriparban pedig 145,9 ezer főt foglalkoztattak. Az ágazatok nemzetgazdasági foglalkoztatásból való részesedése szintén mérsékelten csökkent, 2024-ben a mező- és erdőgazdaságban dolgozott a foglalkoztatottak 4,2, míg az élelmiszeriparban 3,1 százaléka (1. ábra).

Az ágazati sajátosságok miatt az intézményi munkaügyi statisztika adatai szerint az alkalmazásban állók átlagos állományi létszáma a foglalkoztatottakénál jóval alacsonyabb a mező- és erdőgazdaságban. Országosan mintegy 82 997 fő volt 2024-ben, ami a nemzetgazdaságon belül mindössze 2,25 százalékot jelent. A mezőgazdaságban nyilvántartott alkalmazotti létszámban és arányban jelentős területi különbségek mutatkoznak. A legnagyobb az alkalmazotti létszám Hajdú-Bihar (8615 fő), Bács-Kiskun (7259 fő) és Békés vármegyében (6704 fő), míg Nógrád vármegyében (834 fő) és Budapesten (1880 fő) a legalacsonyabb. A nemzetgazdaságban alkalmazottak létszámához viszonyítva az ágazat foglalkoztatási részesedése Békés vármegyében a legmagasabb (7,9 százalék), de 5 százalék feletti Hajdú-Bihar, Somogy,

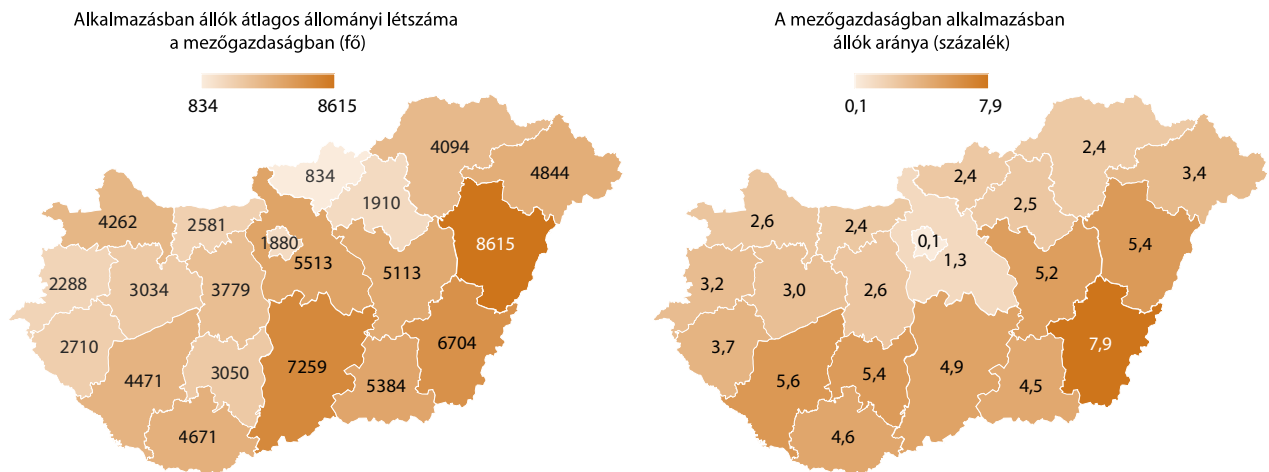
Tolna, valamint Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében is, miközben Budapesten mindössze 0,1 százalék, Pest vármegyében 1,3 százalék (2. ábra).

1. ábra FOGLALKOZTATOTTAK SZÁMA AZ ÉLELMISZER-GAZDASÁGBAN 2015–2024, EZER FŐ

Forrás: a KSH Lakossági munkaerő-felmérése alapján készült az AKI Társadalomkutató Osztályán

2. ábra A MEZŐ- ÉS ERDŐGAZDASÁGBAN ALKALMAZÁSBAN ÁLLÓK ÁTLAGOS ÁLLOMÁNYI LÉTSÁMA ÉS ARÁNYA A VÁRMEGYÉKBEN, 2024

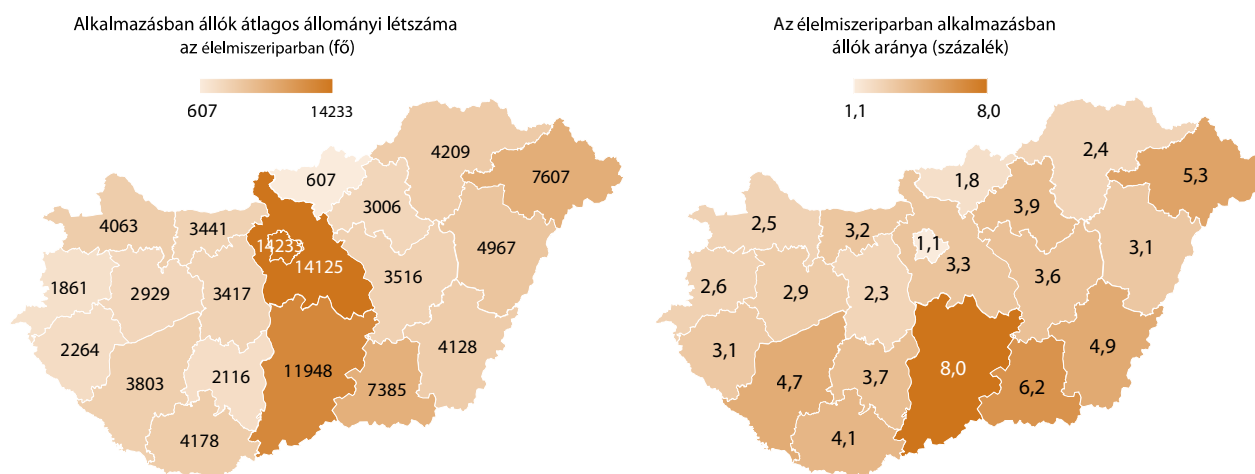
Forrás: KSH-adatok alapján készült az AKI Társadalomkutató Osztályán

Az élelmiszeriparban az alkalmazotti létszám a foglalkoztatotti létszámhoz közelebb áll, országosan mintegy 100 ezer főt tett ki (103 803 fő). A nemzetgazdasági arány pedig 2,8 százalékos volt 2024-ben (3. ábra).

Az intézményi munkaügyi statisztika adatai szerint az élelmiszeriparban 2017 és 2024 között összességében stagnált az alkalmazotti létszám, de a legtöbb alágazatban voltak ingadozások. Az ágazat kibocsátásának döntő többségét adó legalább 5 fős vállalkozások alkalmazottainak száma 2024-ben 100,2 ezer fő volt, ami 5,1 százalékkal, 4880 fővel több, mint 2017-ben.

3. ábra

AZ ÉLELMISZERIPARBAN ALKALMAZÁSBAN ÁLLÓK ÁTLAGOS ÁLLOMÁNYI LÉTSZÁMA ÉS ARÁNYA A VÁRMEGYÉKBEN, 2024

Forrás: KSH-adatok alapján készült az AKI Társadalomkutatási Osztályán

A szakágazatok közül az összes élelmiszeripari alkalmazott negyede a pékárugyártásban, másik negyede pedig a húsfeldolgozásban dolgozik. 2017 és 2024 között a malomipari termékgyártásban jelentős (+84 százalékos) volt az alkalmazotti létszámnövekedés, de a malomipari termék, keményítő gyártása szakágazatban (+18 százalék), az olaj- (+31,1 százalék) és a takarmánygyártásban (+12,8 százalék) is bővült az alkalmazottak száma, míg a többi alágazatban stagnált, vagy mérsékelten csökkent a létszám (1. táblázat).

1. táblázat: ALKALMAZÁSBAN ÁLLÓK SZÁMA AZ ÉLELMISZERIPARBAN SZAKÁGAZATOK SZERINT, 2017–2024

Szakágazat	Alkalmazásban állók száma (fő)						Változás (százalék)
	2017	2019	2020	2022	2023	2024	2024/2017
Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	23 589	24 581	23 581	23 044	20 723	20 759	88,0
Gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	7 850	8 029	7 975	8 087	7 425	7 208	91,8
Növényi, állati olaj gyártása	1 032	1 001	988	1 190	1 286	1 316	127,5
Tejfeldolgozás	6 711	7 026	6 883	6 747	6 385	6 430	95,8
Malomipari termék, keményítő gyártása	2 163	2 767	2 798	3 468	3 284	3 267	151,0
Pékáru, tésztafélék gyártása	27 044	25 385	23 954	24 413	21 011	21 994	81,3
Egyéb élelmiszer gyártása	9 153	10 310	9 901	11 179	10 719	11 175	122,1
Takarmány gyártása	6 439	6 590	6 804	7 211	7 094	7 433	115,4
Italgyártás	9 921	10 326	10 125	10 620	10 609	10 714	108,0
Dohánytermék gyártása	1 430	1 300	1 410	1 336	1 428	1 605	112,2
Élelmiszeripar összesen	95 338	97 377	94 470	97 380	97 769	100 218	105,1

Forrás: KSH-adatok alapján készült az AKI Társadalomkutatási Osztályán

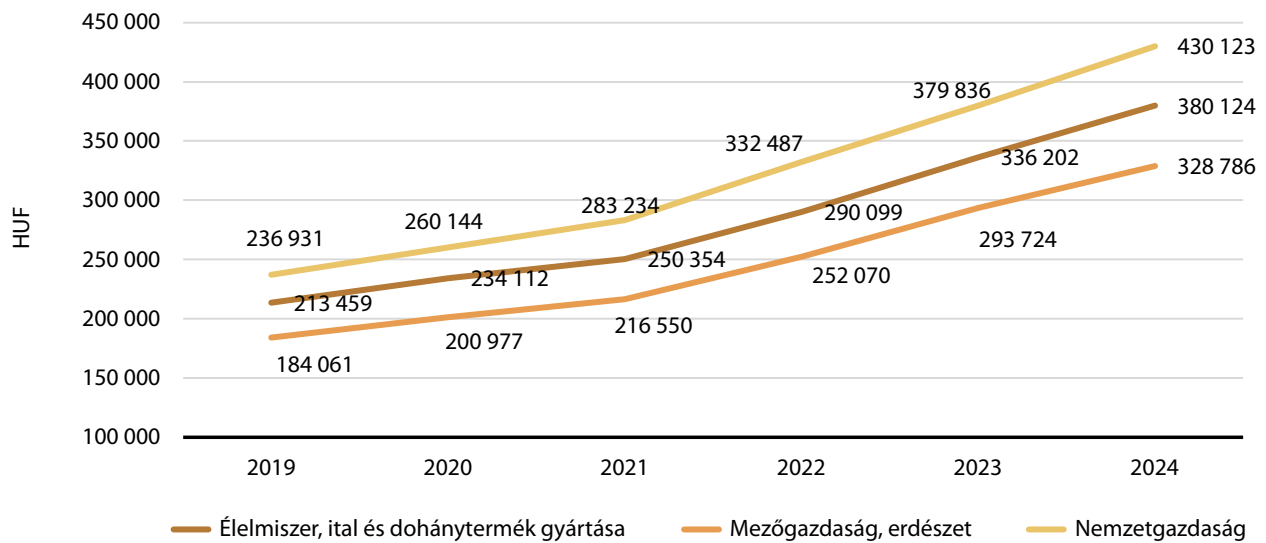
Keresetek

A munkáltatók teljes körére vonatkozó 2019–2024 közötti időszakra publikált keresetstatisztikai adatok jól szemléltetik a mezőgazdasági és az élelmiszeripari átlagkeresetek nemzetgazdasági átlagkeresetektől való mintegy 24, illetve 12 százalékos elmaradását. Az idősoros adatok alapján ráadásul a kereseti olló nyílása tapasztalható (4. ábra).

A mezőgazdasági nettó átlagkeresetek 24 százalékkal maradnak el a nemzetgazdasági átlagtól.

4. ábra

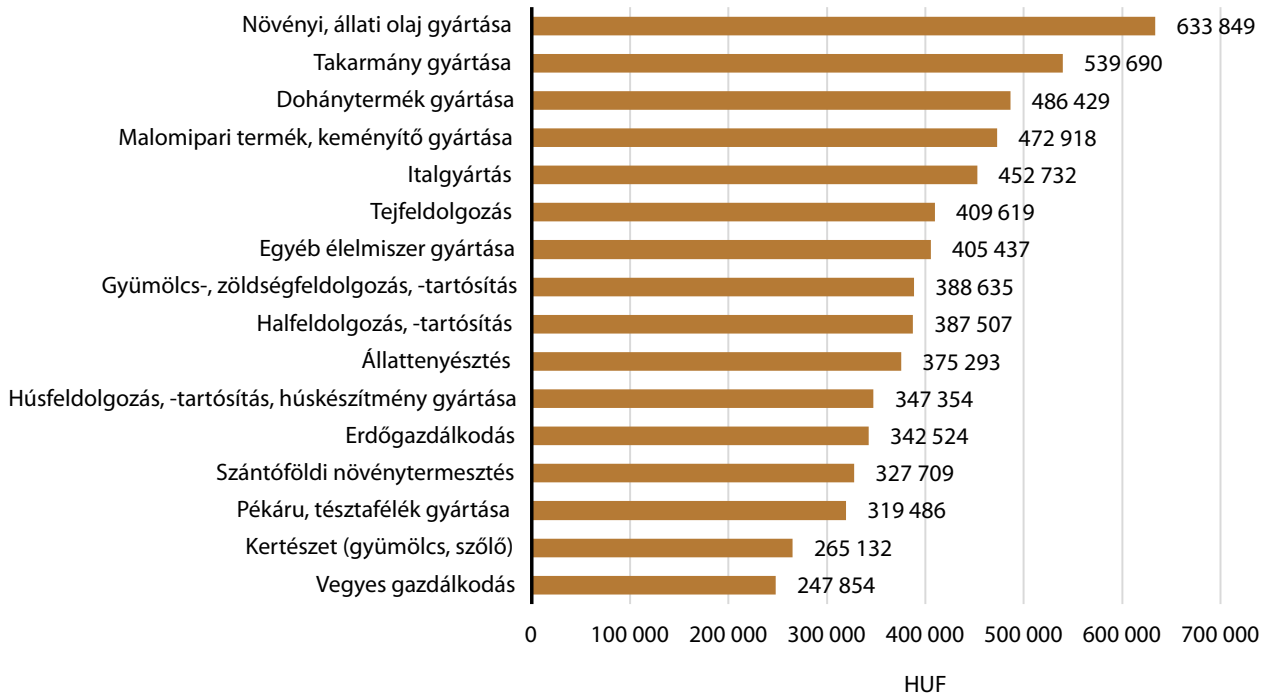
TELJES MUNKAIDŐBEN ALKALMAZÁSBAN ÁLLÓK NETTÓ ÁTLAGKERESETE A MEZŐGAZDASÁGBAN, ÉLELMISZERIPARBAN ÉS A NEMZETGAZDASÁGBAN 2019–2024 KÖZÖTT

Megjegyzés: az adatok a kedvezmények nélkül számított nettó keresetet mutatják.
 Forrás: KSH-adatok alapján készült az AKI Társadalomkutató Osztályán

A mezőgazdasági és élelmiszeripari keresetek ugyanakkor korántsem egységesek, az egyes alágazatok között jelentősek az átlagkereseti különbségek. Az élelmiszeripari alágazatok közül a növényi és állati olaj gyártása áll az élen (633 849 Ft), de a nemzetgazdasági átlagkeresetet meghaladó mértékűek a bérek még a takarmánygyártásban (539 690 Ft), dohányiparban (486 429 Ft), a malomipari termék, keményítő gyártása alágazatban (486 429 Ft) és az italgyártásban (452 732 Ft) is. A legalacsonyabb átlagkereset a két legnagyobb létszámot foglalkoztató alágazatban, a húsfeldolgozásban (347 354 Ft) és a pékáruiparban (347 354 Ft) figyelhető meg. A mező- és erdőgazdaság területén a legmagasabb kereset az állattenyésztő üzemekben érhető el (375 293 Ft), de nem sokkal alacsonyabb a nettó átlagkereset az erdőgazdasági vállalkozásokban (342 524 Ft) sem. Ugyanakkor a szántóföldi növénytermesztő főtevékenységű vállalkozásokban már a primer ágazatra jellemző átlagkeresetnél alacsonyabb a szint, a kertészeti és vegyes üzemekben pedig a legalacsonyabb, itt a 300 ezer forintot sem érte el a nettó kereset 2024-ben (5. ábra).

5. ábra

**TELJES MUNKAI DÖBEN ALKALMAZÁSBAN ÁLLÓK NETTÓ ÁTLAGKERESETE
A MEZŐGAZDASÁG ÉS AZ ÉLELMISZERIPAR ALÁGAZATAIBAN, 2024**

Megjegyzés: az adatok a kedvezmények nélkül számított nettó keresetet mutatják.

Forrás: KSH-adatok alapján készült az AKI Társadalomkutatási Osztályán

Munkaerő-felhasználás

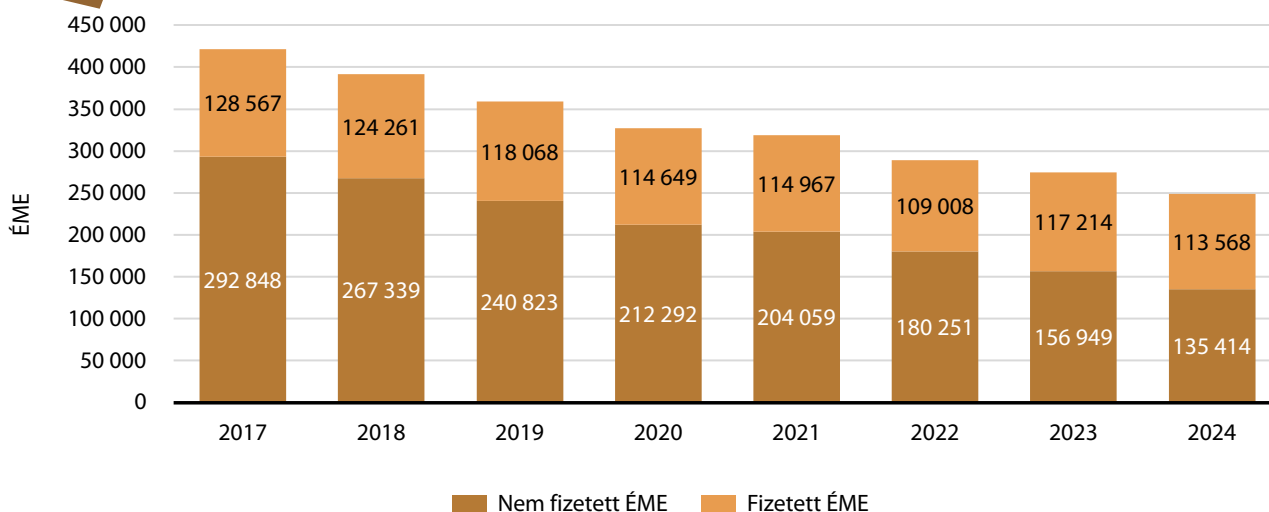
A mezőgazdaságban jelentős az idény-, illetve a főtevékenység mellett kiegészítő jelleggel végzett munka. A mezőgazdasági munkák szezonális jellege miatt különösen a márciustól szeptember végéig tartó időszakban nő meg az alkalmi foglalkoztatottak száma. Emellett számításba kell venni az egyéni gazdaságokban a háztartások tagjai által végzett, nem fizetett munkavégzést is. Ezért az összes munkaerő-ráfordítás értéke az éves munkaerőegységgel (ÉME) fejezhető ki, mely 2024-ben 249 ezer volt.

A mezőgazdasági munkaerő-felhasználás 2017 és 2024 között 41 százalékkal csökkent.

A munkaerő-felhasználás 2017 és 2024 között folyamatosan csökkent, 2024-ben már 41 százalékkal volt kevesebb a 2017. évi értéknél. A munkaerő-felhasználáson belül a nem fizetett, azaz a segítő családtagok munkaerő-felhasználása jelentősebben, összességében 54 százalékkal, míg a fizetett munkaerő-felhasználás kisebb mértékben, 12 százalékkal mérséklődött 2017 és 2024 között (6. ábra).

Összefüggésben a kisüzemek megszűnésével, a mezőgazdasági munkaerő-ráfordítás belső szerkezetében is változás figyelhető meg. Míg 2017-ben az összes munkaerő-ráfordítás mintegy 70 százalékát adta az egyéni gazdaságokra jellemző nem fizetett és 30 százalékát a fizetett munkaerő-felhasználás, 2024-re ez az arány 54:46-ra változott.

6. ábra A MEZŐGAZDASÁGI MUNKAERŐ-FELHASZNÁLÁS 2017–2024 KÖZÖTT

Megjegyzés: ÉME= éves munkaerőegység, 1 ÉME=1800 munkaóra.
 Forrás: KSH-adatok alapján készült az AKI Társadalomkutató Osztályán

Munkaerő-felhasználás fajlagos értékei az üzemtípusokban

A teszüzemi adatgyűjtés lehetővé teszi, hogy a gazdaságok munkaerő-felhasználását tízféle üzemtípusban vizsgáljuk. 2024-ben az üzemi munkaerő-felhasználás összességében 1,88 ÉME/üzem volt, ami megfelel a 2023-as év értékének (1,87 ÉME/üzem). Üzemtípusok szerint számottevők az eltérések: az üzemre vetített munkaerő-felhasználás a sertéstartóknál a legnagyobb, 11,5 ÉME¹, de a baromfitartó üzemekben (4,2 ÉME), a tejelő tehenészetekben (4,1 ÉME) és a zöldségtermesztő gazdaságokban (3,2 ÉME) is jóval az átlag feletti. A szántóföldi növénytermesztő gazdaságokban ezzel szemben mindössze 1,3 ÉME a fajlagos üzemi munkaerő-felhasználás, de a húsmarhatartó és a vegyes gazdaságokban sem éri el az átlagos értéket. Az előző évhez képest az üzemi munkaerő-felhasználás a sertéstartó üzemekben mintegy 56 százalékkal, a tejelő tehenészetekben 19 százalékkal, a legeltetési állattartó gazdaságokban 13 százalékkal nőtt, ezzel szemben a szőlőtermesztő üzemekben 33, a vegyes gazdaságokban 26 százalékkal csökkent.

Az egy üzemre jutó munkaerő-felhasználás a sertéstartó gazdaságokban a legmagasabb.

A művelés alá vont mezőgazdasági terület munkaerő-felhasználása 0,03 ÉME/hektár, amely érték nem változott 2015 óta. Területegységre vetítve a hajtatasos zöldségtermesztő gazdaságok használják a legtöbb munkaerőt (0,89 ÉME/hektár), míg a szántóföldi növénytermesztő vagy a legeltetési állattartó üzemekben ennek töredéke a munkaerő-felhasználás (0,02 ÉME/hektár).

Az állattartó üzemekben számosállatra vetítve a leginkább munkaintenzív üzemtípusok a tejelő tehenészetek után a vegyes gazdaságok és a legeltetési állattartók, ahol száz számosállatra 4,4, illetve 3,4 és 3,1 éves munkaerőegység jut, szemben a sertés- és baromfitartó gazdaságokkal, ahol 1,7, illetve 1,6 ÉME jut 100 állategységre (2. táblázat).

¹ A 2023-tól megváltoztatott mintavételi módszer alapján a teszüzemi mintában csak a 8 ezer euró standard termelési érték (STÉ) feletti üzemek kerülhetnek a mintába, a változtatás eredményeképpen az üzemszám, 106 000-ról 77 500-ra esett vissza. Az üzemszám csökkenése a sertéstartók üzemtípusban volt a legnagyobb arányú, ahol az üzemszám harmadára esett vissza, és a nagyobb méretű, magasabb munkaerő-felhasználású üzemek maradtak a teszüzemi mintában, ami az egy üzemre jutó éves munkaerő mennyiségét jelentősen megnövelte.

2. táblázat: A MUNKAERŐ-FELHASZNÁLÁS FAJLAGOS MUTATÓI ÜZEMTÍPUSOK SZERINT, 2024

Üzemtípus	Egy üzemre	Egy hektárra	Száz állategységre	Mrd HUF STÉ-re
	jutó éves munkaerő egység (ÉME)			
Baromfitartók	4,19	0,21	1,61	25,01
Gyümölcsstermesztők	2,02	0,10		125,96
Legeltetési állattartók	1,64	0,02	3,06	86,08
Szántóföldi növénytermesztők	1,30	0,02		47,74
Sertéstartók	11,59	0,14	1,70	36,58
Szőlőtermesztők	2,07	0,12		198,15
Tejelő tehenészetek	4,05	0,05	4,44	55,40
Vegyes gazdaságok	1,82	0,04	3,40	42,48
Zöldségghajtató gazdaságok	3,52	0,89		112,35
Szabadföldi zöldségtermesztők	2,85	0,10		70,35
Összes üzem	1,88	0,03		54,15

Megjegyzés: 2024-re vonatkozóan előzetes adatok alapján. A sertéstartók üzemtípusban a 2023-tól megváltoztatott mintavételi módszer alapján az üzemszám harmadára esett vissza, és a nagyobb méretű, magasabb munkaerő-felhasználású üzemek maradtak a teszttüzemi mintában, ami az egy üzemre jutó éves munkaerő mennyiségét jelentősen megnövelte.

Forrás: Tesztüzemi adatok alapján az AKI Társadalomkutatási Osztályán készült

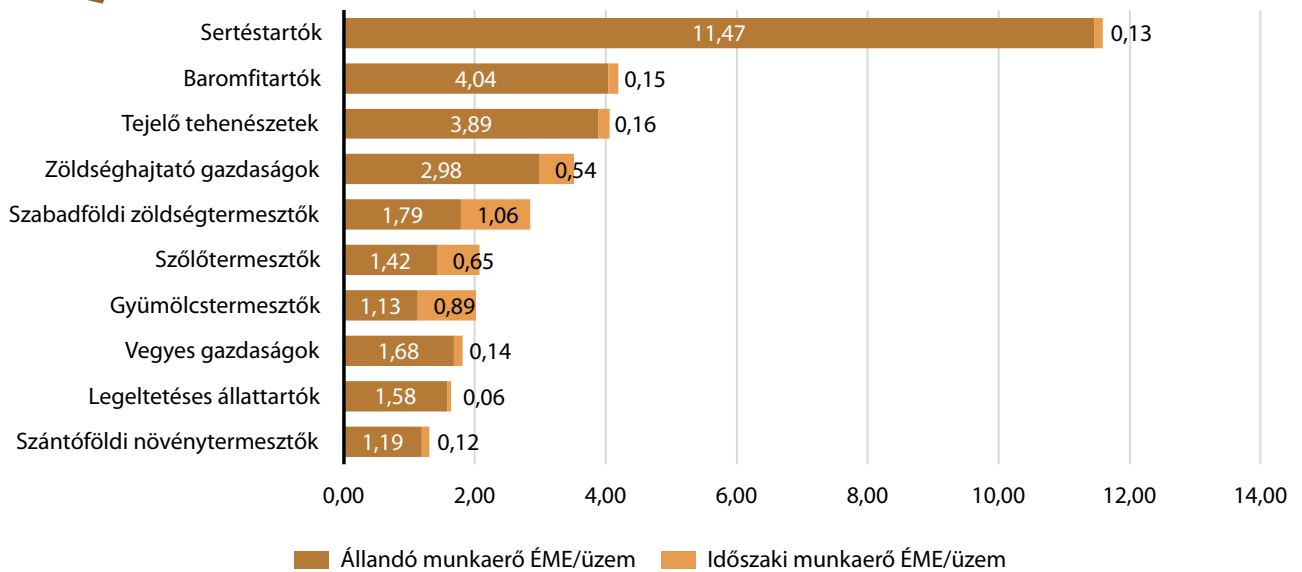
Az előállított standard termelési értékre (STÉ) jutó munkaerő-felhasználás tekintetében elmondható, hogy a legnagyobb munkaerőigénye a szőlőtermelő, a gyümölcsstermelő és a zöldségghajtató gazdaságoknak van. Egységnyi standard termelési érték előállításához egy szőlészetnek átlagosan nyolcszor több munkaerő-ráfordításra van szüksége, mint egy szakosodott baromfitartónak. A szántóföldi növénytermesztő üzemek munkaerő-felhasználásával összehasonlítva pedig átlagosan négyszeres a különbség.

Az időszaki munkaerő-felhasználás az üzemtípusokban

Az időszaki munkaerő-felhasználás aránya a teljes munkaerő-felhasználásnak átlagosan 13 százaléka, 2024-ben 18 977,9 éves munkaerőegységet tett ki, ami egy üzemre vetítve 0,24 ÉME-t jelent. Üzemtípusok szerint a szabadföldi zöldségtermesztő üzemekben éri el a legmagasabb értéket az idénymunkaerő felhasználása (1,1 ÉME/üzem) (8. ábra). A teljes munkaerő-felhasználáson belül a gyümölcsstermesztő és a szabadföldi zöldségtermesztő üzemekben a legnagyobb az időszaki munkaerő-felhasználás aránya, előbbiben 44, utóbbiban 37 százalék. Az összes felhasznált munkaerőből az idénymunkaerő-felhasználás aránya a sertéstartó (1,1 százalék), a baromfitartó (3,5 százalék) és a legeltetési állattartó (3,7 százalék) gazdaságokban a legkisebb (7. ábra).

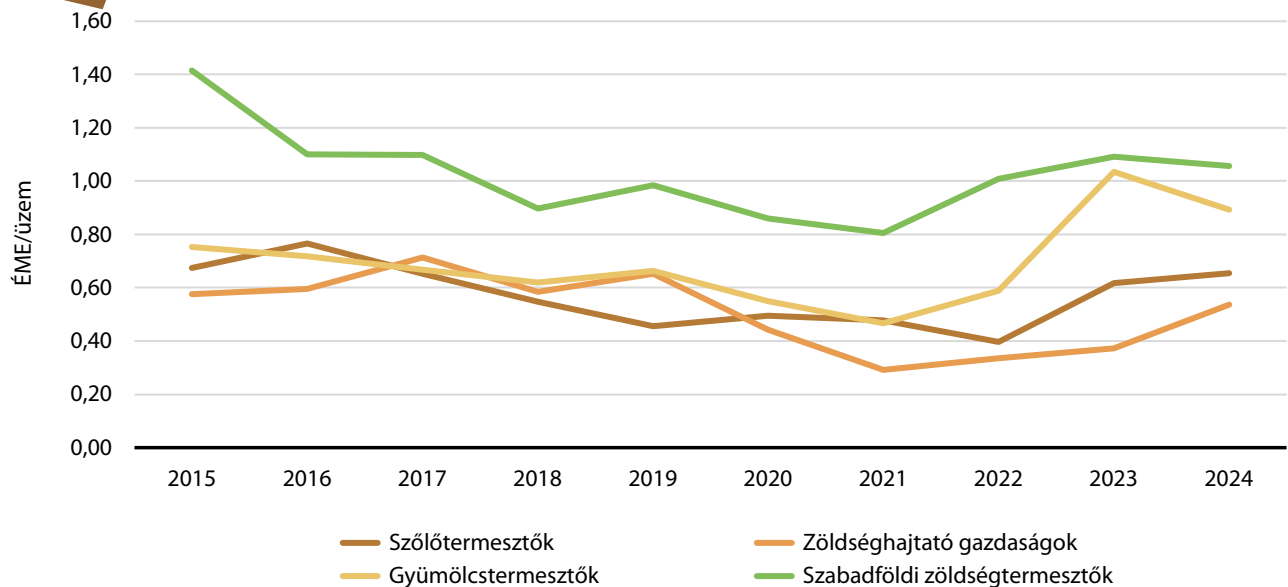
Az időszaki munkaerő-felhasználás aránya a gyümölcsstermesztő és a szabadföldi zöldségtermesztő üzemekben a legmagasabb.

A kézimunkaerőt kiváltó technológiák töretlen térnyerésével és a munkaerőhiánnyal összefüggésben hosszabb időtávban vizsgálva az idénymunkaerőt leginkább hasznosító kertészeti ágazatoknál 2015 és 2021 között az időszaki munkaerő-felhasználás tendenciózus csökkenése figyelhető meg. A mélypontot jelentő 2021-es (a szőlőtermesztő üzemek esetében 22-es) év után azonban mindenhol nőtt az idénymunkaerő-felhasználás, a gyümölcsstermesztésben a leginkább, egy üzemre vetítve átlagosan 0,4 ÉME-vel (8. ábra).

7. ábra AZ EGY ÜZEMRE JUTÓ MUNKAERŐ-FELHASZNÁLÁS AZ EGYES ÜZEMTÍPUSOKBAN, 2024

Megjegyzés: Az állandó munkaerő-felhasználásba beletartozik a családi nem fizetett munkaerő, míg az időszakos munkaerő-felhasználás a családi munkaerőt nem tartalmazza, csak a fizetett időszakos munkaerőt.

Forrás: Tesztüzemi adatok alapján az AKI Társadalomkutatási Osztályán készült

8. ábra IDÉNYMUNKAERŐ-FELHASZNÁLÁS VÁLTOZÁSA A KERTÉSZETI ÜZEMEKBEN, 2015–2024

Forrás: Tesztüzemi adatok alapján az AKI Társadalomkutatási Osztályán készült

AZ ÉLELMISZER- GAZDASÁGI VÁLLALKOZÁSOK MUNKAERŐPIACI FELMÉRÉSE

A fejezetben egy, az Agrárközgazdasági Intézet (AKI) és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) együttműködésében 2023 őszén végzett munkaerőpiaci felmérés eredményeit ismergetjük. A felmérés alapsokaságát 2443 darab, agrár-szakképzésben duális képzőhelyként nyilvántartott vállalkozás adta. A mintavételi eljárásban a megcélzott vállalkozói kör elérhetősége, önkéntes kitöltése alakította a mintát, ily módon a mintavétel nem reprezentatív, a kérdőívet az alapsokaság 8 százaléka (194 darab vállalkozás) töltötte ki. Ennek tükrében a válaszok messzemenő következtetések levonására nem, de irányadó jellegű megállapításokra lehetőséget adnak.

A válaszadó üzemvezetők és a felmért gazdaságok jellemzői

A felmérésben szereplő vállalkozások többségének (58,2 százalék) alapítása a rendszerváltás és az uniós csatlakozás közötti időszakra tehető, a vállalkozások 30 százaléka pedig 2004 utáni alapítású. Mindössze 11,3 százalékot tettek ki az 1945–1989 között alapított szervezetek. A felmérésben az egész ország területéről, azaz minden vármegyéből érkeztek válaszok. Az üzemek telephelye alapján a legtöbb kitöltés (10,8 százalék) Somogy, Komárom-Esztergom és Pest (9,3-9,3), Hajdú-Bihar (8,8) és Csongrád-Csanád (8,2 százalék) vármegyékből érkezett. Nógrád vármegyei és budapesti telephellyel rendelkező vállalkozásból csupán egy-egy töltötte ki a kérdőívet.

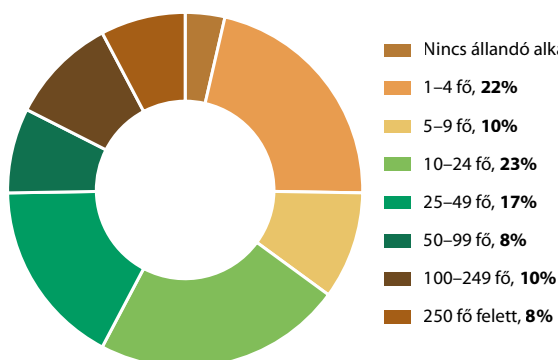
Az árbevétel nagysága és a foglalkoztatotti létszám alapján a felmérésben részt vevő üzemek között viszonylag nagy arányban szerepelnek a nagyobb méretű vállalkozások. Az üzemek több mint negyede 500 millió forint feletti árbevételt realizált a felmérést megelőző évben, és mintegy 26 százalékot tesznek ki az 50 fő feletti alkalmazotti létszámmal rendelkező üzemek

(9. ábra). A létszám alapján mikrovállalkozás kategóriájába sorolható (10 fő alatti) az üzemek 36 százaléka, az árbevétel szempontjából pedig az 50 millió forint alatti kategóriába tartozik a felmért vállalkozások 19 százaléka.

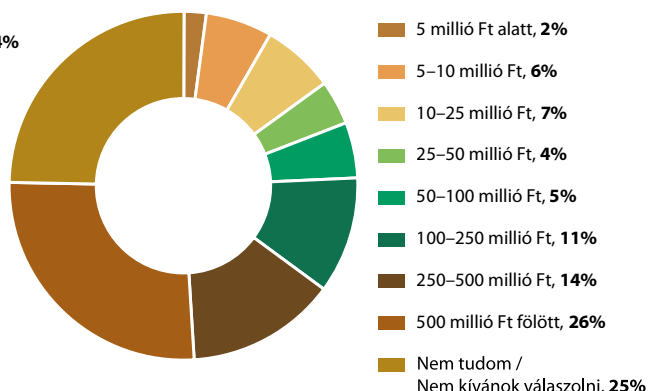
9. ábra

A KÉRDŐÍVET KITÖLTŐ VÁLLALKOZÁSOK ALKALMAZOTTI LÉTSZÁM ÉS ÁRBEVÉTEL SZERINTI MEGOSZLÁSA (N=194)

Alkalmazotti létszám

Árbevétel

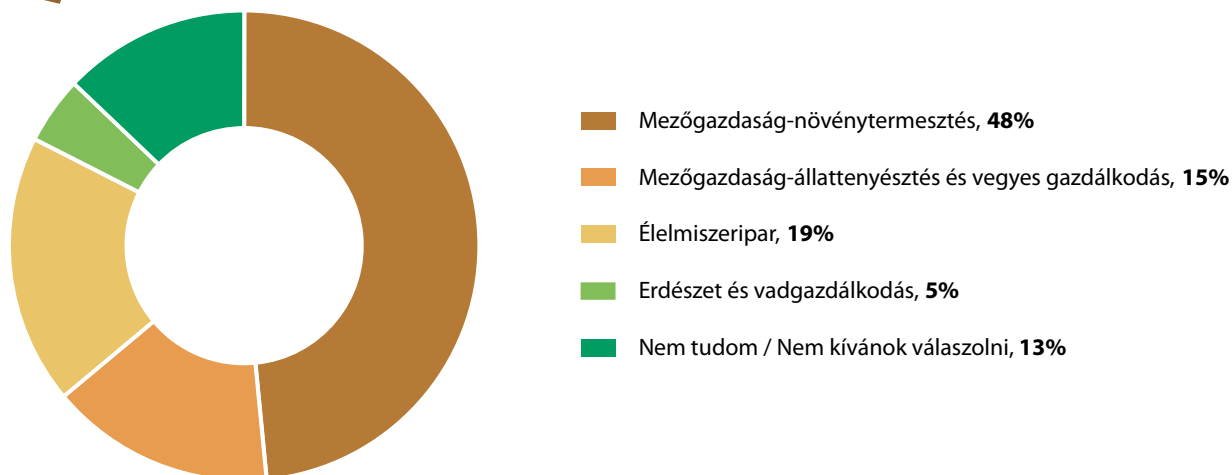

Forrás: az AKI kérdőíves felmérése, 2023

A vállalkozások túlnyomó többsége (124 vállalkozás, 63 százalék) főtevékenység alapján a mezőgazdasági ágazatba tartozik, azon belül is a növénytermesztéssel foglalkozó vállalkozások adják a felmért üzemek közel felét (94 üzem, 48 százalék). Az élelmiszeripari vállalkozások 19 százalékot tesznek ki, közöttük a legtöbben (21 vállalkozás) pékárugyártással, valamint hét üzem húsfeldolgozással foglalkozik, továbbá kilenc erdészeti vállalkozás is bekerült a felmérésbe (10. ábra).

10. ábra

A KÉRDŐÍVET KITÖLTŐ VÁLLALKOZÁSOK FŐTEVÉKENYSÉG SZERINTI MEGOSZLÁSA (N=194)

Forrás: az AKI kérdőíves felmérése, 2023

A felmért vállalkozások munkaerőhátterének jellemzői

A felmérést megelőző évben (2022-ben) a vállalkozások többségében élénk munkaerőpiaci mozgások voltak jellemzőek, összességében a munkaerő-felvétel dominált. A 2023-as évben a vizsgált vállalkozások 80 százalékában volt munkaerő-felvétel, összességében 4171 fő, míg a vállalkozások 72 százalékából lépett ki állandó alkalmazott, összességében 3513 fő. A fluktuáció abszolút mértéke (a belépők, kilépők száma) nem meglepő módon a nagyobb létszámú vállalkozásoknál volt magasabb. A legtöbb vállalkozásban (43,3 százalék) csökkent az állandó alkalmazottak száma (azaz több kilépő volt, mint belépő), míg a kitöltők 19,6 százalékát a stagnálás, a pozitív változás (több belépő, mint kilépő) a felmért cégek 36,6 százalékát jellemezte. Az előző (2021-es és 2022-es) adatfelvételekkel összehasonlítva 2023-ban a munkaerő-csökkenés a vállalkozások jóval nagyobb arányát érintette, hiszen 2021-ben még csak 12,9, 2022-ben 18,9 százalékát, 2023-ban már 43,3 százalékát.

A megkérdezést megelőző egy évben a kitöltő vállalkozások 56,2 százaléka foglalkoztatott egyszerűsített foglalkoztatás (szezónális munka) keretében munkaerőt, ami hasonló az előző (2021-es és 2022-es) évi felmérések eredményéhez. A vállalkozásokban az egy hónapnál tovább foglalkoztatott szezónális munkaerő létszámának alakulása változatos. A cégek 23,9 százaléka egy főt, 16,5 százaléka két főt, 24,8 százaléka 3–9 főt, 14 százaléka pedig 10 feletti létszámot foglalkoztatott egy hónapnál több ideig, és 21,1 százaléknál nem volt egy hónapnál tovább foglalkoztatott ilyen munkaerő. A fizetett állandó alkalmazottak és az 1 hónapnál tovább foglalkoztatott szezónális dolgozók száma között nincs összefüggés.

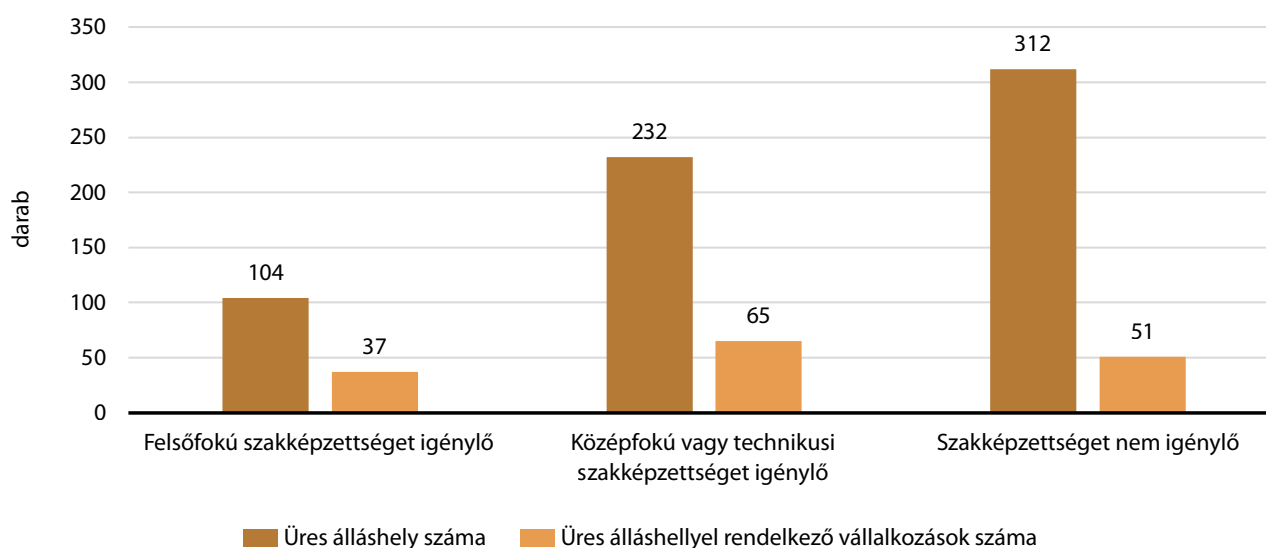
A felmért vállalkozások 10 százaléka (18 cég) foglalkoztatott a felmérést megelőző évben külföldi, azaz nem magyar állampolgárságú munkavállalót, összesen 549 főt. A nagyobb külföldi foglalkoztatotti létszám a kertészeti, valamint a húsipari vállalkozásokban volt jellemző.

A felmérésben részt vevő vállalkozások 43 százalékában volt összesen 648 üres álláshely a felmérés idején, ami alacsonyabb a 2022-es felmérés (57 százalékos) eredményénél. Ezen vállalkozások 60,7 százalékában kerestek szakképzettséget nem igénylő üres álláshelyekre munkavállalót, míg 77,4 százalékuk a Magyar Képesítési Keretrendszer (MKKR) 4-es vagy 5-ös szintű középfokú szakképzettséget, 40 százaléka pedig felsőfokú végzettséget igénylő üres álláshelyekkel rendelkezett. Egyáltalán nem keresett munkaerőt a kitöltő vállalkozások 56,4 százaléka. Miközben a legtöbb vállalkozásban a középfokú szakképzettséggel rendelkező munkaerő iránt mutatkozik a legnagyobb igény, addig a munkaerő létszámát tekintve még mindig a szakképzettség nélküli alkalmazottak számára kínálkozik a legtöbb üres álláshely (11. ábra).

A felmért üzemek
43 százalékában jeleztek
üres álláshelyet, és
a legtöbb vállalkozásban
jellemzően
1-2 fő szakképzett
munkaerőt kerestek.

Képzettségtől függetlenül az üres álláshellyel rendelkező vállalkozások közül a legtöbbnek (27 százalékuknak, 23 vállalkozás) összességében egy üres álláshelye volt, a releváns üzemek 18 százalékában 2 főt, 11-11 százalékában egyszerre 3, illetve 4 főt és összességében az üres álláshellyel rendelkező üzemek egyharmadában 5 vagy annál több főt keresnek.

11. ábra

AZ ÜRES ÁLLÁSHELLYEL RENDELKEZŐ VÁLLALKOZÁSOK ÉS AZ ÁLLÁSHELLYEK SZÁMA A SZAKKÉPZETTSÉG SZINTJE SZERINT A FELMÉRT ÜZEMEKBEN (N=194)

Forrás: az AKI kérdőíves felmérése, 2023

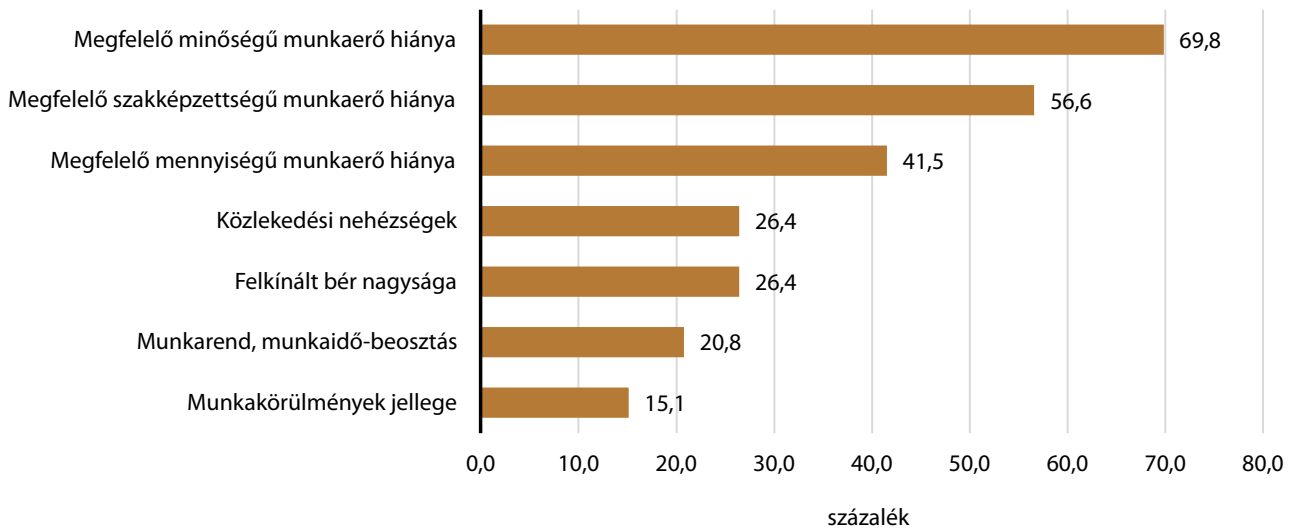
A vállalkozás méretét tekintve a minta legfelső tartományát reprezentáló 250 fő feletti alkalmazotti létszámmal rendelkező kitöltők esetében megfigyelhető az üres álláshelyek észrevehetően magasabb száma bármely képzésszint kategóriában. Az alacsonyabb létszámkategóriákba eső vállalkozásokban az üres álláshelyek számát tekintve nem tapasztalhatóak nagy különbségek. A szakképzés, illetve az azt követő elhelyezkedés szempontjából leglényegesebb középfokú (szakképző iskolai vagy technikus) szakképzésszintjén a mintában szereplő vállalkozások 13,4 százaléka egy, 9,3 százaléka kettő, 3,1 százaléka 3 álláshelyet kínál, viszont csupán 7,7 százalék az aránya a 3-nál több üres álláshellyel rendelkezőknek. A felmért vállalkozások üres álláshelyeinek 35,8 százaléka középfokú szakképzésszintet igénylő munkakörre vonatkozik, és ez az arány hasonló a korábbi évek eredményeihez.

A felmérésben a tartósan, azaz 3 hónapnál régebben betöltetlen álláshelyek számára is rákérdeztünk. A felmért üzemek 27 százalékában volt tartósan betöltetlen álláshely. Ezek száma általában egy vagy kettő, ugyanakkor volt két olyan állattenyésztéssel foglalkozó vállalkozás is, amely 15 vagy 36 tartósan üres álláshellyel rendelkezett. Ezekben az üzemekben a munkaerőhiány a legnagyobb problémát a különböző állatgondozói, illetve gépész munkakörökben okozza. A tartósan betöltetlen üres álláshelyek hátterében meghúzódó okok között a vállalkozások mintegy 70 százaléka a megfelelő minőségű, 57 százaléka pedig a megfelelő szakképzésű munkaerő hiányát jelölte meg. A nem megfelelő mennyiségben rendelkezésre álló munkaerőt a válaszadók mintegy 42 százaléka jelezte (12. ábra).

A kitöltőknek lehetőségük volt legfeljebb öt olyan mezőgazdasági és élelmiszeripari szakma szabadszavas megnevezésére, amelyek esetén a legnagyobb gondot okozza a munkaerőhiány. A legtöbb említést a mezőgazdasági vállalkozások részéről a gépkezelő, gépszerelő, állatgondozó, az erőgépvezető (traktoros), lovasz, kertész, míg az élelmiszeripari vállalkozások körében a pék és húsfeldolgozó foglalkozások kapták (13. ábra).

A legnagyobb munkaerőhiányt a mezőgazdasági gépész, traktoros, állatgondozó, kertész, valamint a pék és húsfeldolgozó foglalkozásokban jelezték.

12. ábra A VÁLLALKOZÁSOKBAN FELMERÜLT TARTÓSAN BETÖLTETLEN ÁLLÁSHELYEK OKAI AZ EMLÍTÉSEK ARÁNYÁBAN (N=53)

Forrás: az AKI kérdőíves felmérése, 2023

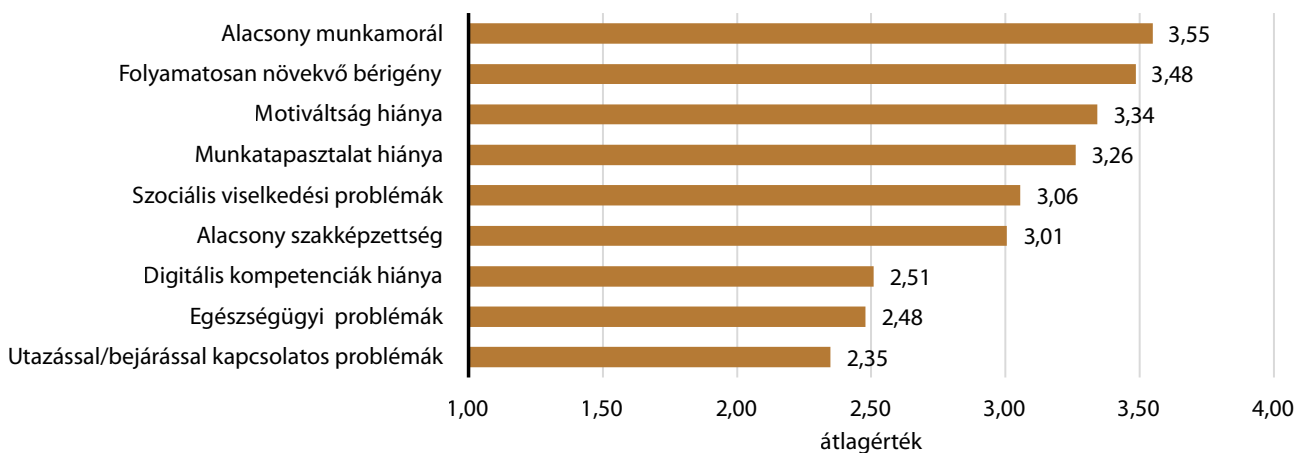
13. ábra A LEGGYAKORIBB HIÁNYSZAKMÁK A VÁLASZADÓK SZERINT (N=194)

Forrás: az AKI kérdőíves felmérése, 2023

Az állandó munkaerő foglalkoztatása kapcsán felmerülő problémákat 1-től 5-ig terjedő skálán értékelték a vállalkozások képviselői, ahol az 1 az egyáltalán nem jelent problémát, az 5 a nagy problémát jelent válasznak felelt meg. A pontozás átlagértékei az egyes felsorolt problémákat tekintve 2,3 és 3,5 között szóródtak. A válaszadók a korábbi évek felméréseihez hasonlóan 2023-ban is a folyamatosan növekvő bérigényt és az alacsony munkamorált (3,5) tartották a legnagyobb problémának, ezt szorosan követte a motiváltság és a munkatapasztalat hiánya (3,3), míg az utazással kapcsolatos problémák vagy a digitális kompetenciák hiánya kevesebb gondot okozott (14. ábra).

14. ábra

AZ ÁLLANDÓ MUNKAERŐ FOGLALKOZTATÁSÁNAK PROBLÉMÁI A VÁLASZOK ÁTLAGÉRTÉKEI SZERINT (N=194)

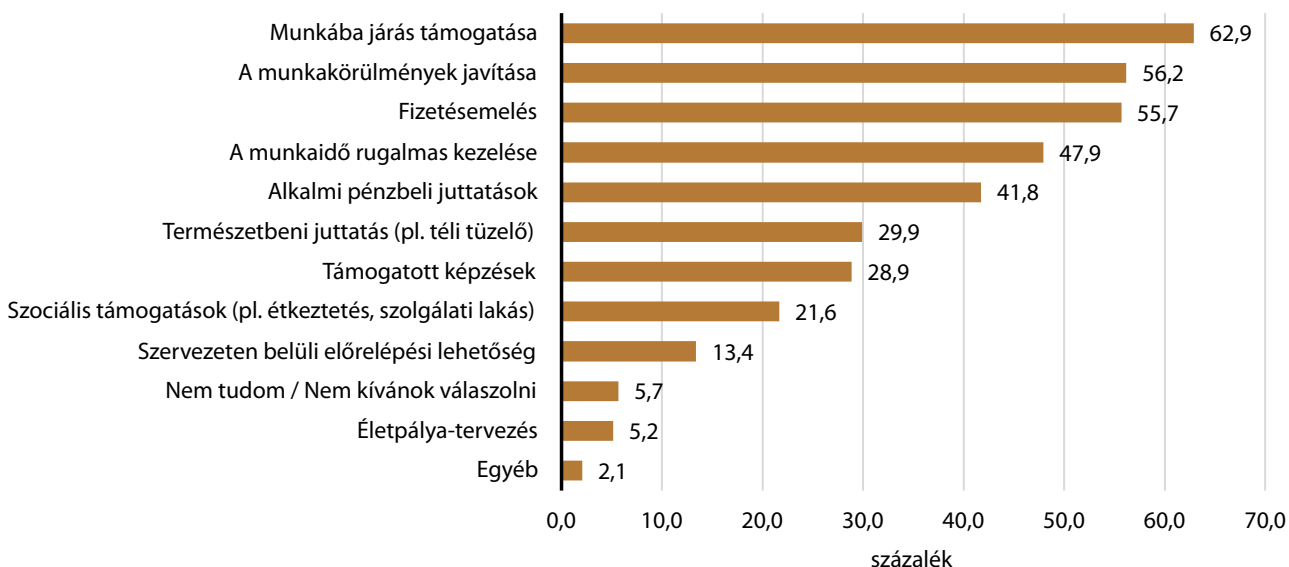
Forrás: az AKI kérdőíves felmérése, 2023

A munkaerő-megtartás és -ösztönzés eszközei

A munkaerő ösztönzésének eszközeként a kitöltők legnagyobb része (63 százalék) a munkába járás támogatását, a munkakörülmények javítását (56,2 százalék) és a fizetésemelést (55,7 százalék) jelölte meg, ezt követte a munkaidő rugalmas kezelése (47,9 százalék) és az alkalmi pénzbeli juttatások nyújtása (41,8 százalék). A válaszadó vállalkozásvezetők közel 30 százaléka próbálja természetbeni juttatásokkal vagy támogatott képzésekkel megtartani az alkalmazottjait. Szociális támogatásokat a válaszadók ötöde nyújt, míg a szervezeten belüli előrelépési lehetőséget a válaszadók 14 százaléka alkalmazza (15. ábra). Egy-egy említés erejéig megfogalmazódott a munkaerő megtartásának érdekében a jó munkahelyi légkör vagy a lakhatási támogatás biztosítása. Az alkalmazott ösztönzők tekintetében a korábbi évek felméréseiben hasonló eredmények születtek.

A vállalkozások többségében a munkába járás támogatásával, a munkakörülmények javításával és fizetésemeléssel próbálják megtartani az alkalmazottakat.

15. ábra

„ÖN MILYEN ÖSZTÖNZŐKET ALKALMAZ A MUNKAERŐ MEGTARTÁSÁRA?” KÉRDÉSRE ADOTT VÁLASZOK GYAKORISÁGA A KITÖLTŐK SZÁZALÉKÁBAN (N=194)

Forrás: az AKI kérdőíves felmérése, 2023

Örvendetes, hogy a felmérésben megkérdezett vállalatvezetők túlnyomó többsége (85 százaléka) valamilyen formában képezi az alkalmazottjait, és ez növekvő tendenciát mutat a korábbi évek felméréseihez képest. A mintába került vállalkozások 60,3 százaléka belső (saját munkatárs általi) formális képzés/ismeretátadás révén, 34,0 százalékuk iskolarendszerű (azaz tanulói, felnőttképzési, hallgatói jogviszonnyal járó) képzések formájában, 28,4 százalékuk pedig piaci cégek (integrátorok, inputanyaggyártók, felnőttképzők) által szervezett képzések formájában (is) biztosítja munkavállalói képzését.

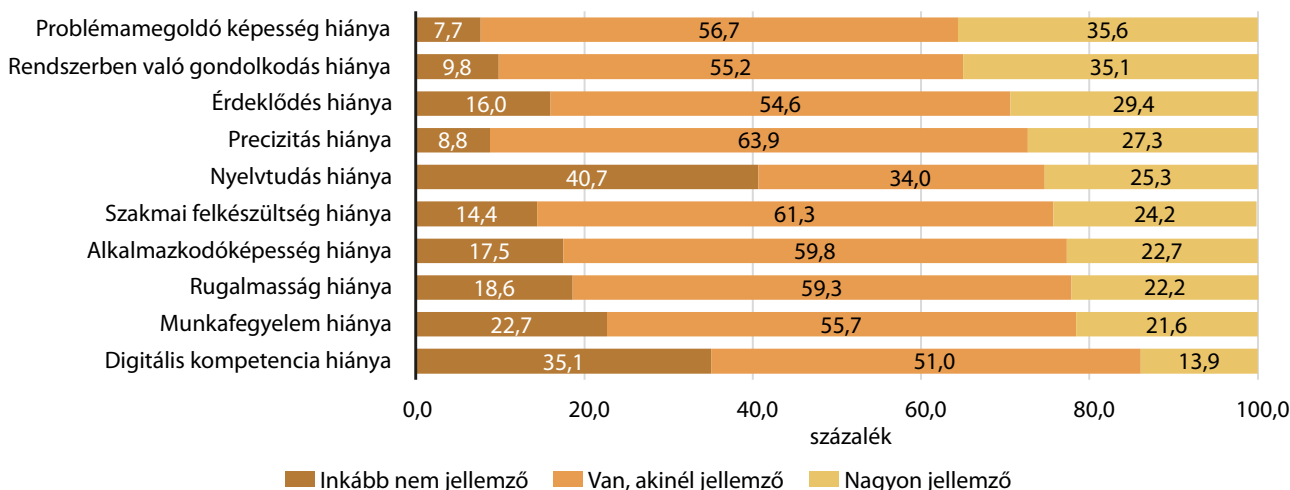
A munkaerő-utánpótlás problématerületei és lehetőségei – a duális szakképzés tapasztalatai

Új munkaerőt a kitöltők túlnyomó többsége (71,1 százalék) ismeretség, ajánlás alapján, több, mint felük hirdetés útján keres. Szintén magas (48,5 százalék) azon munkaadók aránya a felmérésben, akik a duális szakképzés keretében történő munkaerő kinevelésével gondoskodnak az új munkavállalókról.

A pályakezdők felkészültségével, készségeivel kapcsolatban a legnagyobb problémát a rendszerben való gondolkodás és a problémamegoldó készség hiánya jelenti. Mindkettőt a válaszadók mintegy 35-36 százaléka nagyon jellemző problémának jelölte. Az érdeklődés és a precizitás hiánya is kiemelt problématerületek. Az alkalmazkodóképesség, a munkafegyelem, a rugalmasság hiánya a válaszadók 22 százaléka szerint nagyon jellemző a pályakezdőkre, míg a legkevésbé a digitális kompetencia hiányát tartják problematikusnak. Saját szavaikkal a kitöltők a fizikai munkabírási, a csapatmunkára való alkalmasság és a kommunikációs készség hiányát fogalmazták meg a pályakezdőkkel kapcsolatban (16. ábra).

A pályakezdőkkel kapcsolatban a legnagyobb gondot a rendszerben való gondolkodás, a problémamegoldó készség, valamint az érdeklődés és precizitás hiánya jelenti.

16. ábra HIÁNYOSSÁGOK A PÁLYAKEZDŐK FELKÉSZÜLTSGÉBEN, KÉSZSÉGEIBEN A VÁLASZADÓK SZERINT (N=194)

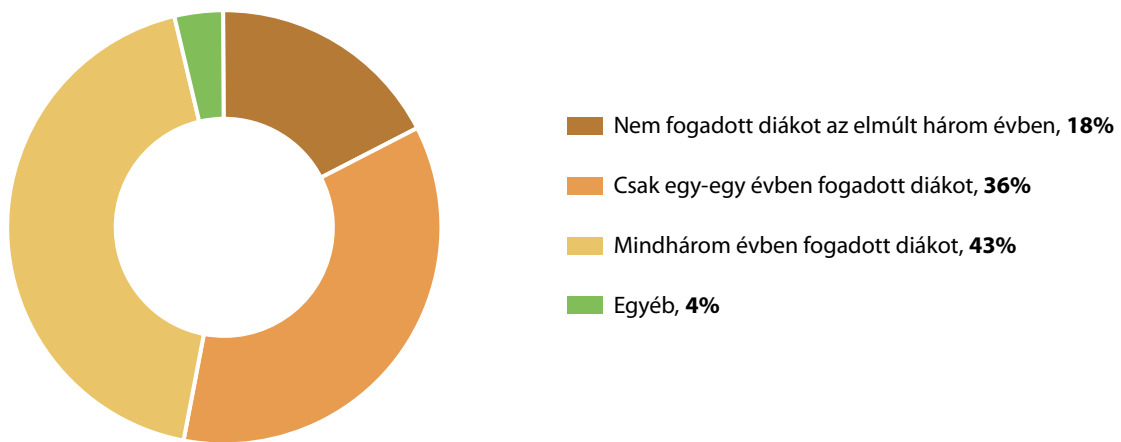
Forrás: az AKI kérdőíves felmérése, 2023

A munkaerőpótlás, a gyakorlati képzés segítése céljából a megkérdezést megelőző 3 évben figyelembe véve (2020/2021-es, 2021/2022-es és 2022/2023-as tanév) a kitöltő vállalkozások 43,3 százaléka mindhárom évben fogadott diákot, 35,6 százalék csak egy-egy évben, 17,5 százalék pedig, bár duális képzőhelyként szerepel a kamarai nyilvántartásban, nem

fogadott tanulót a fent nevezett tanévekben (17. ábra). A tanulószereződéssel diákokat fogadó vállalkozások aránya ennek a duális képzési formának a kifizetésével együtt egyre csökken, a 2020/2021-es évben még a vállalkozások 48,3 százaléka, majd a következő évben 34,7 százaléka, a 2022/2023-as tanévben pedig már csak 21,5 százaléka fogadott tanulószereződéssel tanulókat. Ezzel párhuzamosan a 2020/2021-es tanévtől életbe lépő szakképzési munkaszerződés szerepe növekedett az évek előrehaladtával. A 2020/2021-es tanévben még csupán a felmérésben szereplő és tanulókat fogadó vállalkozások 13,5 százaléka, majd egy évre rá már 27,6 százaléka, a 2022/2023-as tanévben pedig már 45,3 százaléka képezte ebben a formában a diákokat.

17. ábra

AZ ELMÚLT 3 ÉVBEN DIÁKOT FOGADÓ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA A KITÖLTŐK SZÁZALÉKÁBAN (N=194)

Forrás: az AKI kérdőíves felmérése, 2023

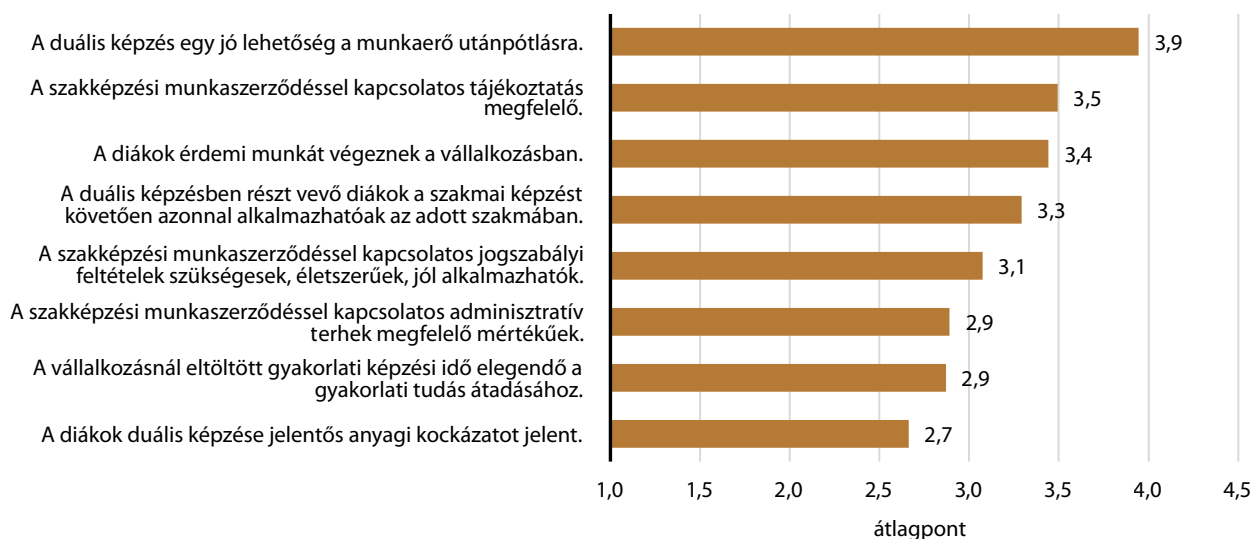
A duális képzésbe való bekapcsolódás okaként az elmúlt három évben tanulót fogadó 160 vállalkozás túlnyomó többsége (89,4 százaléka) azt jelölte meg, hogy fontosnak tartja az utánpótlás-nevelést a vállalkozás és az ágazat jövője szempontjából. A válaszadók több, mint fele (58,1 százaléka) vélte úgy, hogy ily módon könnyebben tud megfelelő munkaerőt felvenni, azaz, ha beválik egy tanuló, akkor megpróbálja alkalmazni a jövőben. A fiatalítás 49,4 százaléka szerint ok a duális képzésbe való bekapcsolódásra, az anyagi előnyt viszonylag alacsony, 11,3 százalékos arányban említették a kérdőívet kitöltők, az olcsó munkaerőhöz jutást pedig csak mindössze 3,8 százaléka. Az indíttatásra két egyéb szabadszavas válasz is érkezett, mindkettő igen „beszédese”: „Mintagazdaságként működve úgy vannak gyakorlaton a hallgatók, hogy a cégünk is profitál belőle.”, „Szeretnénk a mezőgazdasági szakmák presztízsét emelni”.

A megelőző három tanévben tanulót egyáltalán nem fogadó 34 vállalkozás 61 százaléka nevezte meg okként, hogy nem jelentkezett senki, illetve 15 százaléka érzi úgy, hogy nincs idő és kapacitás a tanulókkal foglalkozni. A válaszadók közel tizede egyszerűen nem érzi szükségét annak, hogy tanulókat fogadjon. Mindössze 2-2 válaszadó indokolta a korábbi rossz tapasztalatokkal vagy a túl nagy kockázattal a duális képzéstől való távolmaradását, illetve azzal, hogy nem éri meg anyagilag, vagy éppen túl nagy adminisztrációs terhet jelent számára a tanulók képzése.

A kérdőívre adott válaszok alapján általánosságban elmondható, hogy a duális képzés megítélése inkább pozitív a vállalkozások körében. A legnagyobb egyetértés abban mutatkozott, hogy a duális képzés fontos szerepet játszik a jövőbeli munkaerő biztosításában – ezt a megkérdezettek túlnyomó része így látja. Szintén kedvezően értékelték a szakképzési munkaszerződéssel kapcsolatos tájékoztatást, sok vállalkozás számolt be arról, hogy megfelelő információkat kapott e területen.

A válaszok alapján a cégek jelentős része úgy érzi, hogy a tanulók már a képzés során is érdemi munkára foghatók, és a gyakorlati tudás birtokában a képzés befejezését követően azonnal alkalmazhatók a szakmában. Ugyanakkor több területen – elsősorban az adminisztráció, a jogszabályi háttér és a képzés gyakorlati hatékonysága terén – még van tér a fejlesztésre.

18. ábra A DUÁLIS KÉPZÉssel, SZAKKÉPZÉSI MUNKASZERZŐDÉssel kapcsolatos állításokkal való egyetértés átlagos szintje (N=194)

Megjegyzés: A válaszadók 1-től 5-ig terjedő skálán jelölhették egyetértésük mértékét.

Forrás: az AKI kérdőíves felmérése, 2023

A kérdőíves mintába bekerült vállalkozások kétharmada a következő tanévben is tervezi, hogy bekapcsolódik a duális képzésbe, 13,5 százalék döntött úgy, hogy nem fogad tanulókat a vállalkozásában, 20,3 százalékuk pedig még nem tudta eldönteni a kitöltés időpontjában. A duális képzésbe belépni szándékozó vállalkozások aránya azon kitöltők körében a legmagasabb (89 százalékos), akik mindhárom megelőző tanévben fogadtak diákat, míg a csak egyes években bekapcsolódó válaszadók esetében a pozitív szándék 65 százalékban volt jellemző. A tanulókat az elmúlt néhány évben nem fogadó helyeken a hajlandóság hasonló, 59 százalékos, a bizonytalanság 28 százalékos, az egyértelmű elzárkózás 8 százalékos.

AZ AGRÁR MUNKAERŐ- KERESLET JELLEMZŐI

A vármegyei szinten felmerülő, mezőgazdasági és élelmiszeripari szakmák iránti potenciális keresletről egyrészt az ágazatban működő vállalkozások számából következtethetünk, másrészt a vállalkozásokban felmerülő tartósan betöltetlen üres álláshelyekből. A működő vállalkozások számát vármegyei részletezettséggel a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) tájékoztatási adatbázisa alapján mutatjuk be. Azok a vállalkozások számítanak működőnek, amelyek az adott évben a vonatkozó időszak során bármikor árbevéttel vagy foglalkoztatottal rendelkeztek. Az élelmiszeriparon belül a két legnagyobb foglalkoztató szakágazatban, a húsfeldolgozásban és a pékárugyártásban működő vállalkozások számát külön is bemutatjuk.

A vállalkozások által megjelölt mezőgazdasági és élelmiszeripari munkaköröket, szakmákat, amelyekben a munkaerő-felvétel, -toborzás a legnagyobb gondot okozza, a 2023 őszi Gazdaság és Vállalkozáskutató Intézet (MKIK GVI) „Rövid távú munkaerőpiaci prognózis” kutatásának adatfelvételére alapozva az adatbázis másodelemzésével határozzuk meg. A kérdőíves felmérésben a vármegyei kormányhivatalok és az MKIK GVI munkatársai 6687, legalább két főt foglalkoztató cég vezetőjét kérdezték meg a munkaerő iránti jelenlegi és várható keresletükről. A felmérésben az üzemvezetők arról nyilatkoztak, hogy melyek a legfontosabb tartósan betöltetlen munkakörök. Tekintve, hogy a felmérésnél nem alkalmaztunk súlyozást, az alacsony mintanagyságból fakadóan a hiányszakmáknál megadott üres álláshelyek száma csak orientáló jellegű, az említések gyakorisága utal az ágazati tartósan fennálló munkaerő-keresletre, amely nagymértékben egybecseng az előző fejezetben bemutatott saját felmérésünk eredményeivel.

Országos munkaerő-kereslet alakulása a mezőgazdasági és élelmiszeripari szakképzettséget igénylő munkakörökben

A Gazdaságfejlesztési Minisztérium (GFM) és az MKIK Gazdaság és Vállalkozáskutató Intézet (MKIK GVI) „Rövid távú munkaerőpiaci prognózis” kutatásában mintegy 6500-7000, legalább két főt foglalkoztató cég vezetőjét kérdezik meg minden évben a munkaerő iránti aktuális és várható keresletükről. A 2023. őszi adatfelvételben összesen 6687 üzem került a mintába.

Az MKIK GVI Magyar Munkaerőpiaci Prognózis felmérései azt mutatják, hogy a toborzási nehézségeket érzékelő cégek aránya 2014-től jelentős mértékű növekedésnek indult. Míg 2013-ban a felmért vállalkozások mindössze 9 százaléka, 2018-ban pedig már 43 százaléka rendelkezett tartósan betöltetlen álláshellyel. 2020-ra ez az arány drasztikusan (24 százalékra) csökkent, viszont 2022 I. fél évében a felmérésben szereplő 6541 vállalkozás 34,7 százaléka számolt be toborzási nehézségről, majd ez az arány 2023 II. fél évre ismét csökkenésnek indult, és a felmért 6687 üzem 20 százalékára mérséklődött. Fontos azt is kiemelni, hogy a felmérésben megkérdezettek többségénél (70 százalék) a megfelelő szakképzettségű munkaerő hiánya áll a háttérben (Bacsák *et al.*, 2022). A mezőgazdaságra és élelmiszeriparra vonatkozó elemzéseket lehetővé teszi, hogy a felmérésekben a cégek képviselői a tartósan betöltetlen álláshelyeket FEOR² alapján is azonosítsák.

A mezőgazdasági képzettséget igénylő foglalkozások közül a korábbi évekhez hasonlóan, és a saját felméréseink eredményeivel összhangban, 2023-ban is a legnagyobb gondot a gépkezelő, az állattenyésztő, valamint a gépszerelő és karbantartó foglalkozásokban jelenti a munkaerőhiány. Jóval kisebb mértékű, de jelzett munkaerőhiány van növénytermesztőkből, dísznövénykertészekből, földmérőkből. A 2022-es évhez hasonlóan 2023-ban sem jeleztek tartós hiányt mezőgazdasági technikusokból és növényorvosokból, miközben ezekben a foglalkozásokban korábban minden évben hiányt tapasztaltak a vállalkozások (19. ábra).

A munkaerőhiány nemzetgazdasági szinten 2018 óta általánosságban csökkent, a fő toborzási nehézséget továbbra is a szakképzett munkaerő hiánya jelenti.

19. ábra

A TARTÓSAN BETÖLTETLEN, SZAKKÉPZETTSÉGET IGÉNYLŐ MEZŐGAZDASÁGI ÁLLÁSOK SZÁMA A FELMÉRT ÜZEMEKBEN 2023-BAN (N=6687)

Forrás: MMPP 2023 adatbázis alapján készült az AKI Társadalomkutatási Osztályán

2 Foglalkozások Egységes Osztályozási Rendszere

Az élelmiszeripari foglalkozások közül messze a legnagyobb toborzási gondot a húsfeldolgozó foglalkozásokban jelezték, de jelentős hiány mutatkozik a gyümölcs- és zöldségfeldolgozó, a pék és az élelmiszeripari gépkezelői foglalkozásokban is. Ezek a foglalkozások országosan is hiányszakmának tekinthetők. A felmért vállalkozások ezen kívül a cukrász szakmában is keresnek szakképzett munkaerőt (20. ábra).

20. ábra

A TARTÓSAN BETÖLTETLEN, SZAKKÉPZETTSÉGET IGÉNYLŐ ÉLELMISZERIPARI ÁLLÁSOK SZÁMA A FELMÉRT ÜZEMEKBEN 2023-BAN (N=6687)

Forrás: MMPP 2023 adatbázis alapján készült az AKI Társadalomkutatási Osztályán

Az agrár-munkaerőpiaci kereslet jellemzői az Agrárszakképzési Centrumok vonzáskörzetében

Az agrár-munkaerőpiaci kereslet jellemzői az Alföldi Agrárszakképzési Centrum vonzáskörzetében

Az Alföldi Agrárszakképzési Centrumhoz (Alföldi ASzC) tartozó három vármegyében – Jász-Nagykun-Szolnok, Békés és Csongrád-Csanád – az ország mező- és erdőgazdasági vállalkozásainak 14 százaléka, összesen 3777 vállalkozás működött 2023-ban. Az arányokat tekintve az erdészet jelentősége elhanyagolható, azonban a kertészet szerepe – különösen Csongrád-Csanád vármegyében – jelentős. 2023-ban Magyarország kertészeti vállalkozásainak közel tizede működött ebben a vármegyében. Magas a nagyfoglalkoztató üzemek száma, 2023-ban az ország 50 fő feletti alkalmazotti létszámmal rendelkező mező- és erdőgazdasági üzemének közel negyede (összesen 54 darab) működött az agrárszakképzési centrum vonzáskörzetében.

Az élelmiszeripari vállalkozások száma 771 darab volt, tehát az országban működő élelmiszeripari tevékenységet folytató üzemeknek 11 százaléka tevékenykedett az Alföldi ASzC területén, melyek közül 32 darab volt 50 fő feletti alkalmazottal rendelkező vállalkozás. Az ország húszüzemeinek 17 százaléka, míg a pékárugyártó vállalkozásoknak 13 százaléka működött 2023-ban ebben a térségben. A húszüzemek számát tekintve Békés és Csongrád-Csanád vármegye emelhető ki, a két vármegyében összesen 64 húszüzem működött 2023-ban. A tejfeldolgozó üzemek száma átlagos, szőlőborkészítő üzemekből országos viszonylatban nagyon kevés működik az Alföldi ASzC vonzáskörzetében (3. táblázat).

3. táblázat: A MEZŐGAZDASÁG ÉS ERDÉSZET, VALAMINT AZ ÉLELMISZERIPAR ÁGAZATOKBAN MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA AZ ALFÖLDI ASZC VONZÁSKÖRZETÉBEN, 2023

Ágazat	Működő vállalkozások	
	száma, db	aránya, százalék
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	3 777	14,0
Ebből: Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások összesen	3 572	16,1
ebből: Kertészet (szőlő, gyümölcs, dísznövény, zöldség)	565	13,6
Állattenyésztés	683	14,5
Erdőgazdálkodás	188	4,0
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	771	11,2
Ebből: Húsfeldolgozás, -tartósítás, hús-készítmény gyártása	89	16,6
Pékáru, tésztafélék gyártása	308	12,6
Tejfeldolgozás	13	10,1
Zöldség- és gyümölcsfeldolgozás, tartósítás	68	12,2
Szőlőbor termelése	9	1,1

Forrás: a KSH adatai alapján készült az AKI Társadalomkutatói Osztályán

A 2023-as Magyar Munkaerőpiaci Prognózis felmérése alapján leginkább az élelmiszeripari gépkezelők, a pékek, cukrászok és állattenyésztők iránt van nagy kereslet az Alföldi ASzC területén, de a korábbi évekhez hasonlóan mezőgazdasági gépszerelők és húsfeldolgozók iránt is tartós munkaerő-kereslet mutatkozik (21. ábra).

21. ábra

TARTÓSAN BETÖLTETLEN SZAKKÉPZETTSÉGET IGÉNYLŐ AGRÁR- ÉS ÉLELMISZERIPARI ÁLLÁSHELYEK AZ ALFÖLDI ASZC TERÜLETÉN, 2023

Forrás: MMPP 2023 adatbázis alapján készült az AKI Társadalomkutatói Osztályán

Az agrár-munkaerőpiaci kereslet jellemzői a Déli Agrárszakképzési Centrum vonzáskörzetében

A Déli Agrárszakképzési Centrumhoz (Déli ASzC) négy vármegye – Baranya, Bács-Kiskun, Somogy és Tolna – AM fenntartású agrárszakképző iskolái tartoznak.

A Déli ASzC vonzáskörzetét jelentő négy vármegyében összesen 6063 darab mező- és erdőgazdasági vállalkozás működött 2023-ban, ami az országos érték közel negyede (22,5 százalék). A térségben – Baranya és Somogy vármegyében – jelentősebb az erdőgazdaság szerepe, összességében 2023-ban az ország erdészeti vállalkozásainak negyede (25,5 százalék) működött itt. A kertészet jelentősége Bács-Kiskun vármegyében kiemelkedő, az ország kertészeti vállalkozásainak ötöde található az ASzC vonzáskörzetében. A négy vármegye közül Baranyában és Bács-Kiskun vármegyében hagyományosan számottevő a nagyüzemi gazdálkodás súlya, így a térségben az ország 50 fő feletti mező- és erdőgazdasági üzemének több mint ötöde (50 darab) működött 2023-ban a Déli ASzC vonzáskörzetében.

Az országban működő élelmiszeripari vállalkozások 18,5 százaléka folytatta tevékenységét a Déli ASzC területén, szám szerint 1277 darab, amelyből 74 volt nagyobb, 50 fő feletti vállalkozás. Az ország húsüzemeinek 21,6 százaléka, pékáru gyártó üzemének 13,3 százaléka működött a négy vármegyében. A húspari cégek közül jelentős a nagyobb, 50 fő feletti alkalmazottal rendelkezők száma és aránya, különösen Bács-Kiskun vármegyében, ahol 12 nagyobb húsüzem is működik. Miután több jelentősebb magyarországi borvidék is található a térségben (Kunsági, Pécsi, Villányi, Tolnai, Szekszárdi) országos viszonylatban jelentős a borászati üzemek száma (270 darab) és aránya (33,2 százalék). A négy vármegyében működő 11 tejfeldolgozó üzemből mindössze egy nagyobb, 50 fő feletti alkalmazottat foglalkoztató vállalkozás található Tolna vármegyében (4. táblázat).

4. táblázat: A MEZŐGAZDASÁG ÉS ERDÉSZET, ILLETVE ÉLELMISZERIPARI ÁGAZATBAN MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA A DÉLI ASZC VONZÁSKÖRZETÉBEN, 2023

Ágazat	Működő vállalkozások	
	száma, db	aránya, százalék
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	6 063	22,5
Ebből: Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások összesen	4 847	21,8
ebből: Kertészet (szőlő, gyümölcs, dísznövény, zöldség)	854	20,5
Állattenyésztés	1 140	24,3
Erdőgazdálkodás	1 185	25,5
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	1 277	18,5
Ebből: Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	116	21,6
Pékáru, tésztafélék gyártása	326	13,3
Tejfeldolgozás	11	8,5
Zöldség- és gyümölcsfeldolgozás, tartósítás	89	16,0
Szőlőbor termelése	270	33,2

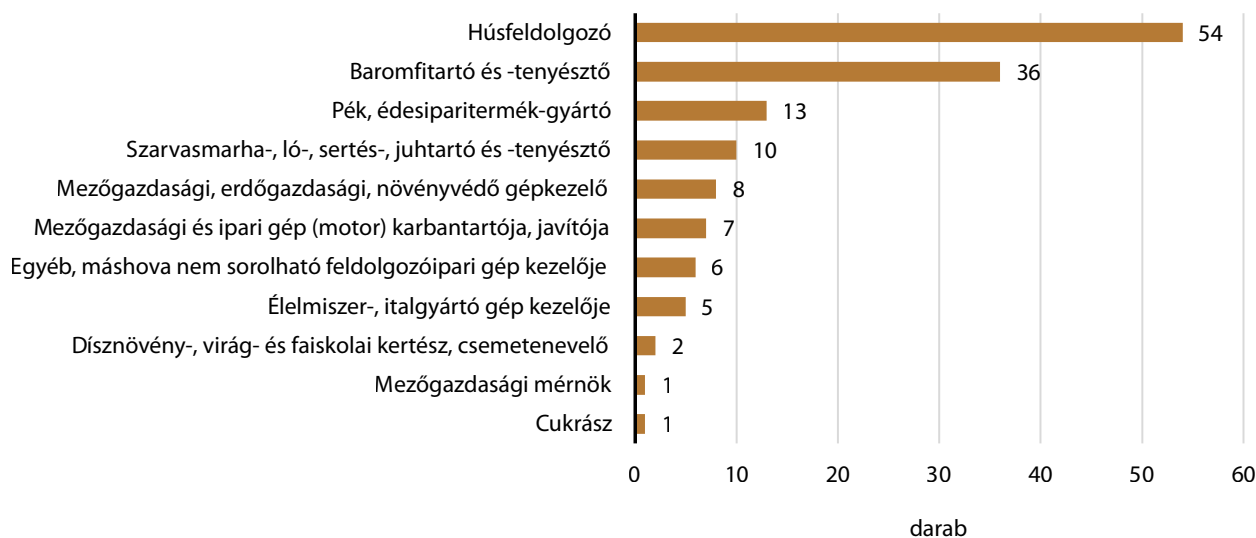
Forrás: a KSH adatai alapján készült az AKI Társadalomkutató Osztályán

A 2023-as Magyar Munkaerőpiaci Prognózis felmérése alapján a Déli ASzC vonzáskörzetébe tartozó négy vármegyében – hasonlóan az egy évvel korábbi felmérés adataihoz – kiugróan magas a tartós hiány a húsfeldolgozó szakmában, különösen Bács-Kiskun és Somogy vármegyében jeleztek létszámhiányt. Nagyobb számban jeleztek üres álláshelyet a baromfitartó és -tenyésztő foglalkozásban, míg mérsékelt számú, de tartós hiány jellemző a pék szakmá-

ban, valamint a szarvasmarha-tenyésztő, a mezőgazdasági gépkezelő és gépszerelő, valamint az élelmiszeripari és feldolgozóipari gépkezelő foglalkozásokban. Mind a pékek, mind a gépkezelő foglalkozásokban dolgozók iránt Bács-Kiskun vármegyében mutatkozott jelentősebb igény. Kismértékű kereslet pedig a dísznövénykertész és a cukrász foglalkozásokban jelentkezett (22. ábra).

22. ábra

TARTÓSAN BETÖLTETLEN SZAKKÉPZETTSÉGET IGÉNYLŐ AGRÁR- ÉS ÉLELMISZERIPARI ÁLLÁSHELYEK A DÉLI ASZC TERÜLETÉN, 2023

Forrás: MMPP 2023 adatbázis alapján készült az AKI Társadalomkutatási Osztályán

Az agrár-munkaerőpiaci kereslet jellemzői az Északi Agrárszakképzési Centrum vonzáskörzetében

Az Északi Agrárszakképzési Centrumhoz (Északi ASzC) négy vármegye – Borsod-Abaúj-Zemplén, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Heves és Hajdú-Bihar – AM fenntartású agrárszakképző iskolái tartoznak.

Az agrárszakképzési centrum területén kiugróan magas a mező- és erdőgazdasági vállalkozások száma (több mint hétezer), ami azt jelenti, hogy az országban működő agrárvállalkozások több mint negyede, 27,3 százaléka működött 2023-ban az Északi ASzC területén. Jelentős az erdőgazdaság szerepe (különösen Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében), az ország erdészeti vállalkozásainak 24 százaléka működött a négy vármegye területén. A primer (mezőgazdasági) ágazaton belül a kertészet jelentősége a legkiemelkedőbb, az ország kertészeti vállalkozásainak mintegy 40 százaléka az Északi ASzC vonzáskörzetében található, a vármegyék közül a gyümölcs- és szőlőtermesztésben Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye emelendő ki. A nagyobb, 50 fő feletti létszámot foglalkoztató mező- és erdőgazdasági vállalkozások száma 51 volt 2023-ban.

Az élelmiszeripari vállalkozások aránya 19 százalék, szám szerint 1315 darab, amelyből 64 darab volt 50 fő feletti vállalkozás. Az ország húsüzemeinek és pékárugyártó üzemeinek is mintegy 16-16 százaléka működött ebben térségben (5. táblázat). A gyümölcsstermesztés jelentősége mellett a zöldség- és gyümölcsfeldolgozás is nagy szerephez jut a térségben, hiszen az ország gyümölcs- és zöldségfeldolgozó üzemeinek több, mint negyede itt működik. A Mátrai, Egri, Bükki és Tokaji borvidékek szintén az ASzC vonzáskörzetében, Heves

és Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében helyezkednek el, így a bortermeléssel foglalkozó vállalkozásoknak az átlagnál nagyobb száma (216 vállalkozás) és aránya (27 százalék) jellemzi a térséget.

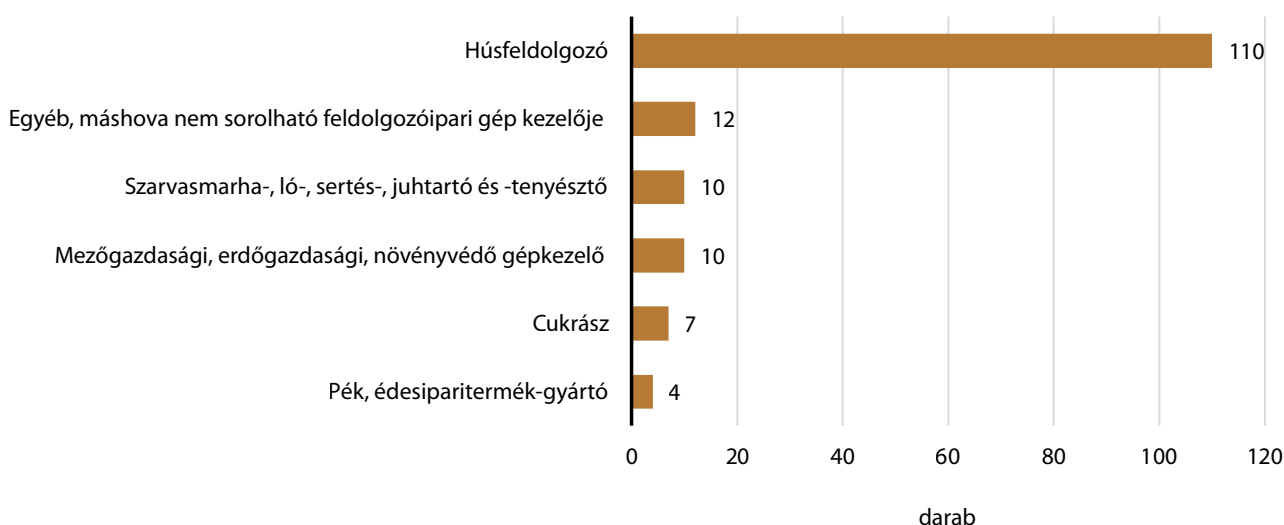
5. táblázat: A MEZŐGAZDASÁG ÉS ERDÉSZET, ILLETVE ÉLELMISZERIPARI ÁGAZATBAN MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA AZ ÉSZAKI ASZC TERÜLETÉN, 2023

Ágazat	Működő vállalkozások	
	száma, db	aránya, százalék
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	7 336	27,3
Ebből: Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások összesen	6 221	28,0
ebből: Kertészet (szőlő, gyümölcs, dísznövény, zöldség)	1 628	39,2
Állattenyésztés	1 216	25,9
Erdőgazdálkodás	1 112	23,9
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	1 315	19,1
Ebből: Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	86	16,0
Pékáru, tésztafélék gyártása	381	15,5
Tejfeldolgozás	17	13,2
Zöldség- és gyümölcsfeldolgozás, tartósítás	143	25,7
Szőlőbor termelése	216	26,6

Forrás: a KSH adatai alapján az AKI Társadalomkutató Osztályán készült

A Magyar Munkaerőpiaci Prognózis felmérése alapján az Északi ASzC vonzáskörzetébe tartozó négy vármegyében tartós munkaerőhiányt jeleztek feldolgozóipari és mezőgazdasági gépkezelő foglalkozásokban, állattenyésztő állásokban, valamint cukrász és pék szakmákban. A felmérésben Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében egy közel 1600 főt foglalkoztató nagyüzemben jeleztek jelentős számú tartósan betöltetlen álláshelyet húsfeldolgozó munkakörben (23. ábra).

23. ábra TARTÓSAN BETÖLTETLEN, SZAKKÉPZETTSÉGET IGÉNYLŐ AGRÁR- ÉS ÉLELMISZERIPARI ÁLLÁSHELYEK AZ ÉSZAKI ASZC TERÜLETÉN, 2023

Forrás: MMPP 2023 adatbázis alapján készült az AKI Társadalomkutató Osztályán

Az agrár-munkaerőpiaci kereslet jellemzői a Kisalföldi Agrárszakképzési Centrum vonzáskörzetében

A Kisalföldi Agrárszakképzési Centrumhoz (Kisalföldi ASzC) öt vármegye – Fejér, Komárom-Esztergom, Veszprém, Győr-Moson-Sopron és Vas – AM fenntartású agrárszakképző iskolái tartoznak.

Noha a Kisalföldi ASzC területéhez öt vármegye is tartozik, a mezőgazdasági és az élelmiszeripari vállalkozásokból nincs kiemelkedően sok a térségben. Az országban működő mező- és erdőgazdasági vállalkozások 19 százaléka található a területen, amin belül viszont az erdészeti vállalkozások száma kiemelkedő: az ország erdész vállalkozásainak közel negyede (több mint ezer vállalkozás) működik az ASzC területén. Az erdészeti vállalkozások többsége Veszprém vármegyében található. A kertészet alacsony súlyt képvisel az ASzC vonzáskörzetében, a legtöbb kertészeti vállalkozás Veszprém vármegyében működik. Az agrárcégek közül összesen 49 nagyobb, 50 fő feletti alkalmazotti létszámmal rendelkező vállalkozás üzemelt 2023-ban.

Az élelmiszeripari cégek száma átlagosnak mondható, az ország húsüzemeinek viszont csupán 13,8 százaléka, pékárugyártó üzemeké 18,3 százaléka működött ebben a térségben. Országos viszonylatban kiemelkedő a tejfeldolgozó üzemek száma: az összes tejüzem több mint negyede (35 cég) az ASzC vonzáskörzetében, azon belül pedig főleg Győr-Moson-Sopron és Fejér vármegyékben üzemel, melyek közül hat olyan van, ami 50 fő feletti létszámot foglalkoztat. A szőlőbor termelés tekintetében a három borvidéket (Balaton-felvidéki, Balatonfüred-Csopaki és Badacsonyi) is magában foglaló Veszprém vármegye emelhető ki, ahol a teljes ASzC térségében 193 borászati üzemből 97 működő bortertermelő vállalkozás található (6. táblázat).

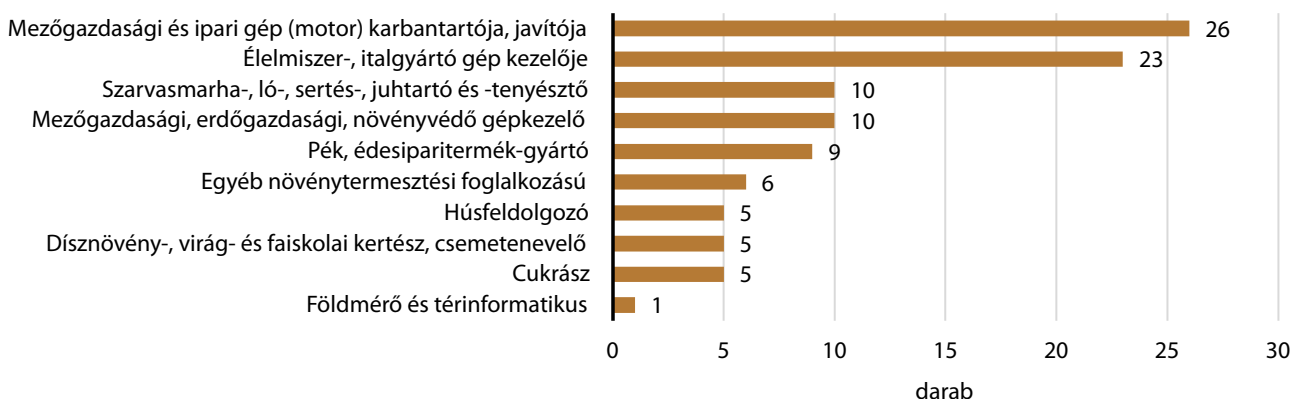
6. táblázat: A MEZŐGAZDASÁG ÉS ERDÉSZET, VALAMINT AZ ÉLELMISZERIPARI ÁGAZATOKBAN MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA A KISALFÖLDI ASZC VONZÁSKÖRZETÉBEN, 2023

Ágazat	Működő vállalkozások	
	száma, db	aránya, százalék
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	5 052	18,8
Ebből: Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások összesen	3 970	17,9
ebből: Kertészet (szőlő, gyümölcs, dísznövény, zöldség)	446	10,7
Állattenyésztés	763	16,2
Erdőgazdálkodás	1 111	23,9
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	1 191	17,3
Ebből: Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	74	13,8
Pékáru, tésztafélék gyártása	450	18,3
Tejfeldolgozás	35	27,1
Zöldség- és gyümölcsfeldolgozás, tartósítás	43	7,7
Szőlőbor termelése	193	23,7

Forrás: a KSH adatai alapján az AKI Társadalomkutatási Osztályán készült

A Magyar Munkaerőpiaci Prognózis 2023-as felmérése alapján a Kisalföldi ASzC vonzáskörzetében a legtöbb tartósan üres álláshelyet a mezőgazdasági gépszerelő és az élelmiszeripari gépkezelő foglalkozásokban jelezték. Az állattenyésztők, mezőgazdasági gépkezelők, pékek iránt mutatkozik még jelentősebb kereslet, az előbbi kettő foglalkozásban különösen Komárom-Esztergom és Fejér vármegyékben, a pékek iránt minden vármegyében. Tartósan betöltetlen álláshelyeket jeleztek még növénytermesztő, húsfeldolgozó, dísznövénykertész, cukrász és a földmérő, földügyi és térinformatikai technikus szakmákban is (24. ábra).

24. ábra

TARTÓSAN BETÖLTETLEN SZAKKÉPZETTSÉGET IGÉNYLŐ AGRÁR- ÉS ÉLELMISZERIPARI ÁLLÁSHELYEK A KISALFÖLDI ASZC TERÜLETÉN, 2023

Forrás: MMPP 2023 adatbázis alapján készült az AKI Társadalomkutatási Osztályán

Az agrár-munkaerőpiaci kereslet jellemzői a Közép-magyarországi Agrárszakképzési Centrum vonzáskörzetében

A Közép-magyarországi ASZC agrárszakképző iskolái Budapesten, Pest és Nógrád vármegyében találhatóak. A térségben a mezőgazdasági munkaerő-keresletet potenciálisan támasztó, működő agrárvállalkozások száma 3459 darab volt 2023-ban, amiből 30 darab nagyobb, azaz 50 főnél több alkalmazottat foglalkoztató üzem. Össességében az országban működő agrárvállalkozások 13 százaléka kötődik a Közép-magyarországi Agrárszakképzési Centrum területéhez, azon belül az egyes alágazatok (kertészet, állattenyésztés, erdészet) súlya is hasonló.

Az élelmiszeripari vállalkozások száma ugyanakkor kiemelkedő a térségen belül Budapesten és Pest vármegyében, összességében az ország élelmiszeripari vállalkozásainak 31 százaléka itt működött, a tejfeldolgozásban, pékáru gyártásban, valamint zöldség- és gyümölcsfeldolgozásban pedig még nagyobb volt ez az arány. Az ország tejüzemeinek 40 százaléka, pékségeinek bő harmada üzemelt a Centrum területén. A nagyobb, 50 főt foglalkoztató élelmiszeripari cégek száma is figyelmet érdemlő, számuk kerekén 100 darab volt a vizsgált időszakban (7. táblázat).

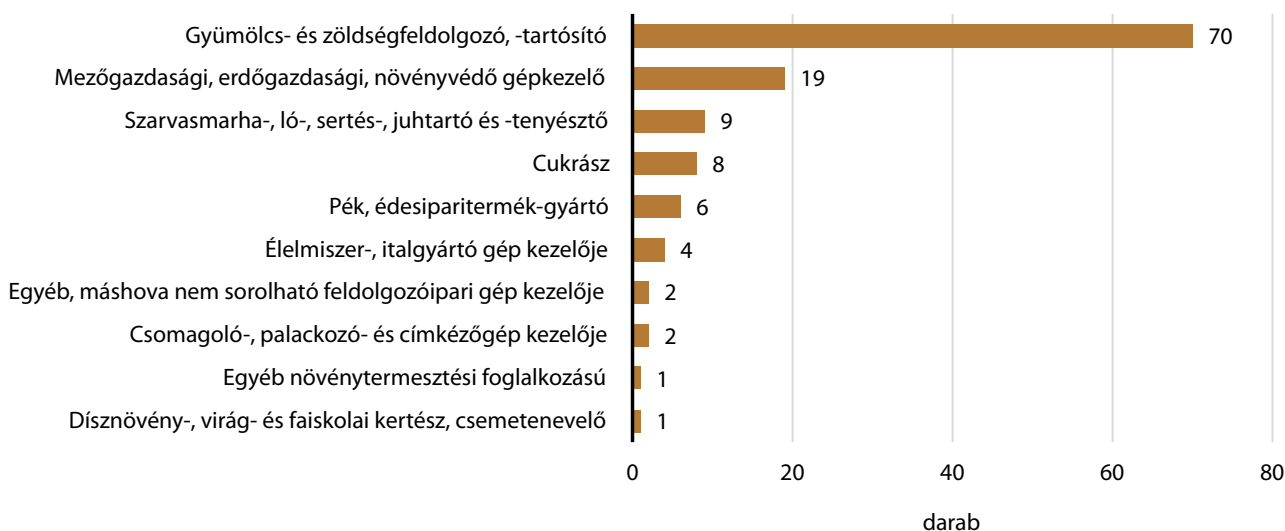
7. táblázat: A MEZŐGAZDASÁG ÉS ERDÉSZET, ILLETVE AZ ÉLELMISZERIPARI ÁGAZATOKBAN MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA A KÖZÉP-MAGYARORSZÁGI ASZC VONZÁSKÖRZETÉBEN, 2023

Ágazat	Működő vállalkozások	
	száma, db	aránya, százalék
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	3 459	12,9
Ebből: Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások összesen	2 781	12,5
ebből: Kertészet (szőlő, gyümölcs, dísznövény, zöldség)	555	13,3
Állattenyésztés	696	14,8
Erdőgazdálkodás	662	14,2
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	2 135	31,0
Ebből: Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	154	28,7
Pékáru, tésztafélék gyártása	899	36,6
Tejfeldolgozás	51	39,5
Zöldség- és gyümölcsfeldolgozás, tartósítás	196	35,3
Szőlőbor termelése	116	14,3

Forrás: a KSH adatai alapján az AKI Társadalomkutatási Osztályán készült

A Magyar Munkaerőpiaci Prognózis 2023-as felmérése alapján a Közép-magyarországi ASzC vonzáskörzetében a legtöbb tartósan üres álláshelyet a gyümölcs- és zöldségfeldolgozó, tartósító foglalkozásban jelezték a vállalkozások, de tartós munkaerőhiány mutatkozott még mezőgazdasági gépkezelő, állattenyésztő, cukrász és pék foglalkozásokban is. A korábbi évekhez hasonlóan az élelmiszeripari, feldolgozóipari gépkezelők iránt is mutatkozik kereslet, csakúgy, mint a régi OKJ szerinti dísnövénykertész foglalkozásban (25. ábra).

25. ábra TARTÓSAN BETÖLTETLEN AGRÁR- ÉS ÉLELMISZERIPARI ÁLLÁSHELYEK A KÖZÉP-MAGYARORSZÁGI ASZC TERÜLETÉN, 2023

Forrás: MMPP 2023 adatbázis alapján készült az AKI Társadalomkutatási Osztályán

Összefoglalva az Agrárszakképzési centrumok vonzáskörzetében jellemző agrár- és élelmiszeripari munkaerő-kereslet jellemzőit megállapíthatjuk, hogy a mezőgazdasági gépészek, állattenyésztők, élelmiszeripari gépészek és pékek iránt gyakorlatilag országos szinten jelentkezik tartós kereslet. Ezen felül a mezőgazdasági technikusok iránt még a Déli és az Északi ASzC vonzáskörzetében mutatkozik jelentősebb igény. Az erdészek és borászok iránt átlagon felüli a kereslet a Déli, az Északi és a Kisalföldi ASzC térségében, míg húsfeldolgozókat az Északi, a Déli és a Közé-magyarországi ASzC térségében keresnek nagyobb számban.

AZ AGRÁRSZAKKÉPZÉS INTÉZMÉNYI, TANULÓI HÁTTERE

Intézményi háttér

Magyarországon 2024 októberében 141 olyan intézmény működött, amelyben középfokú agrárszakképzés³ valósult meg. A Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal (NSZFH) által kezelt Szakképzési Információs Rendszerből (SZIR) származó 2024. októberi adatok szerint a 141 intézményben összesen 21 880-an tanultak valamilyen agrárszakmát, ami az előző évi létszámhoz (22 415 fő) képest 2,4 százalékos csökkenést jelent, 2022-höz viszonyítva (21 352 fő) viszont 5,4 százalékos létszámnövekedés figyelhető meg. A tanulók 82,7 százaléka, azaz 18 103 fő tanulói jogviszonyban áll, felnőttképzési jogviszonyban pedig 3777 fő vesz részt.

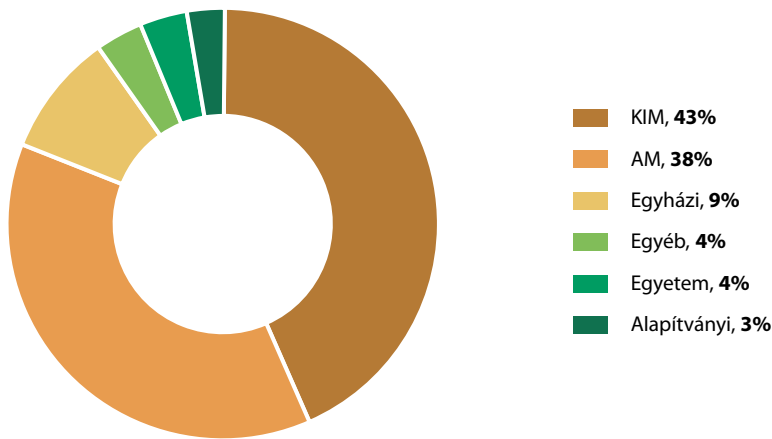
Az agrárszakképzés esetében változatos fenntartói kör figyelhető meg, melyet a szemléletesebb bemutatás érdekében az alábbi csoportokra osztottunk: alapítványi, egyházi, egyetemi, minisztériumi és egyéb fenntartói csoportok. A minisztériumi fenntartású intézmények az Agrárminisztérium (AM), illetve a Kulturális és Innovációs Minisztérium (KIM) alá tartoznak. Fontos hangsúlyozni, hogy míg az agrárminisztériumi fenntartású intézmények általában tiszta agrárszakképzési profilú iskolák, amelyek többségében az oktatott szakmák 100 százalékban az agrárszakképzés területéhez tartoznak, addig a nem AM-fenntartású iskolák jellemzően vegyes profilúak, amelyekben az agrárszakképzés csupán egy részterületet, általában csak néhány osztályt takar.

Az agrárszakképzést (is) folytató intézmények legnagyobb része állami fenntartásban van. A 141 agrárszakképzést (is) folytató intézmény 81 százaléka (114 intézmény) áll minisztériumi (AM vagy KIM) fenntartás alatt. A fentebb jelzett képzési profiljellemezők miatt a számok alapján az látszik, hogy még mindig több (61 darab) KIM-fenntartású iskolában folyik agrárszakképzés, mint AM-fenntartásúban (53 darab). A vizsgált szakképző intézmények további

³ Az agrárszakképzésbe a 12/2020. (II. 7.) Kormányrendelet 1. mellékletében található szakmajegyzékben az Élelmiszeripar, a Mezőgazdaság és erdőgazdálkodás, valamint a Környezetvédelem és vízügy ágazatok alá tartozó 28 szakma középfokú oktatása tartozik.

9,2 százaléka egyházi fenntartású, ami 13 különböző fenntartó és 4 felekezet között oszlik meg. Az agrárszakképzést (is) folytató iskolák 3,5 százalékát az egyetemek üzemeltetik. Hasonló arányt (3,5 százalék) képviselnek az egyéb kategóriába sorolt nonprofit szervezetek, zártkörűen működő részvénytársaságok, illetve más intézményfenntartó szervezetek, míg az alapítványi formában működő agrárszakképző intézmények 2,8 százalékot tesznek ki (26. ábra).

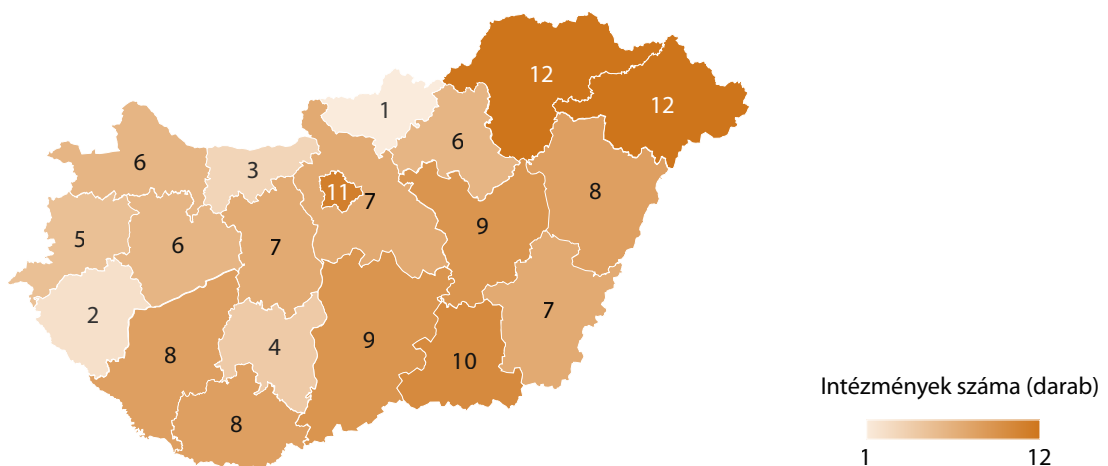
26. ábra AGRÁRSZAKKÉPZŐ ÉS AGRÁRSZAKKÉPZÉST IS FOLYTATÓ INTÉZMÉNYEK MEGOSZLÁSA FENNTARTÓK SZERINTI BONTÁSBAN, 2024 OKTÓBERBEN (N=141)

Forrás: NSZFH SZIR 2024. októberi adatok alapján készült az AKI Társadalomkutatási Osztályán

A területi megoszlást tekintve elmondható, hogy az ország keleti felében magasabb számban találhatóak agrárszakképzést (is) folytató intézmények. Borsod-Abaúj-Zemplén és Szabolcs-Szatmár-Bereg emelkednek ki jelentősebben, amely vármegyékben 24 intézményben folytatnak agrárszakképzést, de Budapesten is 11 ilyen iskola működik. A legkisebb számban Komárom-Esztergom (3), Zala (2), valamint Nógrád (1) vármegyékben működnek agrárszakképzést (is) folytató intézmények (27. ábra).

27. ábra AZ AGRÁRSZAKKÉPZŐ ÉS AGRÁRSZAKKÉPZÉST IS FOLYTATÓ OKTATÁSI INTÉZMÉNYEK TERÜLETI MEGOSZLÁSA VÁRMEGYEI BONTÁSBAN, 2024 OKTÓBERBEN (N=141)

Forrás: NSZFH SZIR 2024. októberi adatok alapján készült az AKI Társadalomkutatási Osztályán

Az agrárszakképzést (is) folytató intézmények közel 60 százaléka vidéki városban, további 26,2 százaléka vármegyeszékhelyen, vagy megyei jogú városban működik. Budapesten összesen 11 iskola található (7,8 százalék), amelyben mezőgazdasági szakmai oktatás folyik. A nagyközségek és községek szerepe a középfokú agrárszakképzésben lényegesen alulmarad, csupán a vizsgált oktatási intézmények 7,1 százaléka működik községekben.

Tanulói háttér

Az agrárszakképzés területén az új szakmajegyzék alapján változott a szakmák ágazati besorolása. Az agrárszakképzéshez tartozó új ágazat, az élelmiszeripar nagyjából megfelel a korábbi élelmiszeripar ágazatnak, ugyanakkor a korábbi mezőgazdaság, erdészet és vadgazdálkodás, a kertészet és parképítés, a földmérés, valamint az agrárgépezés ágazatok összevonva az új mezőgazdaság és erdészet ágazat alá kerültek. A korábbi Országos Képzési Jegyzék (OKJ) szerinti környezetvédelem ágazat helyett a szakmajegyzék a környezetvédelem és vízügy ágazatot nevesíti. Látható, hogy a több korábbi ágazat összevonásából létrejött mezőgazdaság és erdészet ágazat foglalja magába a legtöbb tanulót, az agrárszakképzésben tanulók több, mint 60 százalékát (14 429 fő). Az élelmiszeripar ágazatban szintén magas a tanulói létszám, összesen 5348 diák választott élelmiszeripari szakmát, míg a környezetvédelem és vízügy ágazathoz csupán a diákok 9,6 százaléka (2103 fő) tartozik (8. táblázat).

8. táblázat: A TANULÓK LÉTSZÁMA ÉS ARÁNYA AZ EGYES ÁGAZATOKBAN, 2024 OKTÓBERBEN (N=21 880)

Ágazat megnevezése	Tanulói létszám	
	(fő)	(százalék)
Mezőgazdaság és erdészet - 17 (2020)	14 429	65,9
Élelmiszeripar - 05 (2020)	5 348	24,4
Környezetvédelem és vízügy - 14 (2020)	2 103	9,6
Összesen	21 880	100,0

Forrás: NSZFH (2024) alapján készült az AKI Társadalomkutatói Osztályán

Az egyes ágazatokhoz tartozó szakmák számában jelentős mértékű eltérés fedezhető fel. Míg a 2020 előtti rendszerben több ágazat volt, így a szakmák arányosabban oszlottak meg az ágazatok között, addig az új szakmajegyzék szerinti besorolás alapján a mezőgazdaság és erdészet, valamint az élelmiszeripar ágazat tömöríti az agrárszakmák majdnem teljes palettáját (28-ból 27-et). A környezetvédelem és vízügy ágazatban egyedül a környezetvédelmi technikus képzést tekintjük agrárszakmának, így a vízügyi területtel, valamint a hulladékgazdálkodással foglalkozó szakmák nem kerültek bele elemzésünkbe. A legtöbb, összesen 18 szakma az élelmiszeripar ágazathoz tartozik, a mezőgazdaság és erdészet ágazat 9 szakmát ölel fel, míg a környezetvédelem és vízügy ágazathoz csak egy agrárszakma sorolható. Sok szakmához szakmairány és részszakma is tartozik (1. melléklet). A 9. táblázat szemlélteti a 2024/2025-ös tanévben oktatott szakmákat, ágazatok szerint.

A legmagasabb tanulói létszám a fővárosi szakképző intézményekben figyelhető meg, összesen 2601 diák tanul Budapesten agrárszakmát. Pest vármegyében 1993 diák tanul valamilyen agrárszakmát, de hasonlóan magas tanulói létszám jellemzi Bács-Kiskun (1961 fő) és Szabolcs-Szatmár-Bereg (1 771 fő) vármegyéket is (28. ábra). Zala vármegye szélsőségesen alacsony tanulói létszámot tudhat magáénak, csupán 25 tanuló vesz részt agrárszakképzésben, két élelmiszeripari szakmát tanító KIM-fenntartású intézményben, de szintén alacsony a tanulók száma Nógrád vármegyében is, ahol az egyetlen agrárszakképzést folytató intéz-

ményében 214 diák vesz részt a mezőgazdasági technikus, mezőgazdasági gépésztechnikus, mezőgazdasági gépész, gazda és pék-cukrász szakmák és szakmairányok képzésén.

9. táblázat: A 2024/2025-ÖS TANÉVBEN OKTATOTT AGRÁRSZAKMÁK ÁGAZATOK SZERINT

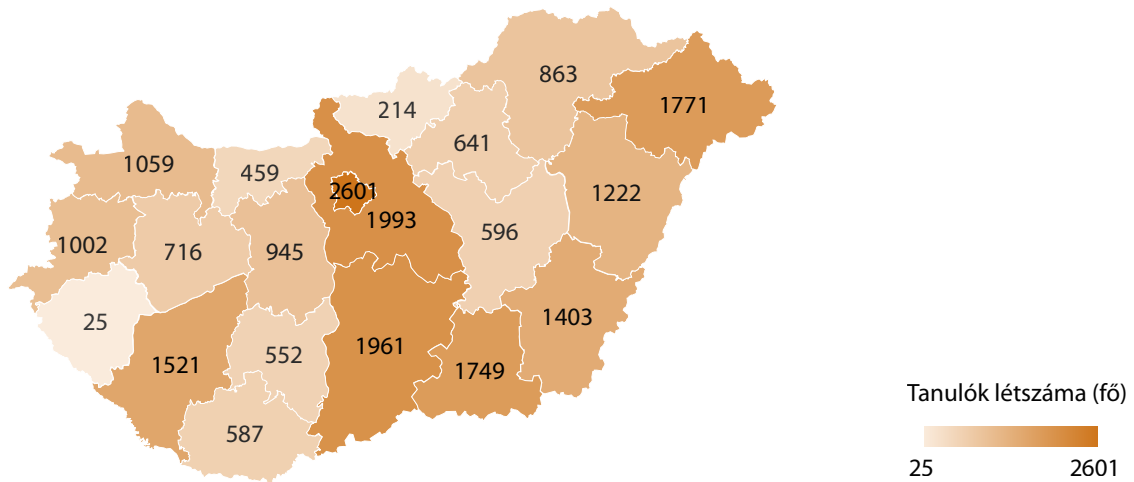
Ágazat megnevezése	Szakma megnevezése
Élelmiszeripar - 05 (2020)	Bor- és pezsgőgyártó technikus
	Édességkészítő
	Élelmiszer-ellenőrzési technikus
	Élelmiszeripari gépésztechnikus
	Élelmiszeripari gépkezelő
	Erjedés- és üdítőital-ipari technikus
	Erjedés- és üdítőital-ipari termékkészítő
	Hentes és húskészítmény-készítő
	Húsipari technikus
	Kistermelői élelmiszer-előállító
	Pék
	Pék-cukrász
	Sütő- és cukrászipari technikus
	Szőlész-borász
	Tartósítóiipari technikus
Tejtermékkészítő	
Környezetvédelem és vízügy - 14 (2020)	Környezetvédelmi technikus
Mezőgazdaság és erdészet - 17 (2020)	Erdésztechnikus
	Erdőművelő-fakitermelő
	Földmérő, földügyi és térinformatikai technikus
	Gazda
	Kertész
	Kertésztechnikus
	Mezőgazdasági gépész
	Mezőgazdasági gépésztechnikus
Mezőgazdasági technikus	

Megjegyzés: Az élelmiszeripar ágazaton belüli szakmákhoz tartozik a tartósítóiipari termékkészítő és a tejipari technikus is, azonban a 2024/2025-ös tanévben tanuló hiányában nem indult ebben a két szakmában képzés.

Forrás: NSZFH (2024) alapján készült az AKI Társadalomkutatási Osztályán

28. ábra

AZ AGRÁRSZAKKÉPZÉSBEN TANULÓK LÉTSZÁMA VÁRMEGYEI BONTÁSBAN, 2024 OKTÓBERBEN (N=21 880)

Forrás: NSZFH SZIR 2024. októberi adatok alapján készült az AKI Társadalomkutatási Osztályán

A képzési rend szerinti megoszlást tekintve a tanulók 82,7 százaléka (18 103 fő) tanulói jogviszonyban állt, felnőttképzési jogviszonyban pedig 3777 fő vesz rétt a 2024/2025-ös tanévben. Az ágazatok közül az élelmiszeripar ágazatban tanultak a legtöbben felnőttképzési jogviszonyban, összesen 1628 fő, ami az ágazatban tanulók 30,4 százalékát tette ki, a felnőttképzési jogviszonyban tanulóknak pedig a 43,1 százalékát fedte le. A mezőgazdaság és erdészet ágazaton belül felnőttképzési jogviszonyban részt vevő diákok aránya 14,1 százalék, a teljes felnőttképzési jogviszonyban állók között pedig 53,7 százalék. Legkisebb arányban a környezetvédelem és vízügy ágazatban tanultak felnőttképzési jogviszony keretében agrárszakmát, a teljes ágazaton belül csupán 5,7 százalék volt a részarányuk, és az összes felnőttképzési jogviszonyban tanulóknak is csupán a 3,2 százaléka tanult ebben az ágazatban (10. táblázat).

A felnőttképzés az élelmiszeripar ágazatban a legnagyobb arányú.

10. táblázat: TANULÓK MEGOSZLÁSA ÁGAZATOK ÉS KÉPZÉSI REND SZERINTI BONTÁSBAN, 2024 OKTÓBERBEN (N=21 880)

Ágazat megnevezése	Tanulói jogviszony		Felnőttképzési jogviszony		Összesen fő
	fő	százalék	fő	százalék	
Élelmiszeripar – 05 (2020)	3 720	69,6	1 628	30,4	5 348
Környezetvédelem és vízügy – 14 (2020)	1 983	94,3	120	5,7	2 103
Mezőgazdaság és erdészet – 17 (2020)	12 400	85,9	2 029	14,1	14 429

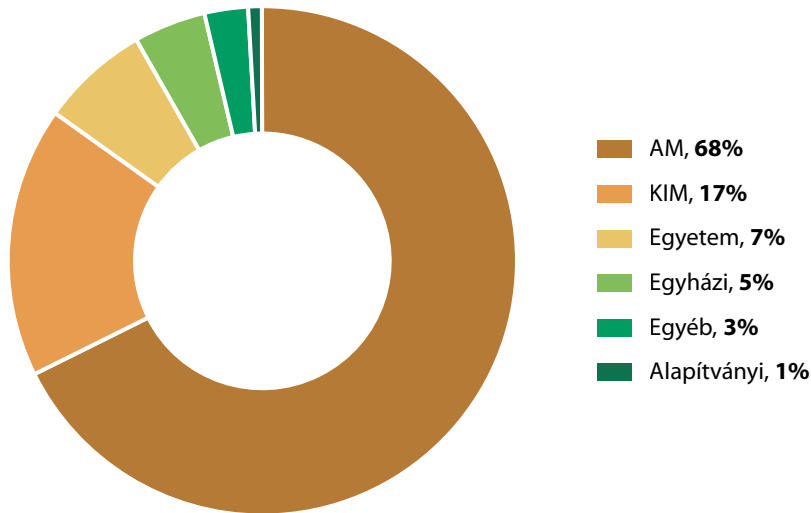
Forrás: NSZFH (2024) alapján készült az AKI Társadalomkutatási Osztályán

A felnőttképzési jogviszonyban tanulók aránya az egyes agrárszakmákban is jelentősen eltér. Bizonyos szakmákban szinte teljesen vagy kizárólag felnőttképzési jogviszony keretében tanultak a tanulók, ilyenek az élelmiszeripari gépkezelő (302 fő; tanulói jogviszonyban mindössze 6 fő), a tejtermékkészítő (45 fő) és tartósítóiipari technikus (16 fő) szakmák. Ugyanakkor az élelmiszeripari szakmák közül az élelmiszeripari gépészmérnök és az erjedés- és üdítőital-ipari termékkészítő szakmákban egy tanuló sem vett részt felnőttképzési jogviszony keretében az oktatásban, illetve a szőlész-borász képzésben is mindössze három olyan diák volt, aki nem tanulói jogviszonyban tanult 2024 októberében.

A 29. ábra alapján az is látható, hogy az agrárszakképzésben tanulók mintegy 70 százaléka az Agrárminisztérium fenntartásában működő iskolákban tanult. A Kulturális és Innovációs Minisztérium (KIM) iskoláit a tanulók további 16,0 százaléka választotta, egyházi fenntartó által üzemeltetett agrárszakképző iskolában összesen 887 fő tanult.

Az agrárszakképzésben tanulók mintegy 70 százaléka agrárminisztériumi fenntartásban lévő agrárszakképző intézményekben tanul.

29. ábra

AZ AGRÁRSZAKKÉPZÉSBEN TANULÓK MEGOSZLÁSA FENNTARTÓK SZERINTI BONTÁSBAN, 2024 OKTÓBERBEN (N=21 880)

Forrás: NSZFH SZIR 2024. októberi adatok alapján készült az AKI Társadalomkutatási Osztályán

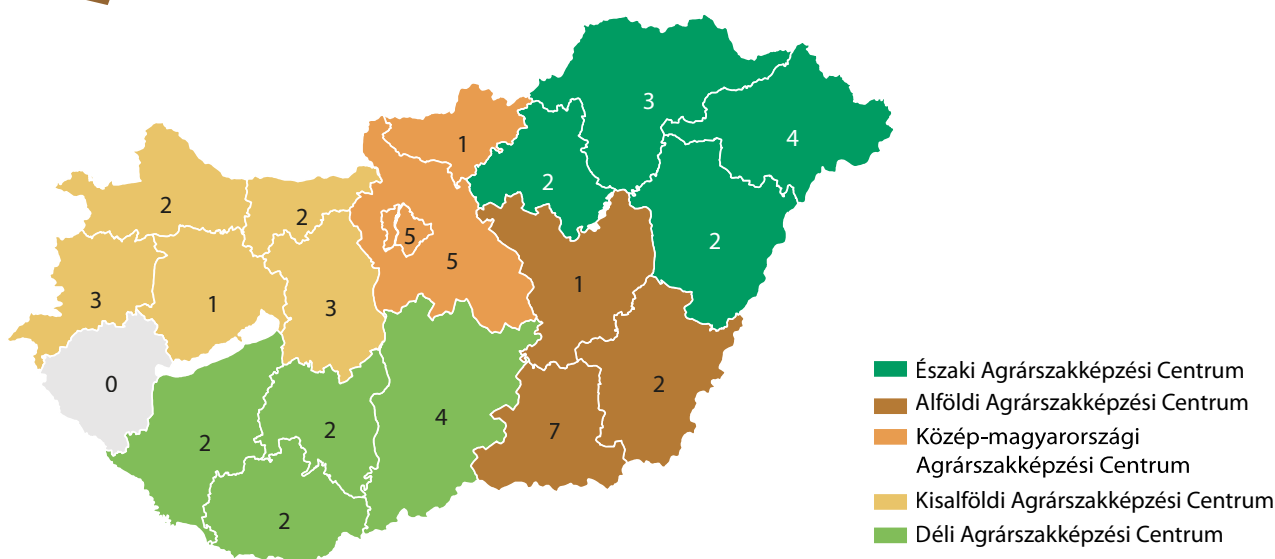
Az egy évvel korábbi (2023) időszakhoz képest összességében az agrárszakképzésben tanulók létszáma 845 fővel, közel 4 százalékkal csökkent. A csökkenés mértéke (11 százalék, 450 fő) a Kulturális és Innovációs Minisztérium fenntartásában lévő iskolák tanulóit érintette, aminek hátterében a fenntartó váltás is meghúzódik. Az agrárminisztériumi fenntartásban működő iskolák tanulólétszáma 42,8 százalékkal (428 fővel) lett kevesebb, az egyéb, egyházi, alapítványi, egyetemi fenntartásban működő iskolákban összességében nem változott az agrárszakképzésben tanulók létszáma. Míg az AM- és KIM-fenntartású iskolákban a felnőttképzési jogviszonyban tanulók létszámcsökkenése jelentős (az AM-fenntartásúaknál 20, a KIM-fenntartásúaknál 42 százalékos), addig az egyéb fenntartásban működő iskolákban 32 százalékkal nőtt a felnőttképzési jogviszonyos tanulók létszáma.

AZ AGRÁRSZAKKÉPZÉSI CENTRUMOK TANULÓI HÁTTERE

Az Agrárminisztérium fenntartásában működő öt agrárszakképzési centrum 53 intézménye Zala kivételével az ország valamennyi vármegyéjében jelen van. Az agrárszakképzési centrumok között az iskolák megoszlása arányos, 10-11 intézmény tartozik egy-egy centrum alá. A legtöbb (hét) intézménnyel Csongrád-Csanád vármegye csatlakozott a Déli ASzC-hez, miközben Veszprém, Nógrád és Jász-Nagykun-Szolnok vármegyékben csak egy-egy intézmény tartozik az adott Agrárszakképzési Centrumhoz (30. ábra).

30. ábra

AZ AM FENNTARTÁSÁBAN MŰKÖDŐ AGRÁRSZAKKÉPZÉSI CENTRUMOK TERÜLETI LEFEDETTSÉGE (N=53)

Forrás: NSZFH SZIR 2024. októberi adatok alapján készült az AKI Társadalomkutató Osztályán

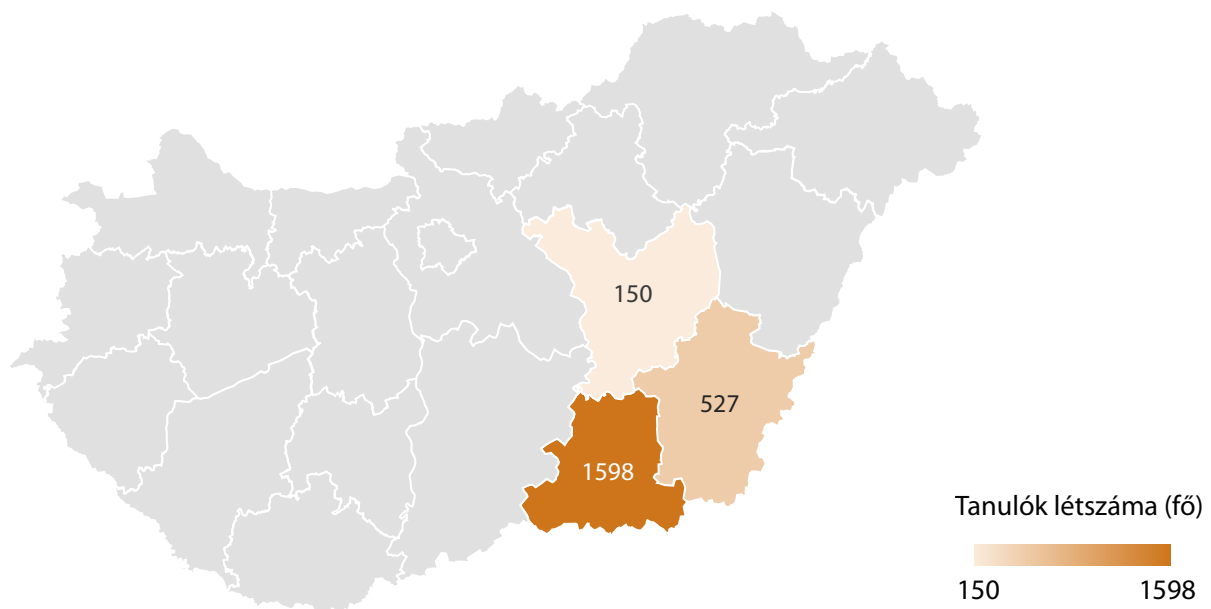
A fejezetben a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal (NSZFH) által működtetett Szakképzési Információs Rendszer (SZIR) 2024. októberi adatai alapján az Agrárminisztérium fenntartásában működő agrárszakképzési centrumokban tanulók létszámadatairól adunk áttekintést, a főbb ágazatok és a centrumokhoz tartozó vármegyék szerinti részletezettséggel.

Alföldi Agrárszakképzési Centrum

Az Alföldi Agrárszakképzési Centrum (Alföldi ASzC) három vármegye tíz agrárszakképző intézményét foglalja magában 2275 tanulóval (31. ábra). A legtöbb tanuló (1598 fő) Csongrád-Csanád vármegye hét agrárszakképző intézményében tanult, amely az Alföldi ASzC tanulóinak több, mint 70 százalékát fedi le. Békés vármegye két agrárszakképző intézménnyel társult az Alföldi ASzC-hez, ahol a szakképzési centrum tanulóinak 23 százaléka tanult. Jász-Nagykun-Szolnok vármegye egy szakképző intézménnyel tagja az Alföldi Agrárszakképzési Centrumnak. Az egy évvel korábbi értékhez képest 2024-re az Alföldi ASzC iskoláiban összességében közel 2 százalékkal (45 fővel) csökkent a tanulói létszám, ami mögött három intézményben stagnálás, három intézményben enyhe növekedés, négy iskolában pedig csökkenés volt jellemző. Az Alföldi ASzC tanulóinak 65,8 százaléka technikumi, 27,4 százaléka szakképző iskolai képzésben tanul.

31. ábra

AZ AGRÁRSZAKKÉPZÉSBEN RÉSZT VEVŐ TANULÓK SZÁMA AZ ALFÖLDI AGRÁRSZAKKÉPZÉSI CENTRUMBAN, 2024

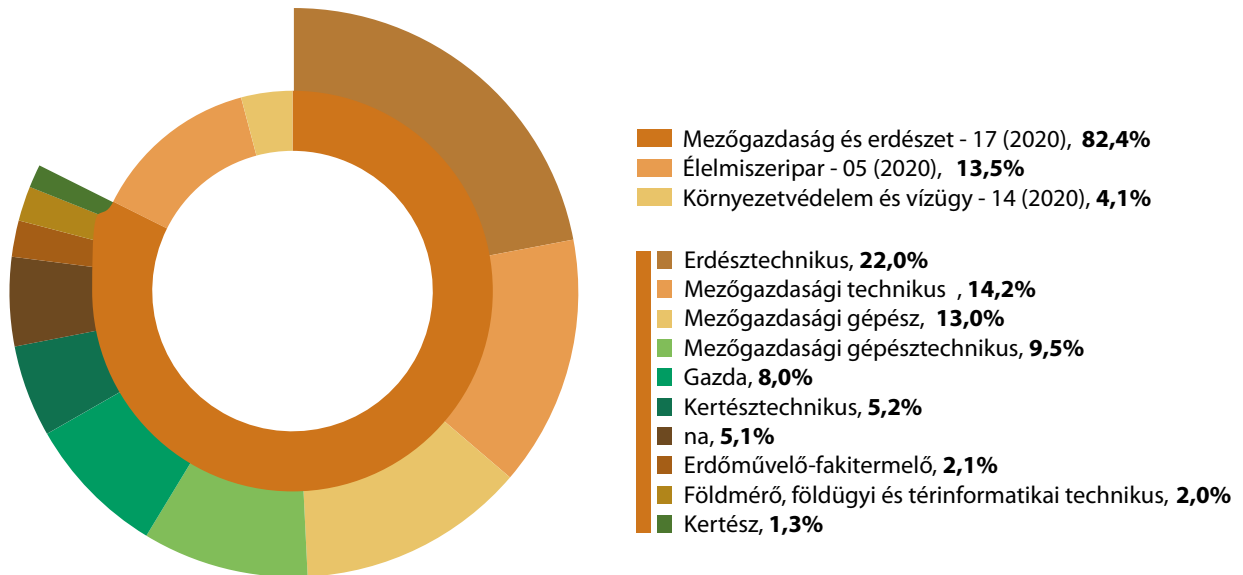
Forrás: NSZFH SZIR 2024. októberi adatok alapján készült az AKI Társadalomkutatási Osztályán

Az Alföldi Agrárszakképzési Centrum intézményeiben mindhárom ágazathoz kapcsolódóan folyt agrárszakma oktatása. A tanulók túlnyomó többsége (82,4 százaléka) a mezőgazdaság és erdészet ágazatban tanult agrárszakmát. Ehhez képest az élelmiszeripar és a környezetvédelem és vízügy ágazathoz tartozó létszám elenyésző, élelmiszeripari szakmát tanult a diákok 13,5 százaléka, míg a környezetvédelmi technikus képzésben a tanulók 4,1 százaléka vett részt.

A szakmák közül az erdésztechnikus szakma dominanciája figyelhető meg, a tanulók 22 százaléka választotta ezt a szakmát, de magas, 10 százalék feletti a mezőgazdasági technikus (14,2 százalék) és a mezőgazdasági gépész (13 százalék) tanulók létszamaránya is a szakképzési centrumban. A mezőgazdaság és erdészet ágazaton belül a kertész szakmát választották a legkisebb arányban a tanulók (32. ábra).

32. ábra

AZ ALFÖLDI AGRÁRSZAKKÉPZÉSI CENTRUMBAN TANULÓK MEGOSZLÁSA ÁGAZAT ÉS SZAKMÁK SZERINTI BONTÁSBAN, 2024 (N=2275)

Forrás: NSZFH SZIR 2024. októberi adatok alapján készült az AKI Társadalomkutatási Osztályán

Az élelmiszeripar ágazatban tanultak a legtöbben felnőttképzési jogviszony keretében, itt a tanulók 52,1 százaléka választotta ezt a képzési formát. A környezetvédelem és vízügy ágazatban a környezetvédelmi technikus szakmában felnőttképzési jogviszony keretében szakmát tanulók aránya 10,6 százalék, a mezőgazdaság és erdészet ágazatban pedig ez az arány 19,7 százalék. A részletesebb, egyes szakmákra, szakmairányokra és jogviszonyra vonatkozó bontásokat a 2. mellékletben mutatjuk be.

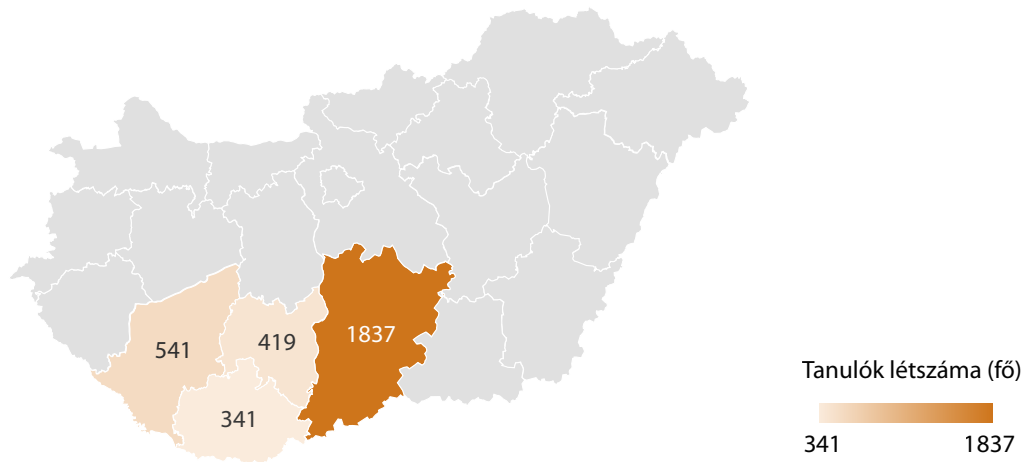

Déli Agrárszakképzési Centrum

A Déli Agrárszakképzési Centrum négy vármegye tíz agrárszakképző intézményét foglalja magába mintegy 3138 tanulói és felnőttképzési jogviszonyban tanuló diákkal. Az egy évvel korábbi értékhez képest 2024-re a Déli ASzC iskoláiban összességében közel 2 százalékkal (78 fővel) csökkent a tanulói létszám, ami mögött négy intézményben stagnálás, két intézményben 17–28 százalékos növekedés, négy iskolában pedig csökkenés volt jellemző. A diákok legnagyobb számban a Bács-Kiskun vármegyei agrárszakképző intézményekben (4 darab) vesznek részt valamilyen agrárszakmában. A Déli Agrárszakképzési Centrum tanulói létszámának 58,5 százaléka köthető a vármegyéhez. Somogy, Baranya és Tolna vármegyék közel azonos arányban osztoznak a tanulói létszámon (10,9 és 17,2 százalék között) (33. ábra). A Déli ASzC tanulóinak 53,3 százaléka tanul technikumiban, míg 46 százaléka szakképző iskolai képzésben.

33. ábra

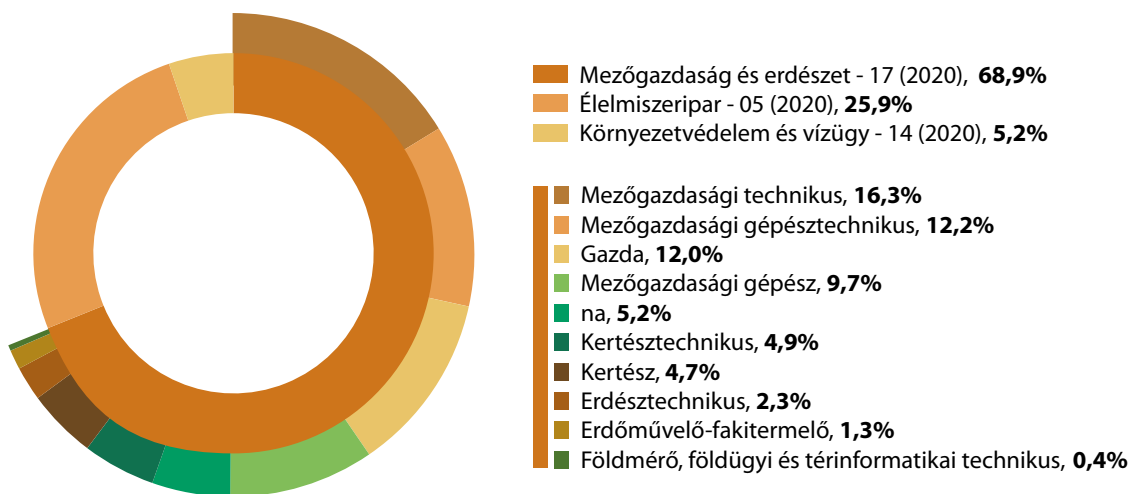
AZ AGRÁRSZAKKÉPZÉSBEN RÉSZT VEVŐ TANULÓK SZÁMA A DÉLI AGRÁRSZAKKÉPZÉSI CENTRUMBAN, 2024

Forrás: NSZFH SZIR 2024. októberi adatok alapján készült az AKI Társadalomkutatási Osztályán

34. ábra

A DÉLI AGRÁRSZAKKÉPZÉSI CENTRUMBAN TANULÓK MEGOSZLÁSA ÁGAZAT ÉS SZAKMÁK SZERINTI BONTÁSBAN, 2024 (N=3138)

Forrás: NSZFH SZIR 2024. októberi adatok alapján készült az AKI Társadalomkutatási Osztályán

A Déli Agrárszakképzési Centrum intézményeiben tanulók legnagyobb számban a mezőgazdaság és erdészet (68,9 százalék), illetve az élelmiszeripar (25,9 százalék) ágazatokhoz tartozó képzésben vettek részt, míg a tanulók mindössze 5,2 százaléka tanult környezetvédelem és vízügy ágazatba sorolt szakmát. A mezőgazdaság és erdészet ágazat Déli ASzC-ben betöltött szerepét mutatja, hogy országos szinten nézve a tanulók közel 20 százaléka ebben a szakképzési centrumban tanult az ágazathoz tartozó szakmát. A mezőgazdasági technikus (16,3 százalék), a mezőgazdasági gépésztechnikus (12,2 százalék) és a gazda (12,0 százalék) szakmák, valamint szakmairányaik a legnépszerűbbek a szakképzési centrumban, de közkedvelt a közel 10 százalékot képviselő mezőgazdasági gépész képzés is (35. ábra). Az élelmiszeripar ágazaton belül a legnépszerűbb szakmák a hentes és húskészítmény-készítő (167 fő), valamint a pék-cukrász (153 fő) képzés, az élelmiszeripar ágazaton belül a tanulók mintegy 40 százaléka vett részt a két szakma képzéseiben (34. ábra). A 2023-as évhez képest a legnagyobb taulói létszámcsökkenés a hentes

és húskészítmény-készítő (-114 fő), a gazda (-90 fő) szakmákban volt, míg jelentősebb, 60 főt meghaladó növekedés a mezőgazdasági technikus, élelmiszeripari gépkezelő és a környezetvédelmi technikus szakmákat jellemezte.

Az élelmiszeripar ágazatban tanultak a legtöbben felnőttképzési jogviszony keretében, itt a tanulók 36,5 százaléka választotta ezt a képzési formát. A mezőgazdaság és erdészet ágazatban a felnőttképzési jogviszony keretében agrárszakmát tanulók aránya 21 százalék, a környezetvédelem és vízügy ágazatban a környezetvédelmi technikus szakmában pedig ez az arány 31,7 százalék (34. ábra). A részletesebb, egyes szakmákra, szakmairányokra és jogviszonyra vonatkozó bontásokat lásd a 3. mellékletben.

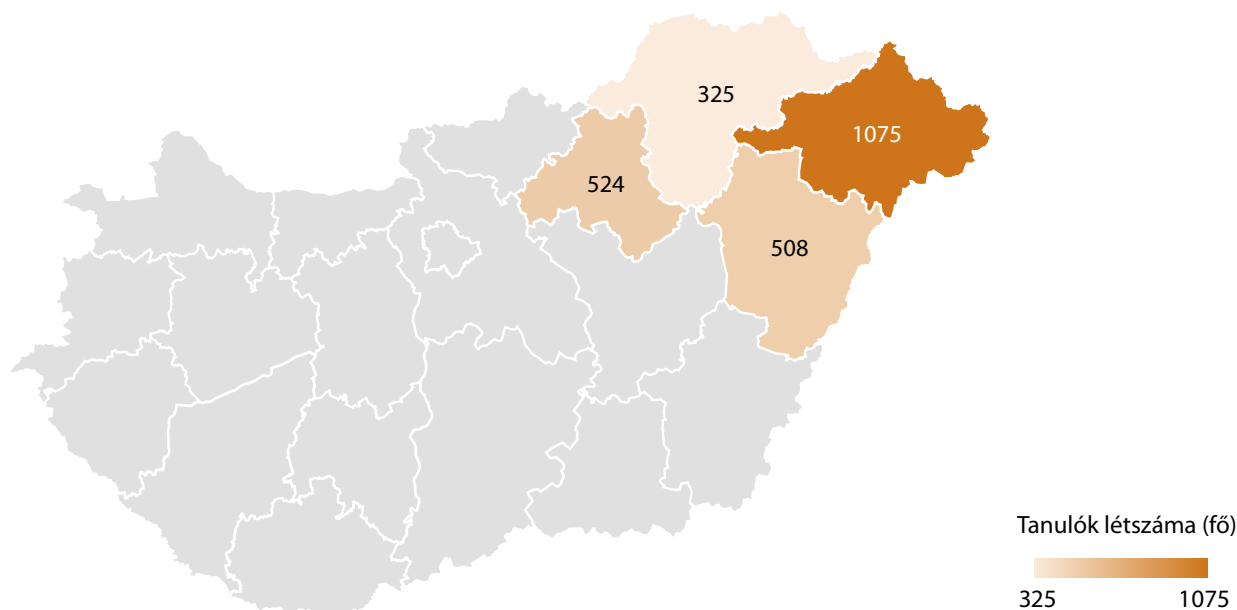
Ugrás a 3. számú melléklethez

Északi Agrárszakképzési Centrum

Az Északi Agrárszakképzési Centrum négy vármegye 11 agrárszakképző intézményét foglalja magában, mintegy 2432 fő tanulói és felnőttképzési jogviszonyban részt vevő tanulóval. Mindez az előző évi értékhez képest 461 fővel kevesebb tanulói létszámot jelent. A tanulói létszám legnagyobb része a Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei négy agrárszakképző intézményekhez köthető, itt tanult az Északi ASzC tanulóinak 44,2 százaléka (1075 fő). Az ASzC-hez tartozó három Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyei, két Heves vármegyei és két Hajdú-Bihar vármegyei szakképző iskolák összességében további 325 és 524 fő közötti tanulói létszámmal vettek részt a régió agrárszakképzésében (35. ábra). Az egy évvel korábbi értékhez képest 2024-re az Északi ASzC iskoláiban összességében 16 százalékkal csökkent a tanulói létszám, azonban a Debreczeni Márton Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum és Szakképző Iskolában az 50 százalékot is megközelítette a létszámcsökkenés mértéke. Az Északi ASzC tanulóinak 58,9 százaléka tanul technikus, 34,3 százaléka szakképző iskolai képzésben.

35. ábra

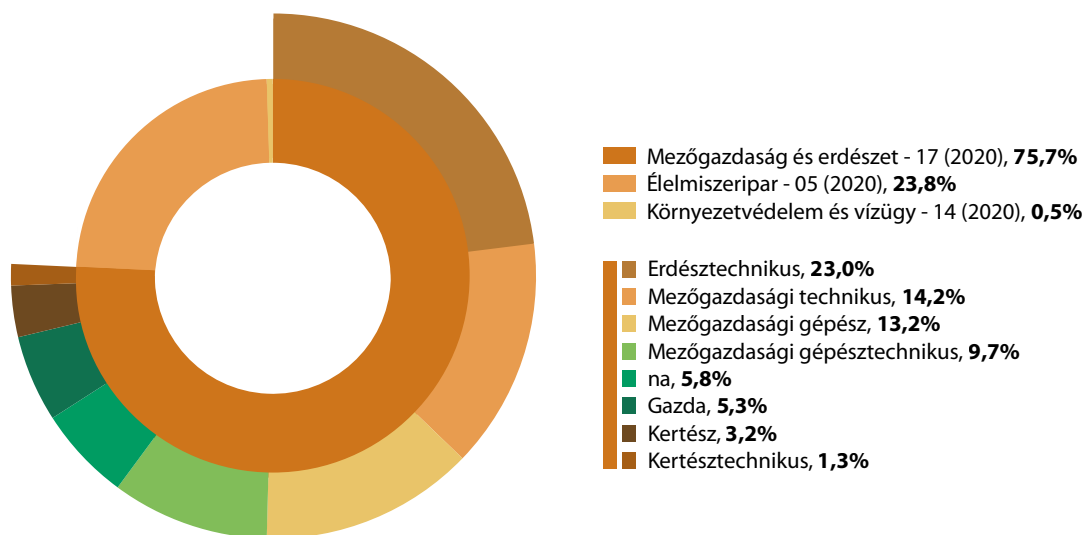
AZ AGRÁRSZAKKÉPZÉSBEN RÉSZT VEVŐ TANULÓK SZÁMA AZ ÉSZAKI AGRÁRSZAKKÉPZÉSI CENTRUMBAN, 2024 (N=2432)

Forrás: NSZFH SZIR 2024. októberi adatok alapján készült az AKI Társadalomkutatási Osztályán

Az Északi Agrárszakképzési Centrum intézményeiben tanulók legnagyobb számban mezőgazdaság és erdészet (75,7 százalék), illetve élelmiszeripar (23,8 százalék) ágazatban tanultak valamilyen szakmát. Az erdésztechnikus (23 százalék), a mezőgazdasági technikus (14,2 százalék) és a mezőgazdasági gépész (13,2 százalék) szakmák a legnépszerűbbek a szakképzési centrumban, de közel 10 százalékot elérő szakma a mezőgazdasági gépészttechnikus képzés is. Az élelmiszeripar ágazaton belül a legnépszerűbb szakma a pék-cukrász, az élelmiszeripar ágazaton belül a tanulók közel fele (243 fő) vesz részt ebben a képzésben, a szakképzési centrum diákjainak pedig 10 százalékát fedi le ez a szakma (36. ábra). A 2023-as évhez viszonyítva a legnagyobb létszámcsökkenés a gazda (-98 fő) és az erdésztechnikus (-47 fő), valamint a tartósítóiipari termék-készítő (-92 fő) szakmákat jellemezte.

36. ábra AZ ÉSZAKI AGRÁRSZAKKÉPZÉSI CENTRUMBAN TANULÓK MEGOSZLÁSA ÁGAZAT ÉS SZAKMÁK SZERINTI BONTÁSBAN, 2024 (N=2432)

Forrás: NSZFH SZIR 2024. októberi adatok alapján készült az AKI Társadalomkutató Osztályán

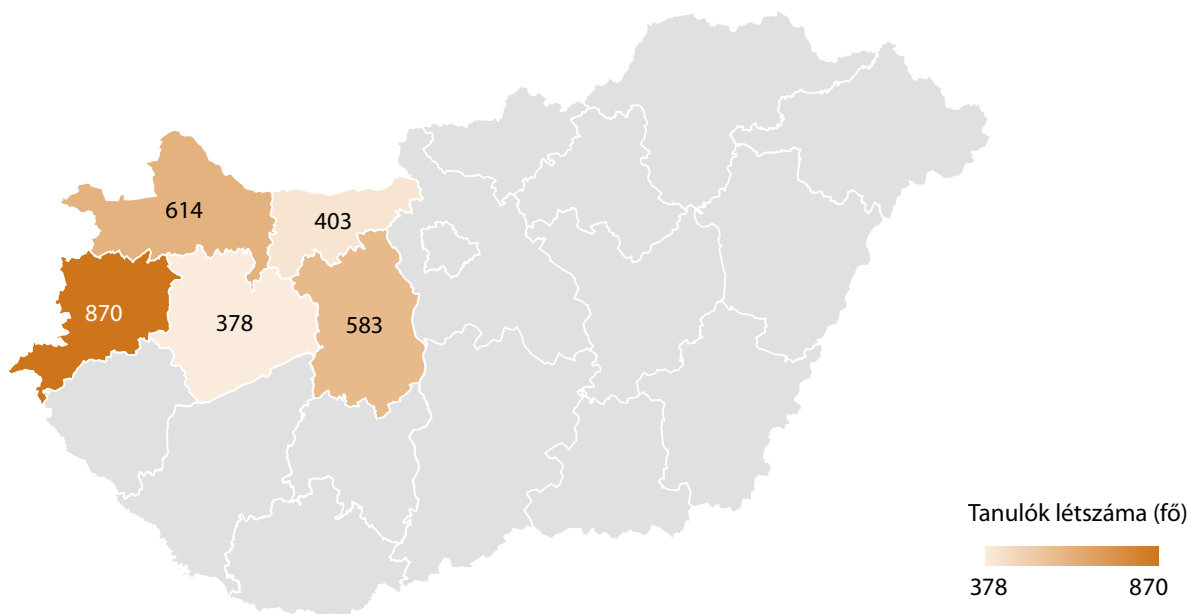
Felnőttképzési jogviszony keretében csak a mezőgazdaság és erdészet, illetve az élelmiszeripar ágazatban tanultak ebben az agrárszakképzési centrumban. A mezőgazdaság és erdészet ágazatban a felnőttképzési jogviszony keretében agrárszakmát tanulók aránya 16,2 százalék, az élelmiszeripar ágazatban pedig 31 százalék volt. A környezetvédelem és vízügy ágazatban nem voltak felnőttképzési jogviszony keretében tanuló diákok 2024-ben. A részletesebb, egyes szakmákra, szakmairányokra és jogviszonyra vonatkozó bontásokat lásd a 4. mellékletben.

Kisalföldi Agrárszakképzési Centrum

A Kisalföldi Agrárszakképzési Centrum öt vármegye 11 agrárszakképző intézményét foglalja magába összesen 2848 tanulói és felnőttképzési jogviszonyban részt vevő tanulóval. A legnagyobb létszámmal sorrendben Vas (870 fő) és Győr-Moson-Sopron (614 fő) vármegye intézményei rendelkeznek. E két vármegye intézményeiben tanult a Kisalföldi ASzC tanulóinak több mint 50 százaléka (37. ábra). Az egy évvel korábbi értékhez képest 2024-re a Kisalföldi ASzC iskoláiban összességében 55 fővel (2 százalékkal) nőtt a tanulói létszám, ami mögött az húzódik meg, hogy a legtöbb (7 darab) iskolában stagnált a tanulói létszám, de volt két olyan intézmény, ahol jelentősebben, 20 fővel gyarapodott a tanulók száma. A Kisalföldi ASzC tanulóinak 61 százalékát teszik ki a technikus, míg 37,1 százalékát a szakképző iskolai tanulók.

37. ábra

AZ AGRÁRSZAKKÉPZÉSBEN RÉSZT VEVŐ TANULÓK SZÁMA A KISALFÖLDI AGRÁRSZAKKÉPZÉSI CENTRUMBAN, 2024 (N=2848)

Forrás: NSZFH SZIR 2024. októberi adatok alapján készült az AKI Társadalomkutatási Osztályán

A Kisalföldi ASzC-ben mindhárom ágazathoz kapcsolódóan folyik agrárszakképzés. Az egyes ágazatokat tekintve a tanulólétszám alapján a legnagyobb jelentőséggel a mezőgazdaság és erdészet (76 százalék; 1976 fő) bírt, amit az élelmiszeripar (20 százalék; 516 fő) követett. Az agrárszakképzési centrumban a legnépszerűbb a mezőgazdasági gépész szakma, amely képzésen a tanulók 15 százaléka (427 fő) vett részt. Emellett az erdésztechnikus szakma és szakmairányainak a képzését is sokan, a tanulók 14,3 százaléka (408 fő) választotta, döntő többségük a soproni Kisalföldi ASzC Roth Gyula Erdészeti Technikum, Szakképző Iskola és Kollégiumban tanult. Ezen felül a mezőgazdasági gépésztechnikus és a mezőgazdasági technikus szakma és szakmairányainak a képzése 10 százalék körüli tanulói részaránnyal jelennek meg a szakképzési centrum képzési palettáján (38. ábra). A 2023-as évhez viszonyítva a legnagyobb létszámcsökkenés a mezőgazdasági gépész (–69 fő) és gépésztechnikus (–42 fő) szakmákat jellemezte, míg a mezőgazdasági technikus (+71 fő), az erdésztechnikus (+55 fő), a pék-cukrász (+40 fő) és a sütő- és cukrászipari technikus (+47 fő) szakmákban tanulói létszámbővülést tapasztalhattunk.

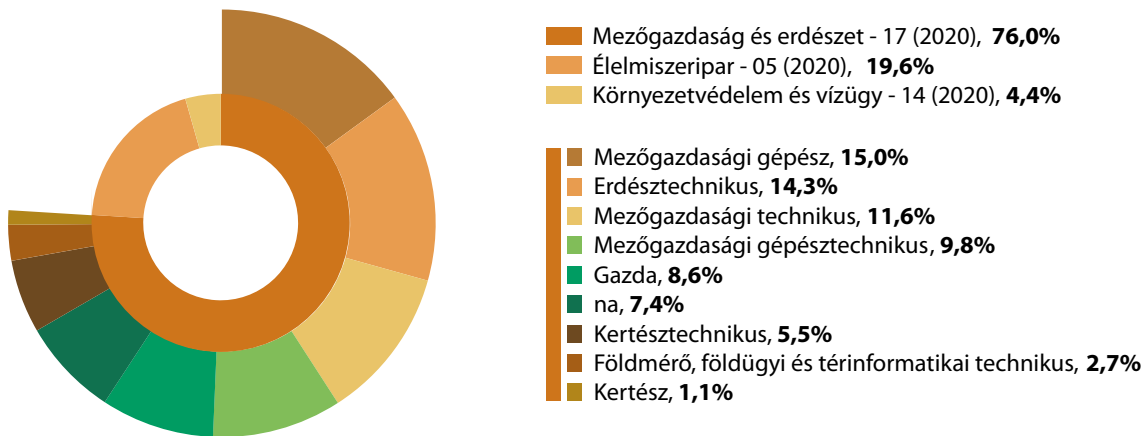
A felnőttképzési jogviszony keretében tanulók száma 104 fő, létszámarányuk csupán 3,6 százalék a Kisalföldi ASzC-ben. A mezőgazdaság és erdészet ágazatban felnőttképzési jogviszony keretében 93 fő tanult agrárszakmát, ami az ágazatban tanulók 4,3 százalékát jelenti. Az élelmiszeripar ágazatban mindössze 11 fő volt a felnőttképzési jogviszonyban tanuló diákok száma, ami az ágazaton belül csupán 2 százalékot tesz ki. A részletesebb, egyes szakmákra, szakmairányokra és jogviszonyra vonatkozó bontásokat lásd az 5. mellékletben.

Ugrás az 5. számú melléklethez

38. ábra

A KISALFÖLDI AGRÁRSZAKKÉPZÉSI CENTRUMBAN TANULÓK MEGOSZLÁSA ÁGAZAT ÉS SZAKMÁK SZERINTI BONTÁSBAN, 2024 (N=2848)

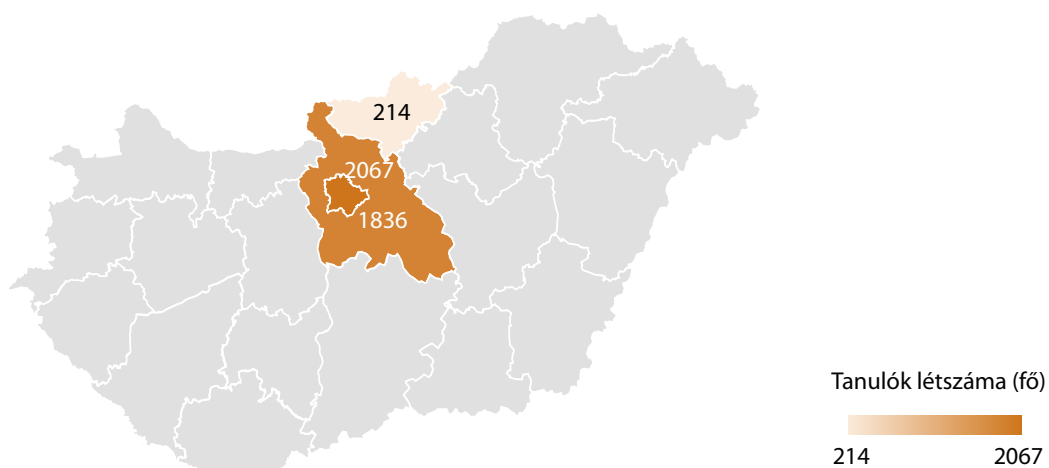
Forrás: NSZFH SZIR 2024. októberi adatok alapján készült az AKI Társadalomkutató Osztályán

Közép-magyarországi Agrárszakképzési Centrum

A Közép-magyarországi Agrárszakképzési Centrum Budapest, valamint Pest és Nógrád vármegye 11 agrárszakképző intézményét foglalja magában, kiemelkedő számú, összesen 4117 tanulói és felnőttképzési jogviszonyban részt vevő tanulóval. A tanulói létszám mintegy fele (2067 fő) Budapest öt agrárszakképző intézményében tanult, de a Pest vármegyei agrárszakképző intézményeket is jelentős létszámú tanuló (1836 fő) választotta. Nógrád vármegye részesedése a tanulói létszámból mindössze 5 százalék (214 fő) a Közép-magyarországi ASzC-n belül (39. ábra). Az előző tanévhez képest 2,8 százalékos tanulói létszámnövekedés figyelhető meg, 115 fővel többen tanultak a Közép-magyarországi ASzC iskoláiban 2024 októberében, mint egy évvel korábban. A Közép-magyarországi ASzC tanulóinak 65,8 százaléka tanul technikus képzésben, a szakképző iskolai évfolyamokba járók aránya csupán 20,8 százalék.

39. ábra

AZ AGRÁRSZAKKÉPZÉSBEN RÉSZT VEVŐ TANULÓK SZÁMA A KÖZÉP-MAGYARORSZÁGI AGRÁRSZAKKÉPZÉSI CENTRUMBAN, 2024 (N=4117)

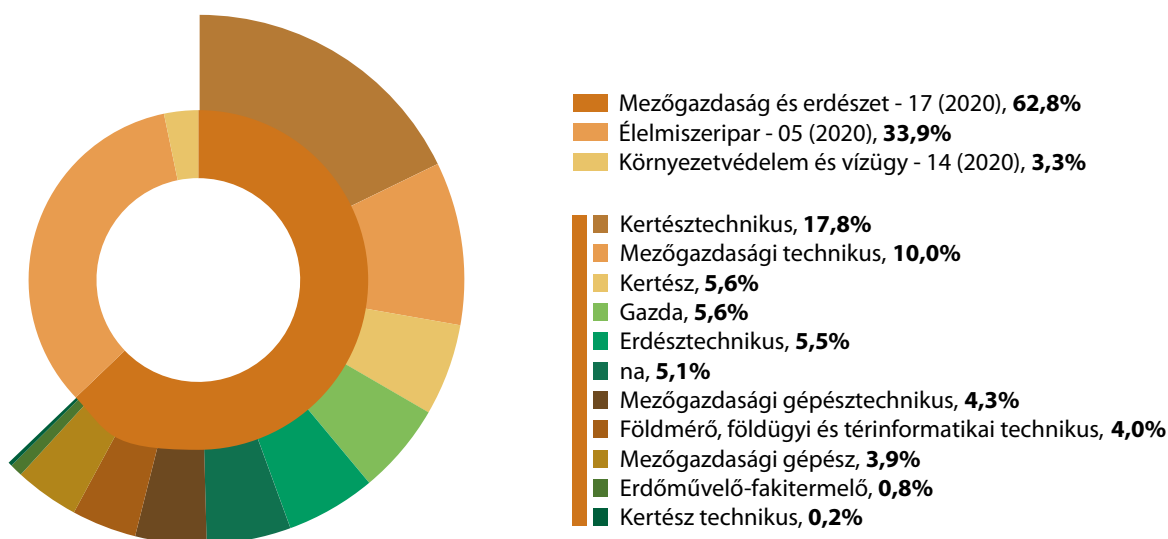

Forrás: NSZFH SZIR 2024. októberi adatok alapján készült az AKI Társadalomkutató Osztályán

A Közép-magyarországi ASzC tanulóinak 62,8 százaléka tanult a mezőgazdaság és erdészet, 33,9 százaléka pedig az élelmiszeripar ágazatban. Az élelmiszeripar ágazat súlyát mutatja, hogy valamennyi szakképző intézményt figyelembe véve is itt tanul a legtöbb élelmiszeripari szakképző iskolai tanuló. A 2024/2025-ös tanévben az élelmiszeripari szakmát tanulók több, mint negyede (26,1 százaléka) tanult a Közép-magyarországi ASzC-ben. A mezőgazdaság és erdészet ágazaton belül a kertésztechnikus szakma és szakmairányainak dominanciája figyelhető meg, a Közép-magyarországi ASzC tanulóinak 17,8 százaléka vesz részt ebben a képzésben, de a mezőgazdasági technikus és szakmairányainak képzése is népszerű, amelyen az ágazatban tanulók 10 százaléka vesz részt. Az élelmiszeripar ágazatán belül a legtöbben a pék-cukrász szakmát választották (40. ábra). A 2023-as évhez viszonyítva a legnagyobb létszámcsökkenés a gazda (-62 fő) és a mezőgazdasági gépész (-43 fő) szakmákat jellemezte, míg a mezőgazdasági technikus (+98 fő), a sütő- és cukrászipari technikus (+84 fő) és az erdésztechnikus (+44 fő) szakmákban tanulói létszámbővülést tapasztalhattunk.

40. ábra

A KÖZÉP-MAGYARORSZÁGI AGRÁRSZAKKÉPZÉSI CENTRUMBAN TANULÓK MEGOSZTLÁSA ÁGAZAT ÉS SZAKMÁK SZERINTI BONTÁSBAN, 2024 (N=4117)

Forrás: NSZFH SZIR 2024. októberi adatok alapján készült az AKI Társadalomkutatási Osztályán

A felnőttképzési jogviszony keretében tanulók száma 857 fő, létszamarányuk 20,8 százalék a Közép-magyarországi ASzC-ben. A mezőgazdaság és erdészet ágazatban felnőttképzési jogviszony keretében 338 fő tanult agrárszakmát, ami az ágazatban tanulók 13,1 százalékát jelenti. A környezetvédelem és vízügy ágazatban a környezetvédelmi technikus képzést 17 fő végezte felnőttképzési jogviszony keretében, ami az ágazatban tanulók 12,7 százalékát fedi le. Az élelmiszeripar ágazatban 502 fő volt a felnőttképzési jogviszonyban tanuló diákok száma, ami az ágazaton belül 36 százalékos tanulói részarányt jelent. A részletesebb, egyes szakmákra, szakmairányokra és jogviszonyra vonatkozó bontásokat a 6. mellékletben mutatjuk be.

Ugrás az 6. számú melléklethez

TANULÓI FELMÉRÉSEK EREDMÉNYEI

Az Agrárközgazdasági Intézet (AKI) a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával (NAK) és az Agrárminisztériummal (AM) szoros együttműködésben 2018 óta minden év őszén nagymintás tanulói felméréseket végez az AM fenntartású agrárszakképző intézmények nappali rendszerű oktatásban részt vevő tanulói körében. Az egyik felmérés a tanulók pályaválasztási döntéseinek háttérében álló tényezők feltárására (pályaorientációs felmérés), a másik (2020 óta minden évben lefolytatott) felmérés a végzés előtt álló tanulók elhelyezkedési és továbbtanulási preferenciáinak felmérésére irányul. Az évente végzett felmérések lehetőséget adnak az eredmények évek közötti összehasonlító elemzésére, a vizsgált területeken jelentkező legfontosabb folyamatok, trendek beazonosítására.

Pályaorientációs felmérés

A 2024 novemberében lefolytatott felmérés az agrárszakképzésben tanulók pályaválasztási döntéseinek háttérében álló motivációk feltárására irányult. Központi kérdés volt a pályaorientációs tevékenységek szerepének azonosítása, a szakképzésben már részt vevő tanulók agrárszakképzéssel kapcsolatos konkrét tapasztalatainak bemutatása, valamint a továbbtanulással, munkába állással kapcsolatos preferenciák feltárása. A kérdőív négy fő témakört ölelt fel: (1) a pályaválasztás okait, körülményeit, (2) a választott szakmával és a szakképző intézménnyel kapcsolatos tapasztalatokat, élményeket, illetve a jövőbeni terveket, (3) a digitális kompetenciákra, eszközhasználatra irányuló kérdéseket, (4) végezetül pedig a tanulók főbb szociodemográfiai jellemzőit érintő kérdéseket.

Az agrárszakképzésben tanulókat érintő pályaorientációs felmérés adatainak feldolgozását leíró statisztikákkal és keresztábla-elemzésekkel végeztük.

A pályaaorientációs felmérés kerete, a minta jellemző

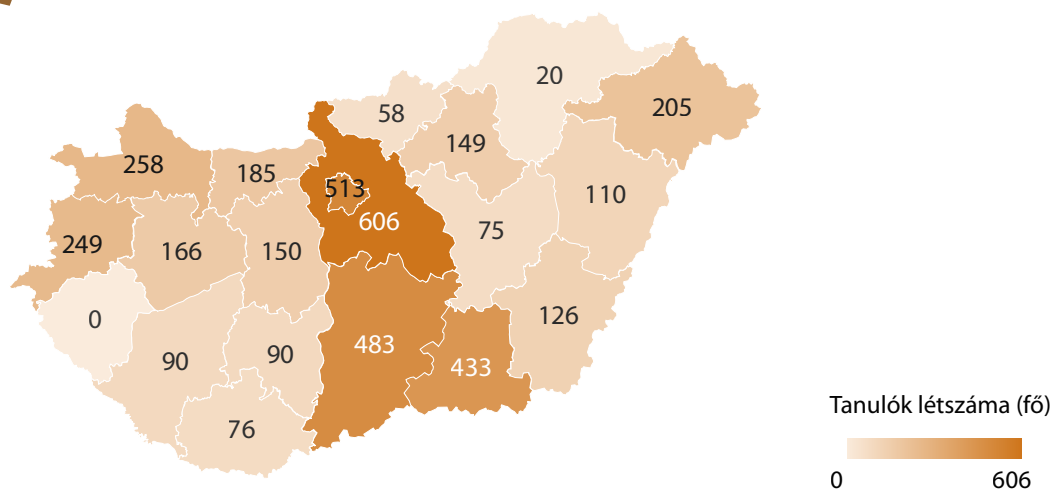
Az Agrárminisztérium fenntartásában működő szakképző intézményekben tanulók körében végzett kérdőíves felmérésre 2024 novemberében került sor. A kérdőívet összesen 4053 tanuló töltötte ki, amely az agrárszakképzési centrumokban tanulók teljes létszámának (14 810 fő) 27,3 százaléka. A kérdőív a 9. és 10. évfolyamos tanulókat célozta, ennek megfelelően 2084 fő (51 százalék) a 9. évfolyamba, 1781 tanuló (44 százalék) a 10. évfolyamba járt a felmérés időpontjában. A kitöltési arány e két évfolyam alapsokaságában így elérte az 59,4 százalékot. A tanulók mintegy 60 százaléka technikus, 40 százaléka pedig szakképző iskolai képzésben tanul és 98 százalékban tanulói jogviszonyban.

A kitöltők nemek szerinti megoszlása a fiúk felé tolódik el, a tanulók 61,3 százaléka fiúnak vallotta magát, 35,4 százaléka pedig lánynak. A kitöltők további 3,3 százaléka (135 fő) nem kívánt válaszolni erre a kérdésre. A tanulók 33,6 százaléka 2008-as, 37,3 százaléka 2009-es születésű, és a 2007-ben és 2010-ben született válaszadók is viszonylag nagy számban szerepelnek a kitöltők között, ők összesen 21,1 százalékot tesznek ki.

A felmérésben megkérdeztük a tanulókat, melyik ágazatban tanulnak, a megkérdezettek 76,2 százaléka a mezőgazdaság és erdészet ágazatot jelölte meg, őket követi az élelmiszeripar ágazat 20,8 százalékkal, a környezetvédelem és vízügy ágazatban a válaszadók mindössze 2,9 százaléka tanult 2024 őszén.

A tanulókat arra kértük, hogy jelöljék meg az általuk látogatott szakképző intézményt, s annak címét vettük alapul ahhoz, hogy a kitöltők területi megoszlását feltérképezhessük. A válaszadók közül a legtöbben (összesen 606 fő) Pest vármegyében működő oktatási intézményt jelöltek meg saját iskolájukként. Ezt követi Bács-Kiskun vármegye 483 fővel, majd Csongrád-Csanád vármegye 433 tanulóval. A legkevesebb válaszadó Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyei oktatási intézményben tanul, ebből a megyéből csupán 20 fő válaszolt kérdőívünkre. Zala vármegye kivételt képez a felmérésben, mivel az Agrárminisztérium fenntartásában egy iskola sem működik ebben a vármegyében (41. ábra). A felmérésben válaszadó tanulók vármegyei aránya és a tanulók vármegyei aránya között legfeljebb 2,6 százalékpontos eltérés mutatkozott, így a felmérés területileg jól reprezentálja az alapsokaságot.

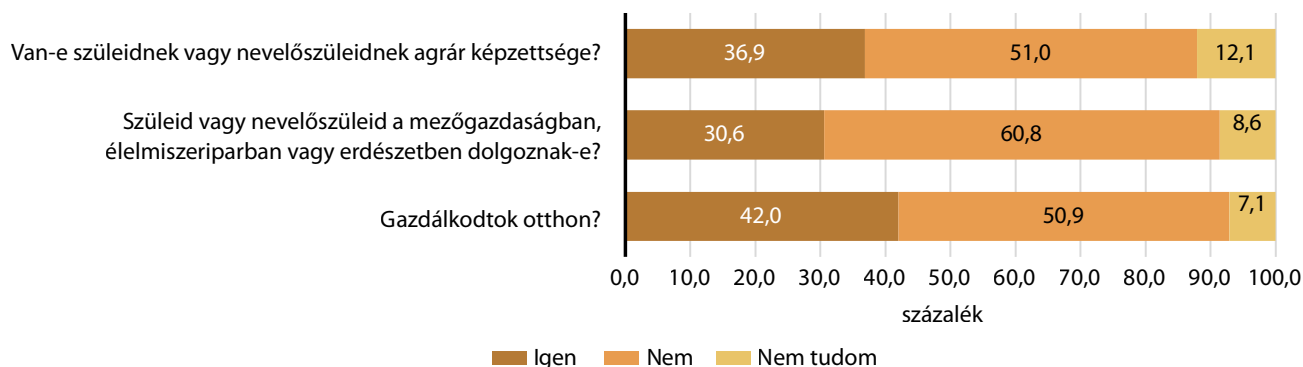
41. ábra A FELMÉRÉSBEN RÉSZT VEVŐ TANULÓK SZÁMA VÁRMEGYÉNKENKÉNT (N=4053), FŐ

Forrás: Pályaaorientációs felmérés (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

A tanulók szüleinek, nevelőszüleinek mezőgazdasági vagy élelmiszeripari érintettségével kapcsolatban az derült ki, hogy a felmért agrárszakképzésben tanulók mintegy 30 százalékának szülei az élelmiszer-gazdaságban dolgoznak, ennél valamivel nagyobb arányban (36,9 százalék) jelezték, hogy szüleiknek agrár- vagy élelmiszeripari képzettsége van. A tanulók 42 százalékának családja gazdálkodik otthon (42. ábra).

42. ábra A FELMÉRÉSBEN RÉSZT VEVŐ TANULÓK MEGOSZLÁSA AGRÁRGAZDASÁGI ÉRINTETTSÉG SZERINT (N=4053)

Forrás: Pályaorientációs felmérés (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

Az elmúlt hat évben végzett pályaorientációs felmérések alapján az látható, hogy a válaszadók szüleinek vagy nevelőszüleinek agrárérítettségében többnyire nem történt számottevő változás. A válaszkategóriák arányaiban vannak eltérések, de egyenletesen változó trend nem figyelhető meg a gondviselők képzettségét vagy foglalkozását illetően. Érdekes azonban kitérni arra, hogy az első adatfelvétel óta jelentős mértékben, 10,9 százalékponttal csökkent azon válaszadók aránya, akiknek a szülei otthon is gazdálkodnak. A családi példamutatás kiemelkedő jelentősége több alkalommal is igazolást nyert a korábbi évek tanulmányaiban, ám jelen tanulmány esetében a további eredményekben nem látható ehhez hasonló markáns csökkenés, amit a családi háttér változása indokolna. A nemmel válaszolók aránya ez idő alatt nőtt, sőt azon válaszadók aránya is megduplázódott az első kutatáshoz képest, akik nem tudják meghatározni, hogy gazdálkodnak-e otthon (11. táblázat).

11. táblázat: A FELMÉRÉSBEN RÉSZT VEVŐ TANULÓK MEGOSZLÁSA AGRÁRGAZDASÁGI ÉRINTETTSÉG SZERINT 2018 ÉS 2024 KÖZÖTT

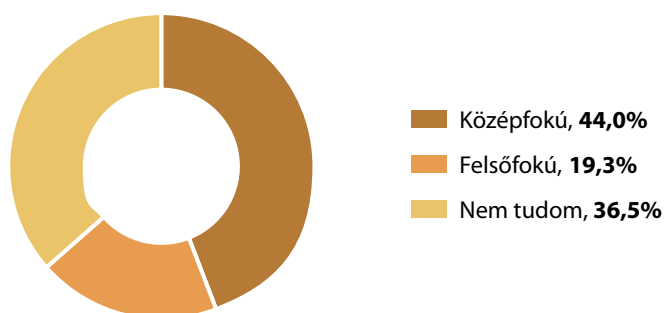
	2018	2020	2022	2024
százalék				
Van-e szüleidnek/nevelőszüleid valamelyikének agrár képzettsége (mezőgazdasági, erdészeti vagy élelmiszeripari végzettsége)?				
Igen	32,60	25,80	35,50	36,86
Nem	51,70	57,60	52,20	51,02
Nem tudom	15,60	16,70	12,30	12,11
Szüeid vagy nevelőszüeid a mezőgazdaságban, élelmiszeriparban vagy erdészetben dolgoznak-e?				
Igen	33,00	32,10	29,90	30,59
Nem	60,20	62,20	63,10	60,82
Nem tudom	6,80	5,60	7,00	8,59
Gazdálkodtok otthon?				
Igen	52,90	50,10	37,90	41,97
Nem	44,10	46,50	56,00	50,93
Nem tudom	3,00	3,50	6,10	7,11

Csökken azon tanulók aránya, akiknek családja gazdálkodik.

Forrás: Pályaorientációs felmérés (2018, 2020, 2022, 2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

A családi háttérre vonatkozó kérdések között a kitöltőket arra kértük, hogy jelöljék meg szülei vagy nevelőszülei legmagasabb befejezett iskolai végzettségét; kérdésünkre összesen 1494 tanuló válaszolt. A diákok közel 19,3 százaléka úgy nyilatkozott, hogy nevelői felsőfokú végzettséggel rendelkeznek mezőgazdasági, élelmiszeripari vagy erdészeti szakterületen. A válaszadók 44,2 százalékának szülei vagy nevelőszülei középfokú végzettséggel rendelkeznek az említett három terület valamelyikén. A tanulók kevesebb, mint a fele (36,5 százalék) nem rendelkezik biztos tudással arról, hogy mi nevelői legmagasabb iskolai végzettsége (43. ábra).

43. ábra A FELMÉRÉSBEN RÉSZT VEVŐ TANULÓK MEGOSZLÁSA SZÜLEIK ISKOLAI VÉGZETTSÉGE ALAPJÁN (N=4053)

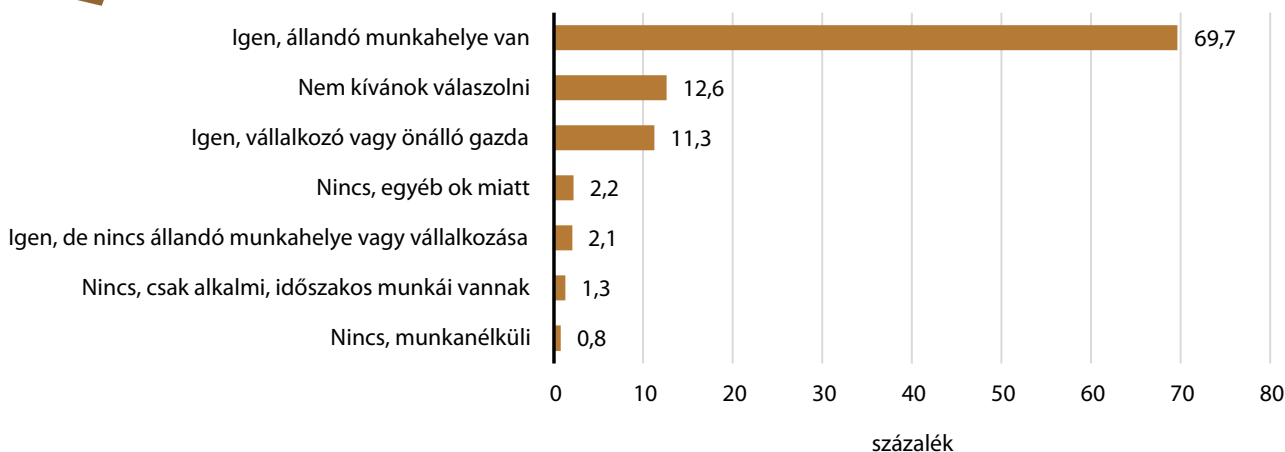

Forrás: Pályaorientációs felmérés (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

Vizsgáltuk a tanulók szociális háttérét is, az édesanya/nevelőanya, illetve édesapa/nevelőapa rendszeres munkájának jelenlétére irányult a kérdésünk.

A megkérdezett diákok valamivel több, mint 80 százalékának szülei rendelkeznek rendszeres munkával, többségük (mintegy 70 százalékuk) állandó munkahellyel. Azoknak a tanulónak az aránya, akiknek édesanyja vállalkozó vagy gazdálkodó 6,5, akinek pedig édesapja vállalkozó, 11,3 százalék. Kedvező, hogy igen alacsony, mindössze 3 százalék azon tanulók aránya, akiknek édesapja munkanélküli, vagy egyéb ok miatt nem dolgozik (44. ábra).

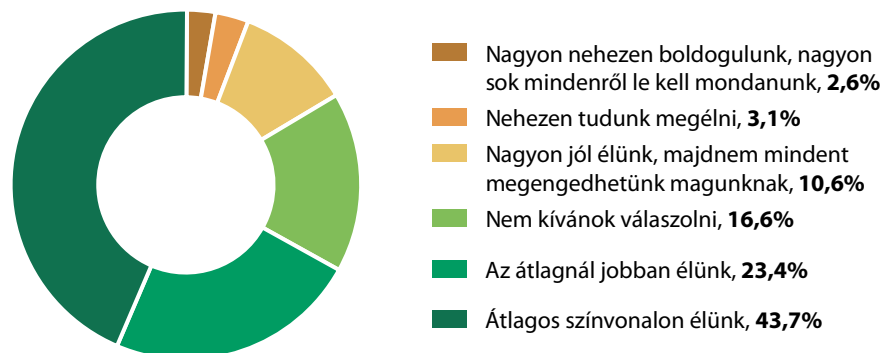
44. ábra JELENLEG VAN-E RENDSZERES MUNKÁJA ÉDESAPÁDNAK/NEVELŐAPÁDNAK? (N=4053)

Forrás: Pályaorientációs felmérés (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

A kérdőív egy kérdése a tanulók családjának életszínvonalára vonatkozó szubjektív megítélését célozta, mely szerint a tanulók legnagyobb hányada (43,7 százalék) úgy gondolja, hogy ő és a családja átlagos anyagi színvonalon él, és a megkérdezett diákok egyharmada (34 százalék) az átlagosnál jobbnak értékelte az életszínvonalát, ezen belül 10,6 százalék jelezte, hogy ők nagyon jó körülmények között élnek, mindent megengedhetnek maguknak. A válaszadó tanulóknak csupán 5,7 százaléka él nehéz anyagi és életkörülmények közt (45. ábra).

45. ábra **MÁS CSALÁDOKKAL ÖSSZEHASONLÍTVA MENNYIRE ÉL JÓL A TE CSALÁDOD? (N=4053)**

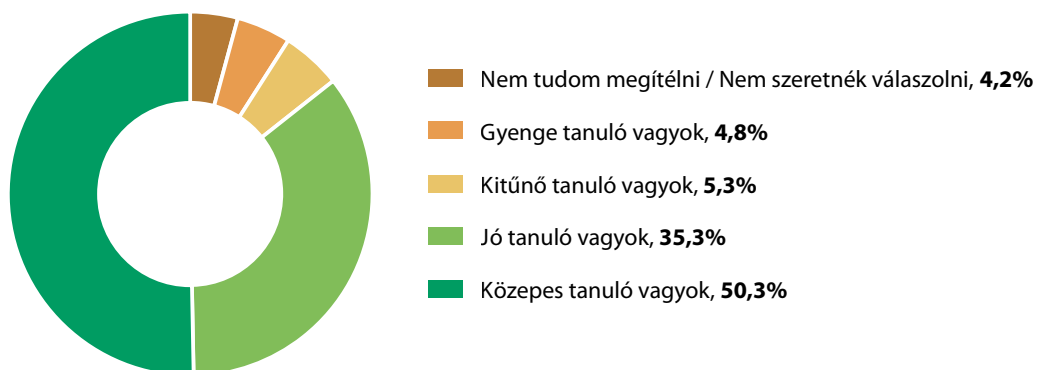

Forrás: Pályaorientációs felmérés (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

Az iskolai teljesítményt mérő tanulmányi eredményt tekintve a válaszadó tanulók fele (50,3 százalék) közepes, több, mint harmada (35,3 százalék) pedig jó tanulónak értékeli magát. Kitűnő tanulmányi eredményről a válaszadók 5,3 százaléka számolt be. Az iskolai lemorzsolódás szempontjából jelzésértékű, hogy az agrárszakképzésben részt vevő válaszadó tanulók 4,8 százaléka iskolai teljesítményét gyengének ítéli, a tanulók 4,2 százaléka pedig ezt nem tudja megítélni, vagy nem kívánt nyilatkozni tanulmányi eredményéről (46. ábra).

A felmért tanulóknak csak kis hányada (5,7 százaléka) él nehéz anyagi körülmények között.

46. ábra **A SAJÁT TANULMÁNYI EREDMÉNY MEGÍTÉLÉSE A VÁLASZADÓ TANULÓK KÖRÉBEN (N=4053)**

Forrás: Pályaorientációs felmérés (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

Az elmúlt hat év adatait vizsgálva az látható, hogy a válaszadók között lassan, de egyenletesen nőtt azon tanulók aránya a 2022-es évig, akik magukat jó tanulmányi eredményűnek vallották, majd pedig 2024-ben 1,9 százalékpontos visszaesés volt tapasztalható, ugyanak-

kor a magukat kitűnő tanulónak valló diákok aránya nőtt ebben a két évben, de a 2020-as évhez képest is összességében 2,1 százalékponttal. Kedvező képet mutat, hogy a 2018. évi felméréshez viszonyítva a magukat közepes és gyenge tanulónak minősítők körében fedezhető fel aránycsökkenés, illetve a „nem tudom/nem szeretnék válaszolni” csoport kitöltőinek aránya is lecsökkent (12. táblázat).

12. táblázat: A SAJÁT TANULMÁNYI EREDMÉNY MEGÍTÉLÉSE A VÁLASZADÓ TANULÓK KÖRÉBEN, 2018–2024

Milyen tanulónak tartod magad?	2018	2020	2022	2024
Kitűnő tanuló vagyok	4,5	3,2	4,7	5,3
Jó tanuló vagyok	28,8	34,6	37,2	35,3
Közepes tanuló vagyok	52,9	53,1	49,6	50,3
Gyenge tanuló vagyok	8,1	4,9	4,9	4,8
Nem tudom megítélni / Nem szeretnék válaszolni	5,7	4,2	3,6	4,2

százalék

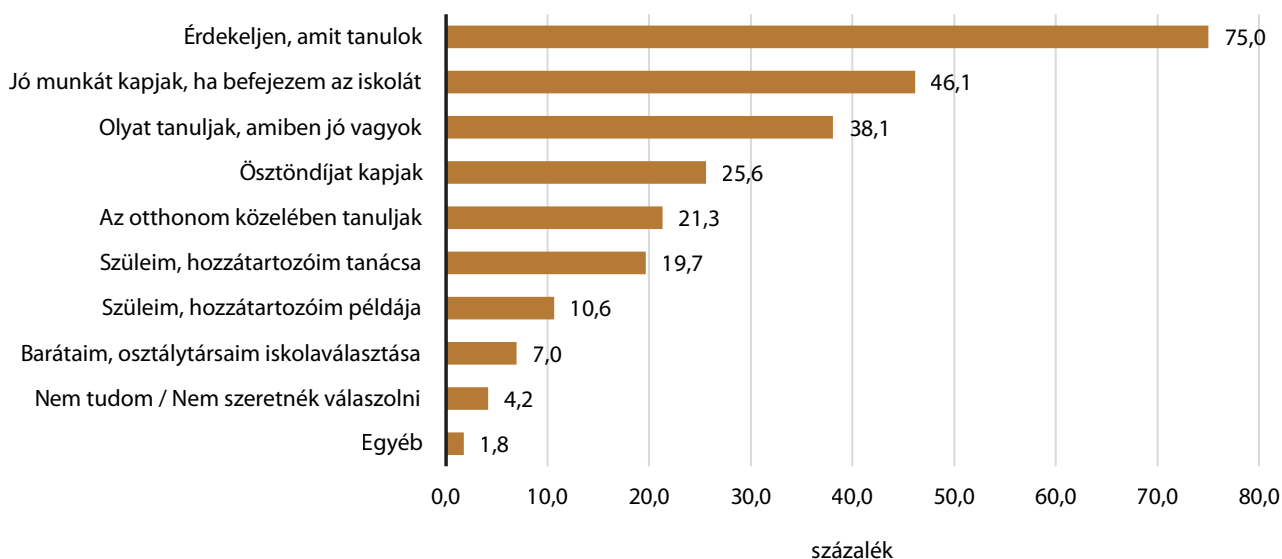
Forrás: Pályaorientációs felmérés (2018, 2020, 2022, 2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

Az iskolaválasztás szempontjai

A tanulói felmérés egyik legfontosabb kérdésköre az volt, hogy az agrárszakképzésbe belépő tanulók az iskola- és szakmaválasztás során milyen szempontokat, tényezőket vesznek figyelembe. A kérdésre adott válaszok tudatos szakmaválasztásról tanúskodnak: a válaszadók többsége (75 százalék) személyes érdeklődése alapján választott középiskolát, emellett az iskola elvégzése utáni elhelyezkedési lehetőségek (46,1 százalék), valamint a képességek (38,1 százalék) határozták meg leginkább az iskolaválasztással kapcsolatos döntéshozást. A pályaválasztási döntésekben emellett szerepet játszik (a válaszok 25,6 százalékát érintően) az ösztöndíj lehetőség, az otthon közelében levő tanulási lehetőség (21,3 százalék) és a szülői tanács (19,7 százalék). Kevésbé hangsúlyosan, de a kortárs csoportok (osztálytársak, barátok) szakmaválasztást befolyásoló szerepe is megjelenik a válaszokban (7,0 százalék) (47. ábra).

Az agrárszakképzésben tanulók többsége tudatosan, személyes érdeklődése alapján választott középiskolát.

47. ábra A KÖZÉPISKOLA-VÁLASZTÁS SZEMPONTJAI A VÁLASZADÓ TANULÓK KÖRÉBEN AZ EMLÍTÉSEK ARÁNYA SZERINT (N=4053)

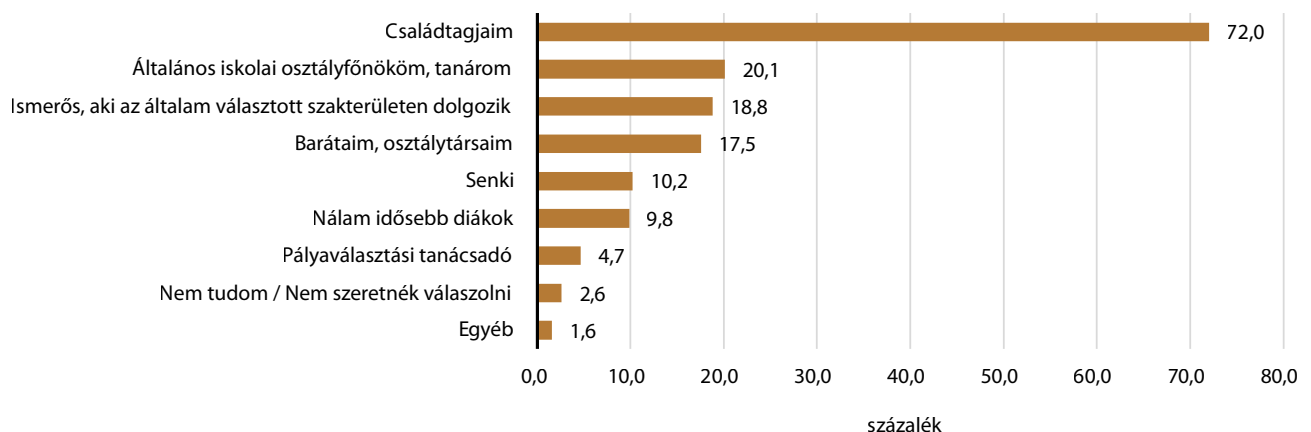

Forrás: Pályaorientációs felmérés (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

A válaszadók 1,5 százalékát egyéb okok sarkallták arra, hogy az agrárszakképzés szakmái közül válasszanak. Összesen 72 kitöltő indokolta meg pályaválasztását saját szavaival. A tanulók egy része a közösséget jelölte meg, illetve a mezőgazdaság szeretetét („szeretem az állatokat”, „imádom a mezőgazdaságot”) indokként, de volt, akit a jó pénzkereseti lehetőség inspirált az iskolaválasztásában. Többeknél az érettségi letételének lehetősége szerepelt a döntésben. Két kitöltő a családi tradíciókra hivatkozott döntésében, tanulmányaik végeztével a családi gazdaságban szeretnének elhelyezkedni. Ezzel szemben 11 diák motiváció és a jövőbeni tervek hiányáról számolt be.

Az iskolaválasztással kapcsolatos döntéshozásban kiemelkedő jelentőségű a közvetlen családtagok támogató szerepe (72 százalék). Látható ugyanakkor, hogy a tanulók általános iskolai karrierútját végigkísérő osztályfőnök, illetve más általános iskolai pedagógus szerepe nem meghatározó a pályaválasztásban: a tanulók mindössze 20,1 százaléka jelölte meg valamely általános iskolai tanárt a középiskola-választást segítő személyként. Hasonló számban jelölték meg a kitöltők azon ismerőseik szerepét, akik szintén a választott szakterületen dolgoznak, a kitöltők 18,8 százalékának ez adott iránymutatást. A kortárs kapcsolatok jelentősége szinte minden ötödik (17,5 százalék) tanulót motivált pályaválasztásában és meglepően alacsony (4,7 százalék) a pályaválasztást professzionálisan támogatni hivatott tanácsadók pályaválasztást befolyásoló szerepe is (48. ábra).

48. ábra A VÁLASZADÓK MEGOSZLÁSA A „KI SEGÍTETT A KÖZÉPISKOLA-VÁLASZTÁSBAN?” KÉRDÉSRE ADOTT VÁLASZAIK ALAPJÁN (N=4053)

Forrás: Pályaeorientációs felmérés (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

Az „Egyéb” kategóriában megadott 64 szabadszavas válasz közül 17 diák jelezte, hogy saját döntése alapján választotta az adott iskolát, pályaválasztásukban pedig senkitől nem kaptak érdemi segítséget. Egy fő az egyéb lehetőségre úgy válaszolt, hogy a kémia tantárgy oktatójának a tanácsa segítette őt a választásban, míg szintén 1 fő jelezte, hogy a középfokú oktatási intézmény igazgatója győzte meg őt pályaválasztási előadásában, de volt olyan válaszadó is, aki az interneten tájékozódott jövőbeli iskolájáról és az általa választott szakmáról (1 fő).

A tanulók iskolaválasztásában a családtagok támogató szerepe kiemelkedő fontosságú.

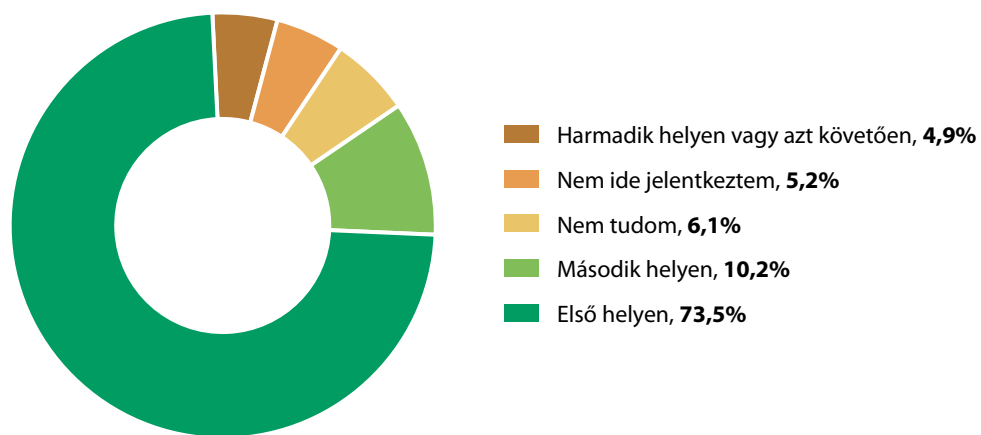
A személyes kapcsolatok pályaválasztást befolyásoló szerepét 2018 óta követjük nyomon az agrárszakképzésben. A hét év alatt összegyűjtött eredmények azt mutatják, hogy a családi útmutatás szerepe kardinális a pályaválasztás kérdésében, és más csoportok hatása nem közelíti meg a családtagok pályaeorientációt támogató befolyását. A hét év adatainak összehasonlításával megállapítható, hogy a különböző csoportok fontossági sorrendje nem változott egymáshoz képest. Legkevésbé a pályaválasztási tanácsadók segítsége adott iránymutatást

a válaszadóknak a kitöltők körében, mindössze 4,7 és 6,7 között mozgott azok aránya, akik a tanácsadó hatására választották szakmájukat.

A tanulók tudatos választására utal az is, hogy az agrárszakképzésben részt vevő válaszadók jelentős többsége (73,5 százalék) a középiskola-választás során jelenlegi iskoláját jelölte meg első intézményként. A jelenlegi iskolájukat második helyen megjelölő tanulók aránya 9,7 százalék. Azok, akik iskolájukat csak harmadikként jelölték meg, a kitöltők 5,4 százalékát fedik le, ennél kicsit magasabb (5,8 százalék) azok aránya, akik nem a jelenleg iskolájukba jelentkezték, azonban ide vették fel őket (49. ábra).

49. ábra

A JELENLEGI KÖZÉPISKOLA MEGJELÖLÉSE AZ ISKOLAI JELENTKEZÉSNÉL A VÁLASZADÓ TANULÓK KÖRÉBEN (N=4053)

Forrás: Pályaorientációs felmérés (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

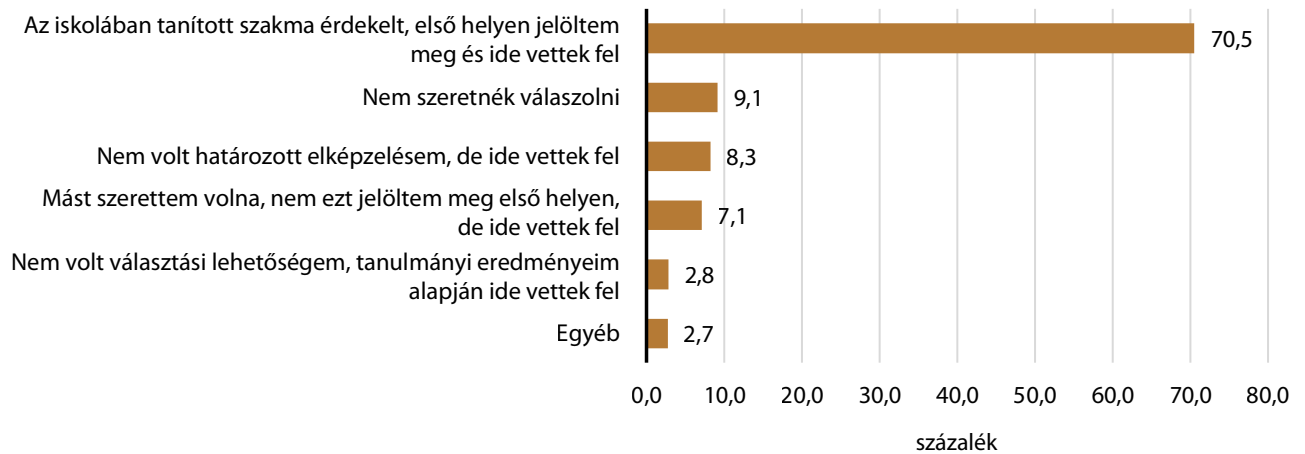
Szintén tudatosságra utal, hogy a felmérésben részt vevő tanulók döntő többsége (70,2 százalék) személyes érdeklődéséből adódóan jelölte meg a technikai vagy szakképző iskolai képzést. A lemorzsolódók potenciális célcsoportját képezhetik azok a tanulók (a válaszadók 7,1 százaléka), akik más szakmát vagy más középfokú intézményt választottak a középiskolai jelentkezés során, de végül a felmérésben részt vevő agrárszakképző intézmények valamelyikébe nyertek felvételt.

Célzottabb, személyesebb jellegű pályaorientáció iránti igény mutatkozik meg a tanulók 8,2 százaléka esetében: az érintett tanulók csoportja ugyanis úgy lépett be az agrárszakképzésbe, hogy nem volt határozott elképzelése a pálya- és szakmaválasztásról. A diákok 2,8 százaléka úgy érzékelte, hogy az iskolaválasztásnál nincs választási lehetősége (50. ábra).

A kutatás során megvizsgáltuk, hogy a különböző ágazatokban megfigyelhetőek-e különbségek az iskolaválasztás tekintetében. Az erre a kérdésre adott válaszok alapján átlagosan 70,2 százalék volt azon diákok aránya, akik a kérdés időpontjában abba az iskolába jártak, amelyet első helyen jelöltek meg. Ezzel összehasonlítva a mezőgazdaság és erdészeti ágazat tanulói mondhatók a legtudatosabbnak választásukat tekintve, hiszen köztük a válaszadók 75,6 százaléka azt az iskolát és szakmát jelölte meg, amelyben a későbbiekben tanulmányait elkezdte. Az élelmiszeripari ágazatokban a tanulóknak viszont csak alig több, mint fele (52,1 százalék) nyert felvételt abba a képzőintézménybe és abba a szakmába, amit korábban tervezett. A környezetvédelem és vízügyi ágazathoz tartozik a legtöbb olyan kitöltő (14,4 százalék), akinek nem volt határozott elképzelése a pályaválasztás során. Az eredmények a korábbi, 2022-es felmérés eredményeihez hasonlóak (51. ábra).

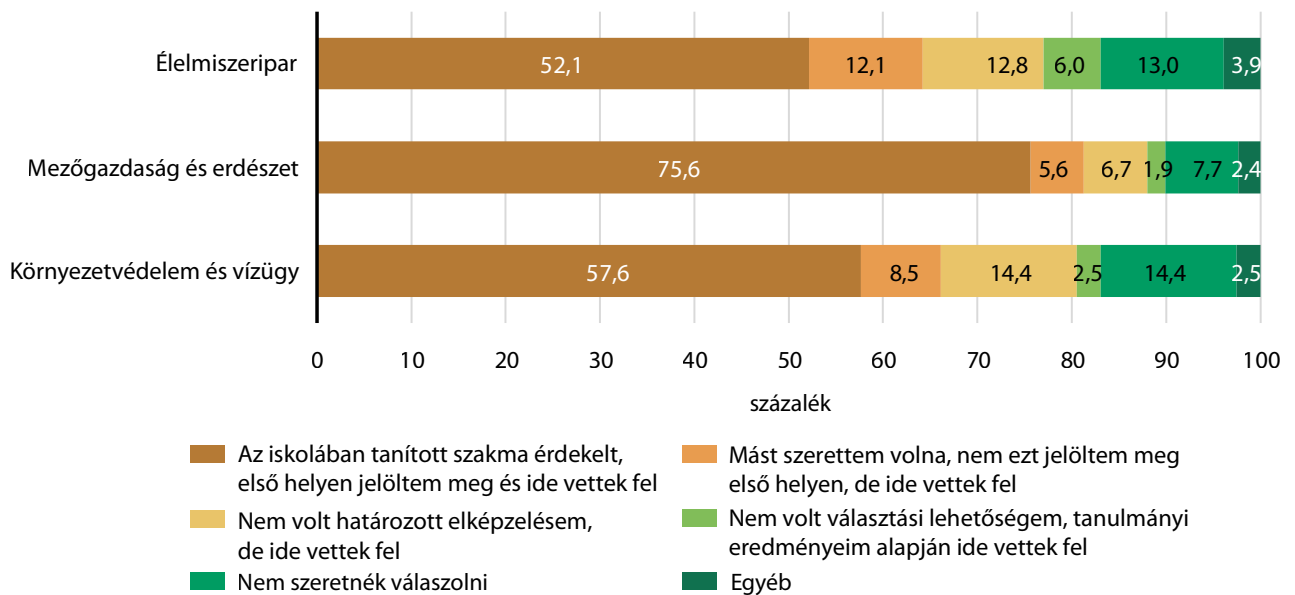
Az iskolaválasztásban a mezőgazdaság és erdészeti ágazatban tanulók a legtudatosabbak.

50. ábra A TECHNIKUMI/SZAKKÉPZŐ ISKOLAI TANULMÁNYOK MEGKEZDÉSÉNEK OKA A VÁLASZADÓ TANULÓK KÖRÉBEN (N=4053)

Forrás: Pályaorientációs felmérés (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

51. ábra A TECHNIKUMI/SZAKKÉPZŐ ISKOLAI TANULMÁNYOK MEGKEZDÉSÉNEK OKA A VÁLASZADÓ TANULÓK KÖRÉBEN, A VÁLASZOK MEGOSZLÁSA TANULT SZAKMÁK ÁGAZATA SZERINT (N=4053)

Forrás: Pályaorientációs felmérés (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

Azon tanulók körében pedig, akiknek családja gazdálkodik otthon, a tudatos iskolaválasztás 78 százalékos.

A pályaorientációs eszközök szerepe

A felmérés során kiemelt figyelmet kapott a pályaorientációs eszközök szakmaválasztást befolyásoló szerepének azonosítása.

A kérdőívet kitöltő tanulók – a korábbi évek felméréseihez hasonlóan – tíz különböző középiskola-választást befolyásoló eszközt, illetve programot jelölhettek meg. A válaszlehetőségeket kiegészítettük az „egyéb”, illetve a „nem tudom/nem szeretnék válaszolni” opcióval.

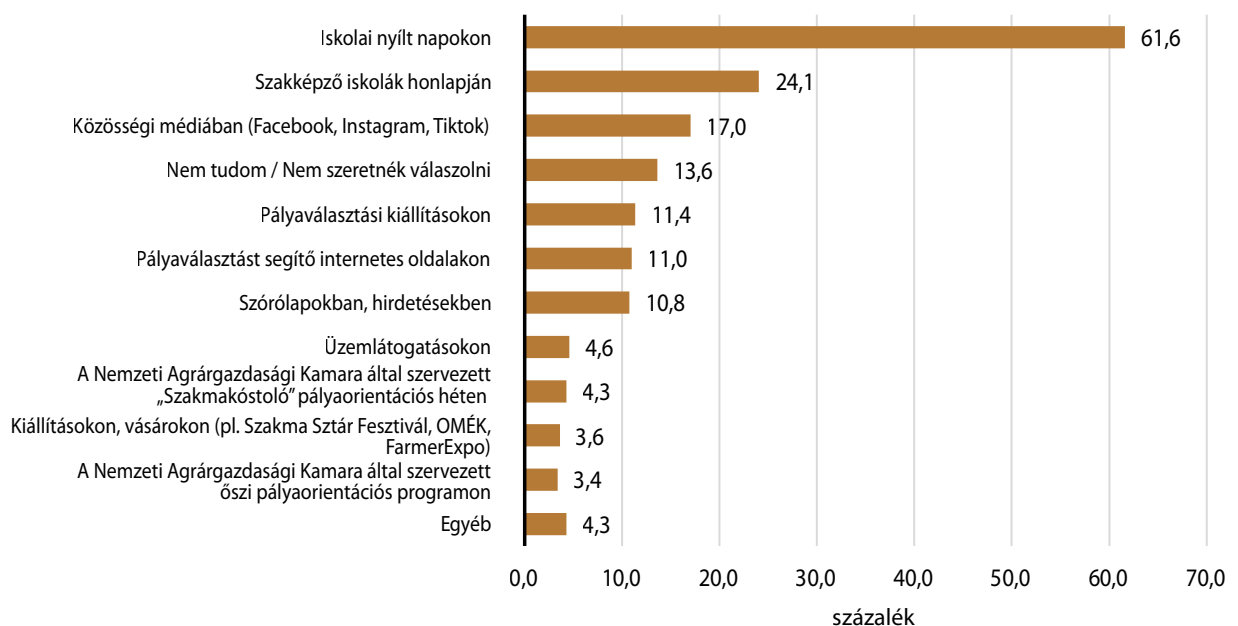
A pályaorientációs eszközök közül kiemelkedő jelentőséggel bírnak az iskolai nyílt napok.

A felsorolt lehetőségek közül legnagyobb jelentőséggel az iskolai nyílt napok bírnak, a tanulók 61,6 százaléka számára ez bizonyult a szakmaválasztásban a legmeghatározóbbnak. A válaszadók 24,1 százaléka a középiskolák honlapjain között információkra támaszkodott a pályaválasztás során, 11 százalékuk pedig azt válaszolta, hogy a pályaválasztási tartalmú internetes oldalak segítették a választásban.

A szórólapok, hirdetések, a pályaválasztási kiállítások és vásárok kevésbé eredményes eszköznek bizonyultak, a tanulók 11 százaléka jelölte meg ezeket az eszközöket. A megkérdezett tanulók 17 százaléka válaszolta azt, hogy pályaeorientációval kapcsolatos döntéseit befolyásolják a közösségimédia-felületek. Az előző évek felmérési eredményeivel összehasonlítva 2024-ben azt láthattuk, hogy az iskolán kívüli személyes részvételt igénylő pályaeorientációs rendezvények, illetve a szórólapok szerepe valamelyest csökkent, az iskolai honlapok helyét a közösségimédia-felületek vették át, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara őszi pályaeorientációs napok programjával együtt meghirdetett iskolai nyílt napok viszont egyre népszerűbbek (52. ábra).

52. ábra

PÁLYAEORIENTÁCIÓS ESZKÖZÖK ÉRTÉKELÉSE DÖNTÉSBEFOLYÁSOLÓ SZEREPÜK ALAPJÁN (N=4053)

Megjegyzés: A NAK által szervezett őszi pályaeorientációs napok eredményessége a 2024. évben az iskolai nyílt napokkal együtt került számszerűsítésre.
 Forrás: Pályaeorientációs felmérés (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

Digitális kompetenciák és eszközhasználat

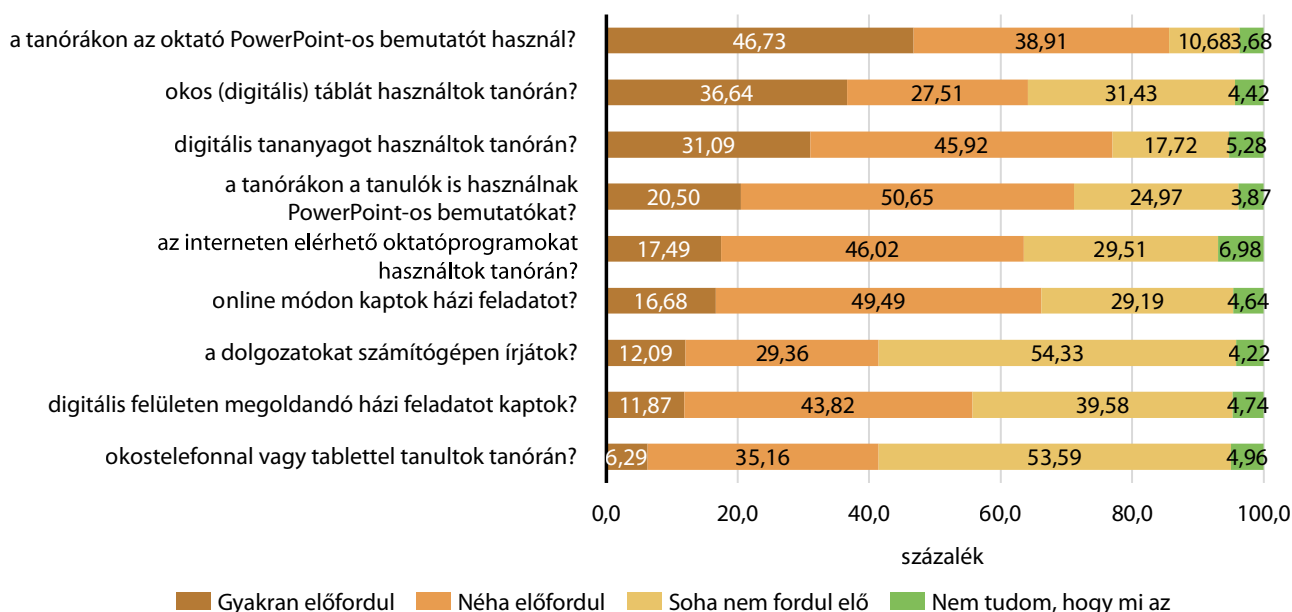
A digitális kompetenciák és eszközhasználat felmérése során három fő kérdéskört igyekeztünk feltárni: megvizsgáltuk, hogy a tanórák keretében mennyire jellemző a hétköznapi infokommunikációs eszközök használata. Mindemelllett arra is rákérdeztünk, hogy melyek azok a tantárgyak, ahol az ismeretátadást digitális eszközökkel is segítik. Végül az agráriumot érintő digitalizációval kapcsolatos fogalmak ismertségét mértük fel a válaszadó tanulók körében.

Az iskolában használatos digitális segédeszközöket tekintve látható, hogy a legáltalánosabbnak mondható PowerPoint prezentációk alkalmazása sem mindenhol terjedt el, a diákok kevesebb mint fele (46,7 százalék) nyilatkozott úgy, hogy a tanáraik gyakran tartanak ennek

segítségével órákat, emellett a digitális táblákkal való felszereltség is alacsony arányú az iskolákban: csupán a válaszadók 36,6 százaléka mondta azt, hogy gyakran használják ezt az infokommunikációs eszközt az órák keretében (53. ábra).

53. ábra

A DIGITÁLIS ESZKÖZHASZNÁLAT AZ ISKOLÁKBAN „MENNYIRE JELLEMZŐ, HOGY A JELENLEGI ISKOLÁDBAN AZ INFORMATIKAÓRÁN KÍVÜL...” KÉRDÉSRE ADOTT VÁLASZOK ARÁNYA (N=4053)

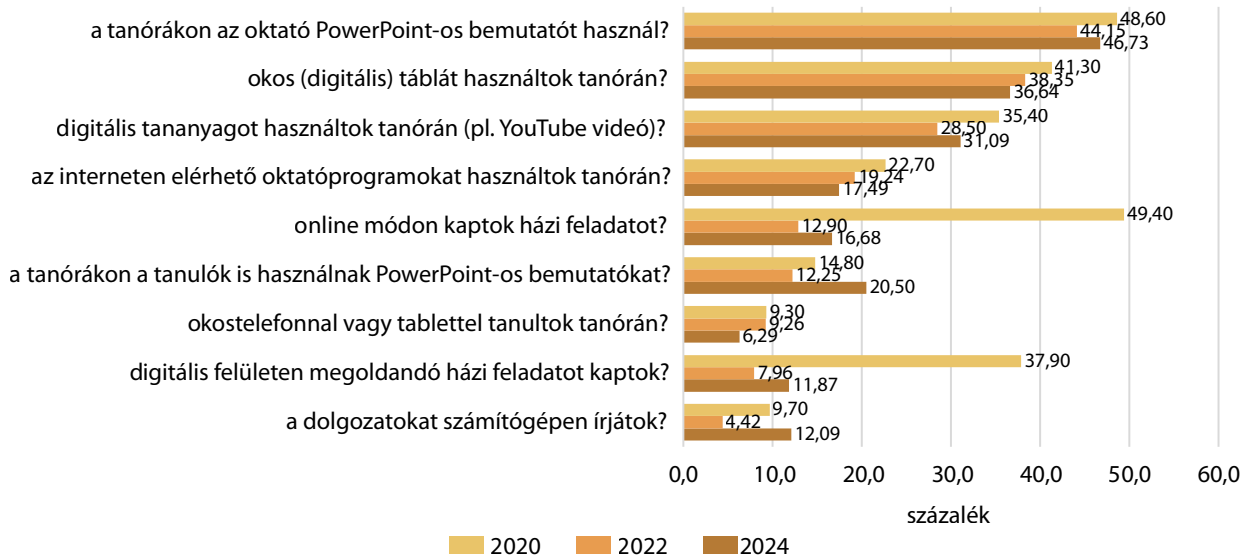
Forrás: Pályaorientációs felmérés (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

A digitális tananyagok alkalmazását a tanulók valamivel több, mint háromnegyede említette, hogy jellemző az iskolában, azonban csak 31 százalékuknál gyakori ez, az interneten elérhető oktatóprogramokat pedig csak a megkérdezettek 17,5 százaléka használja gyakran. Online módon a kitöltők 16,7 százaléka kap gyakran házi feladatot, mintegy fele pedig néha. A korábbi évek felméréseivel összehasonlítva látható, hogy a 2020-as évben a Covid-19-járvánnyal és az online oktatásra való áttéréssel a digitális eszközök használata rövid időre kiugróan megnövekedett⁴, ám a járvány miatti korlátozások feloldásával a 2022-es felmérésben a digitális oktatási anyagok és eszközök használata visszaesett a pandémia előtti szintre. A 2024-es felmérésben a legtöbb digitális eszköz és módszer használata gyakoribbá vált, leginkább a dolgozatok számítógépen történő írásában és a tanulók PowerPointos prezentációik használatában történt pozitív változás, ugyanakkor tetten érhető az okostelefonok iskolai használatának korlátozását előíró jogszabály hatása, amely ugyan tanári felügyelettel engedélyezi azok használatát, az okostelefonnal történő tanórai munka mégis visszaszorult 2024-ben (54. ábra).

⁴ 2020-ban az online oktatásra való áttéréssel átlagosan a digitális eszközhasználat 10 százalékkal volt magasabb, mint 2022-ben, amikor a diákok újra személyes jelenléttel vettek részt az oktatásban.

54. ábra

„MENNYIRE JELLEMZŐ, HOGY A JELENLEGI ISKOLÁDBAN AZ INFORMATIKAÓRÁN KÍVÜL ...” KÉRDÉSRE A „GYAKRAN ELŐFORDUL” VÁLASZOK ARÁNYA A 2020, 2022, 2024-ES FELMÉRÉSEKBEN

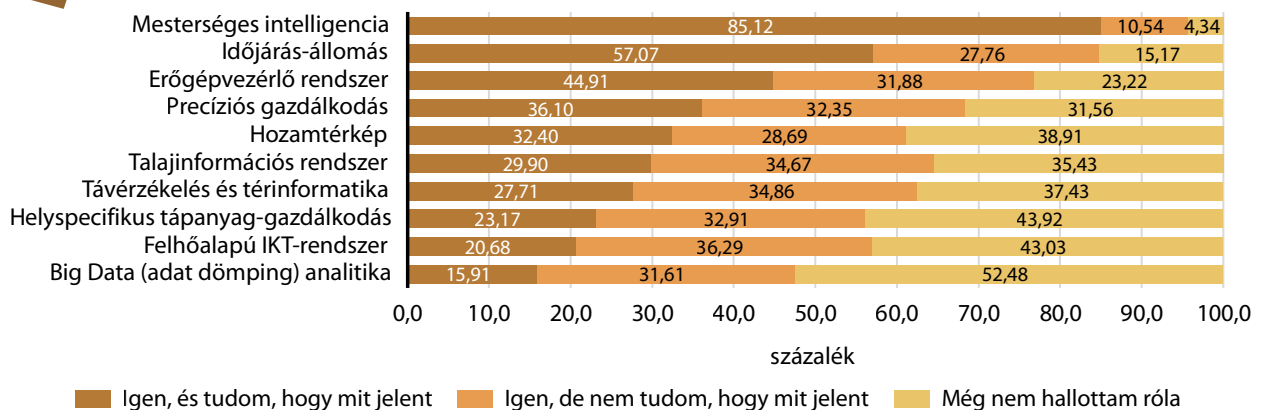

Forrás: Pályaorientációs felmérés (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

Rákérdeztünk arra is, hogy a tanulók mennyire tájékozottak a mezőgazdaságban használatos digitális technológiák területén. A szakképző iskolákban mutatkozó technológiai hiányosságok ellenére a 9. osztályos tanulók körében sem ismeretlenek a mezőgazdaságban használatos digitális technológiák, ugyanakkor az is látható, hogy a 11. évfolyamba járók között minden esetben népeesebb azoknak a diákoknak a csoportja, akik ismerik az említett technológiákat. A legismertebbek a mesterséges intelligencia (a 9. osztályosok 62,4 százaléka, a 10. osztályosok 66,0, a 11.-esek 74,2 százaléka állítja, hogy tudja mit jelent) és az időjárás-állomás (56,7 és 58,4, valamint 66,1 százalék) fogalmi voltak. Érdekes megfigyelni azonban, hogy 9. és a 10. évfolyam közti tudásbeli különbségek elmosódnak, általánosan kis különbségek fedezhetőek fel eredményeik között, sőt a 11 megkérdezett fogalom közül négy esetében a 9. évfolyam válaszadói magasabb arányban jelölték azt, hogy ismerik az adott technológiát, mint a 10. évfolyam kitöltői (55. ábra). Az adatok szerint a technikai és szakképző iskolai képzésben tanulók között nincs különbség az ismeretek szintjében, egyedül a mesterséges intelligencia fogalmát ismerik jobban a technikai képzésben tanulók.

55. ábra

DIGITÁLIS FOGALMISMERET A „HALLOTTÁL-E MÁR A KÖVETKEZŐ FOGALMAKRÓL?” KÉRDÉSRE ADOTT VÁLASZOK MEGOSZLÁSA ALAPJÁN (N=4053)

Forrás: Pályaorientációs felmérés (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

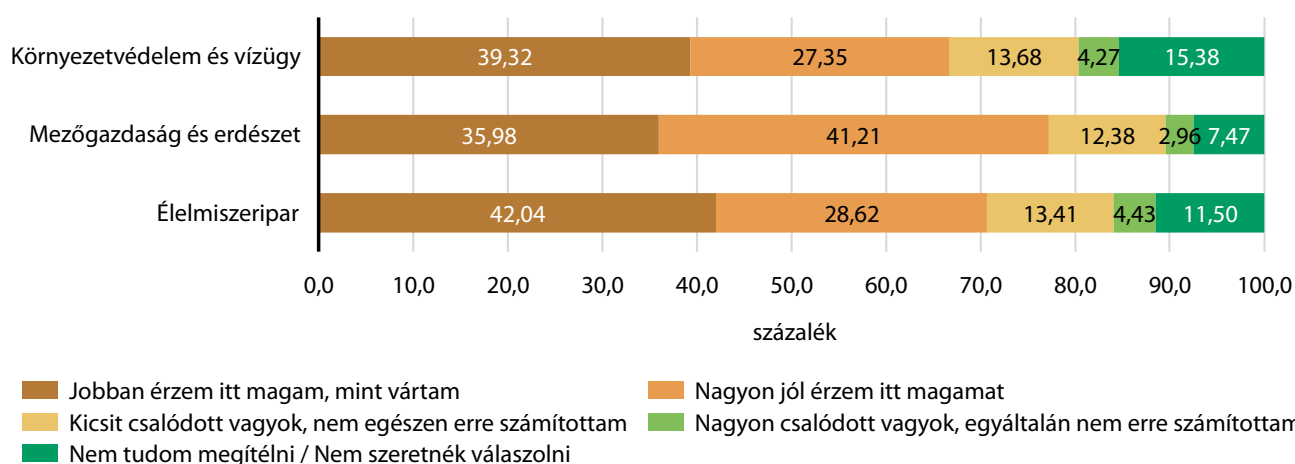
Középiskolai tapasztalatok

Az agrárszakképzésben tanulók iskolájukban szerzett tapasztalatai, élményei nagy jelentőséggel bírnak, mivel kihatnak a középiskolai tanulmányi eredményességükre, illetve befolyásolhatják a diákokat a későbbi pályán maradásban is. Összességében a válaszadó tanulók közel háromnegyede (74,3 százaléka) jelenlegi iskolájában megtalálta számításait.

A lemorzsolódás kockázata elsősorban azokat a tanulókat érintheti, akik úgy értékelik, hogy nem egészen arra számítottak, amit iskolájukban tapasztalnak, vagy kifejezetten csalódottan érzik magukat, tekintve, hogy tapasztalataik jelenlegi iskolájukban ellentétesek azzal, mint amit a középiskola kiválasztásakor vártak. A felmérésben résztvevők között a leginkább veszélyeztetett csoport aránya 3,3 százalék, akik nagyon csalódottak, illetve 12,5 százalék, akik kicsit csalódottak. A csalódottak aránya az élelmiszeripar és a környezetvédelem és vízügy ágazatban tanulók esetében magasabb, összességében mintegy 18 százalékos. E tanulói csoportok esetében a lemorzsolódást, iskolaelhagyást megelőzendő, indokolt lehet az intézményen belüli szakmaváltás megfontolása, támogatása vagy a tanulók igényeinek felmérése és a problémák részletes feltárása (56. ábra).

56. ábra

TAPASZTALATOK A JELENLEGI ISKOLÁRÓL A VÁLASZADÓ TANULÓK KÖRÉBEN, A VÁLASZOK MEGOSZLÁSA ÁGAZATOK SZERINTI BONTÁSBAN (N=4 053)

Forrás: Pályaorientációs felmérés (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

A felmérés hangsúlyt fektetett a tanulók iskolájában elérhető szolgáltatásokkal és juttatásokkal kapcsolatos ismeretek, tapasztalatok felmérésére is. A válaszadók 65,4 százaléka tud arról, hogy a gyengébb tanulókat egyes tantárgyakból korrepetálják a tanárok. Az iskolai tehetséggondozásról, ami például versenyre való felkészítést jelent, a tanulók harmada nem hallott. A válaszadók 58,2 százaléka nyilatkozott úgy, hogy van az iskolájában ilyen foglalkozás (13. táblázat).

13. táblázat: A KÜLÖNBÖZŐ ISKOLAI SZOLGÁLTATÁSOK ÉS JUTTATÁSOK MEGLÉTE A TANULÓK VÁLASZAI ALAPJÁN (N=4053)

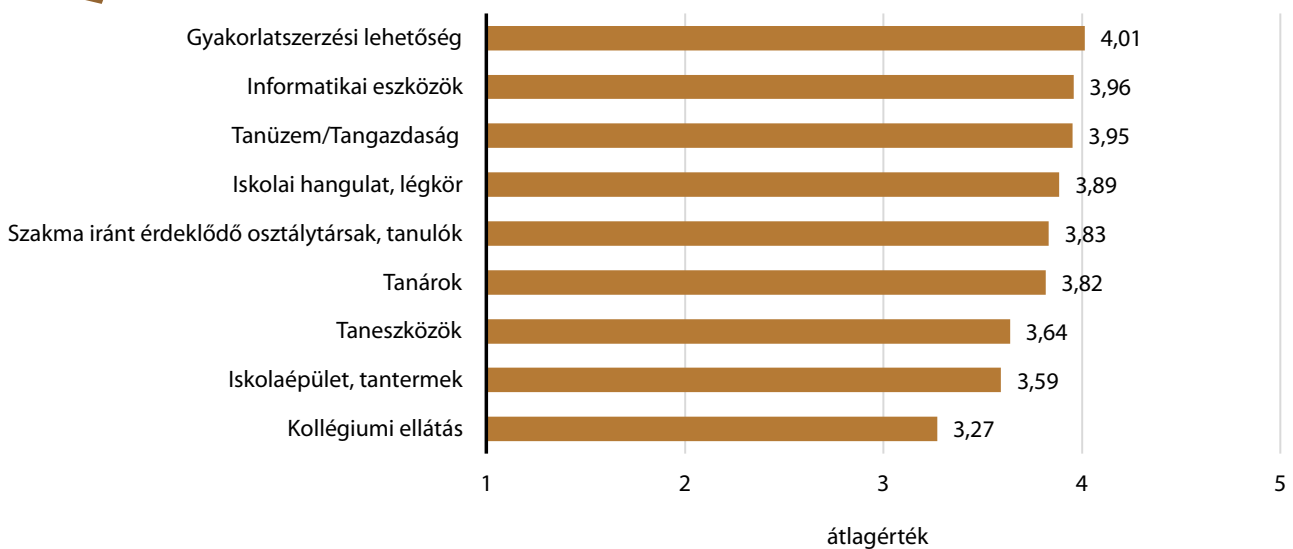
Iskolai szolgáltatások, juttatások	százalék		
	Nem tudom	Nincs	Van
Korrepetálás, felzárkóztatás	26,8	7,8	65,4
Tehetséggondozás	34,5	7,3	58,2

Forrás: Pályaorientációs felmérés (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

A felmérésben részt vevő tanulók iskolájukat egy 5-fokú Likert-skálán értékelték, ahol az 1-es értékelés jelentése a nem megfelelő, az 5-ös pedig a kiváló. A legtöbben úgy értékelték, hogy a gyakorlatszerzési lehetőségek kiválóak abban az oktatási intézményben, ahol a vizsgálat időpontjában tanultak, s általánosan ebben a kategóriában voltak leginkább pozitívak a válaszadók, az átlagos pontérték 4,0 volt. A megkérdezettek általában elégedettek az informatikai eszközökkel és a tanüzemek, tangazdaságok felszereltségével, az előbbit a válaszadók 68,2 százaléka, utóbbit pedig 63,8 százalékuk jónak vagy kiválóan értékelte. A pontozás átlaga alapján a negyedik helyen az iskolai légkör állt, 66,1 százaléka a tanulóknak 4-es vagy 5-ös osztályzatot adott rá. Legkevésbé jónak a kollégiumi ellátást értékelték a tanulók, átlagosan 3,3 pontra (57. ábra). Az iskolai tényezők értékelésében nem tapasztalható jelentősebb különbség az előző évek felméréseihez képest.

57. ábra

„ÉRTÉKELD 1-TŐL 5-IG AZ ISKOLÁDAT AZ ALÁBBIK SZERINT!” KÉRDÉSRE ADOTT VÁLASZOK EREDMÉNYE (N=4053)

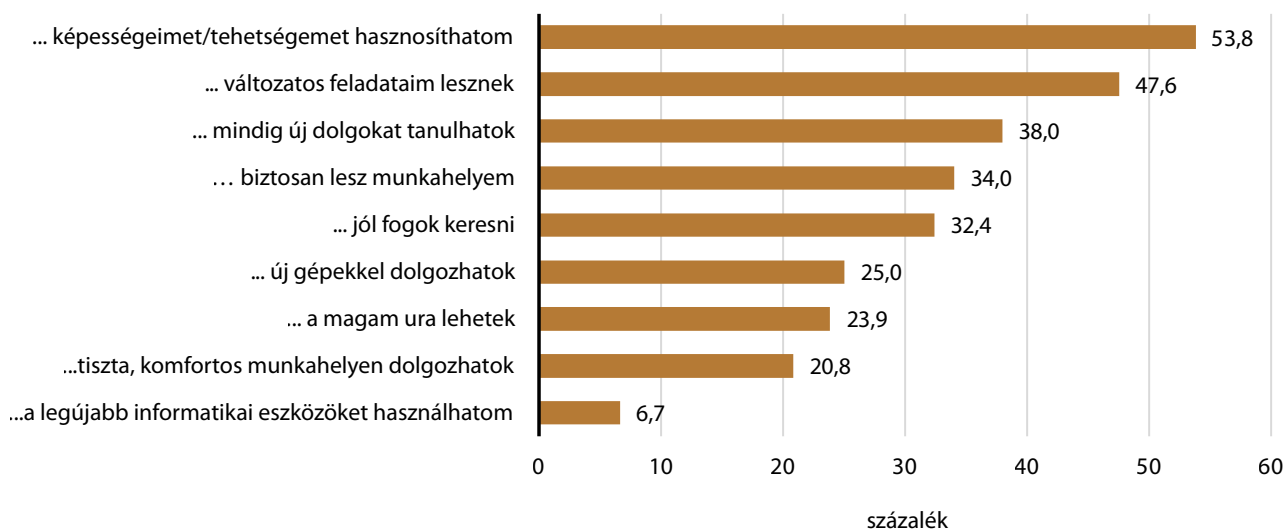
Forrás: Pályaorientációs felmérés (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

Jövőre vonatkozó tervek és az azokat befolyásoló tényezők

Annak érdekében, hogy a szakmaválasztással kapcsolatos preferenciákat megismerhessük, a felmérés keretében arra kértük az agrárszakképzésben részt vevő tanulókat, hogy különböző dimenziók (ismeretszerzési lehetősége, elérhető jövedelem mértéke, elhelyezkedési lehetőségek stb.) mentén értékeljék választott szakmájukat. A megadott lehetőségek közül a legtöbb tanuló (53,8 százalék) azt emelte ki, hogy a választott szakma lehetővé teszi a személyes képességek, kompetenciák hasznosítását, ezt követte a változatos munkavégzési lehetőség (47,6 százalék), valamint az új dolgok, új területek megismerése (38,0 százalék).

A kérdőívet kitöltő tanulók 34,0 százaléka úgy gondolja, hogy a szakma megszerzése után biztosan el tud majd helyezkedni a munkaerőpiacon, 32,4 százalékuk pedig úgy véli, hogy kedvező fizetésre tehet szert. A válaszadók negyede (25,0 százalék) szerint az agrárszakképzés megszerzése új, modern gépek, technológiák használatát teszi majd lehetővé. A kérdésre választ adó tanulók 23,9 százaléka véli úgy, hogy az agrárszakma megszerzésével a maga ura lehet, és csupán ötöde gondolja, hogy tiszta, komfortos munkahelyen dolgozhat. Mindössze 6,7 százalékuk van azon az állásponton, hogy az agrárszakmában történő elhelyezkedéssel a legújabb informatikai eszközök használatára nyílik módja (58. ábra). A válaszok gyakorisága és sorrendje hasonlóan alakult az előző évek felméréseiben.

58. ábra

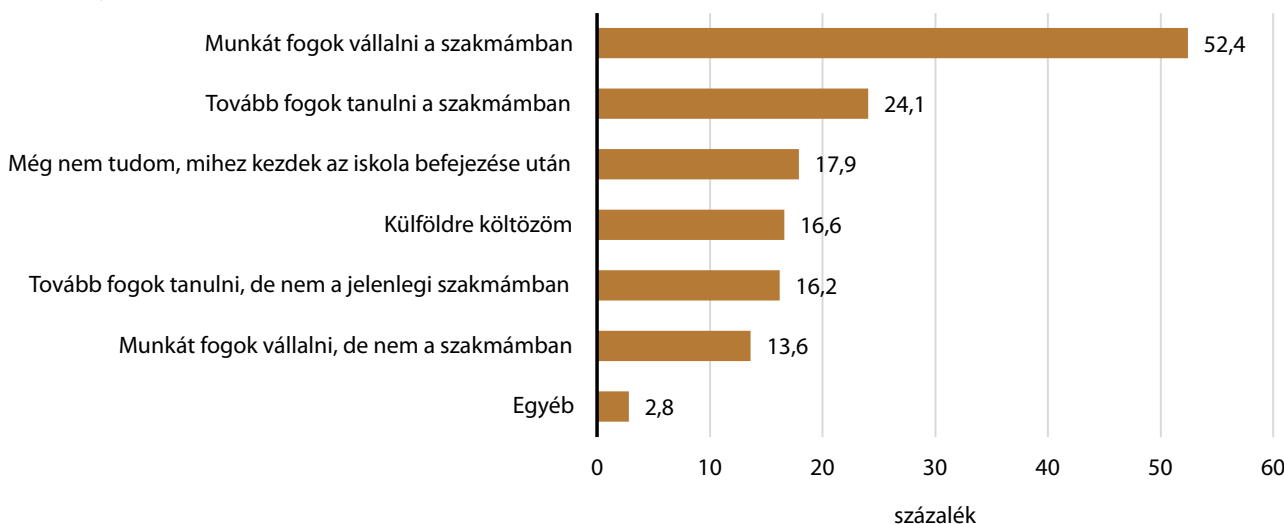
VÉLEMÉNYEK A JELENLEGI SZAKMÁRÓL A VÁLASZADÓ TANULÓK KÖRÉBEN A „HA A SZAKMÁMBAN HELYEZKEDEM EL, AKKOR...” KÉRDÉSRE ADOTT VÁLASZOK ALAPJÁN (N=4053)

Forrás: Pályaorientációs felmérés (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

A szakmával kapcsolatos tapasztalatok és várakozások mellett fontos kérdésként merült fel, hogy a tanulók hogyan képzeli el a jövőjüket a középiskola befejezését, a szakmai végzettség megszerzését követően. A válaszadók kicsit több, mint fele (52,4 százalék) szeretne a szakmájában elhelyezkedni, 24 százalékuk pedig tovább szeretne tanulni a szakmában. Viszonylag magas, mintegy 18 százalék azok aránya, akik még nem tudják, mihez kezdenek az iskola befejezése után. Figyelmeztető, hogy a tanulók 13,6 százaléka már a tanulmányai elején, 9. vagy 10. osztályban úgy gondolja, hogy más szakmában szeretne elhelyezkedni, illetve 16 százalékuk valami más területen tanulna tovább (59. ábra). A szakmában történő elhelyezkedés a szakképzőiskolások körében, míg a szakmában való továbbtanulás szándéka a technikai képzésben tanulók esetében erősebb. A külföldre költözni tervezők aránya az összes válaszadó körében 16,6 százalék, ami évről évre növekszik.

Az agrárszakképzésben tanulók legnagyobb része a jelenleg tanult szakmában képzeli el a jövőjét.

59. ábra

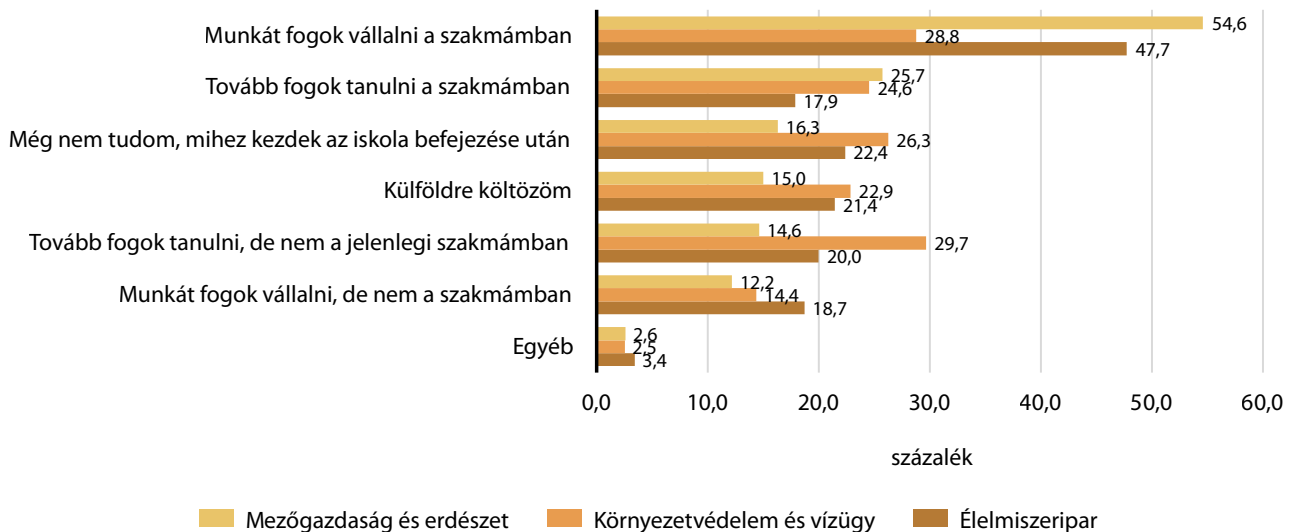
TERVEK A TECHNIKUM/SZAKKÉPZŐ ISKOLA BEFEJEZÉSÉT KÖVETŐEN A VÁLASZADÓ TANULÓK KÖRÉBEN (N=4053)

Forrás: Pályaorientációs felmérés (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

A szakmában való munkavállalás a mezőgazdaság és erdészet ágazatban tanulók körében a legmagasabb, közel kétszerese a környezetvédelmi technikusai képzésben tanulók arányának. Ez utóbbi tanulói csoport viszont az átlagos 16,2 százaléknál jóval nagyobb arányban (29 százalék) tanulna tovább valamilyen másik szakmában, illetve közöttük a legmagasabb a bizonytalanok aránya is (60. ábra).

60. ábra

TERVEK A TECHNIKUM/SZAKKÉPZŐ ISKOLA BEFEJEZÉSÉT KÖVETŐEN A VÁLASZADÓ TANULÓK KÖRÉBEN A TANULT SZAKMA ÁGAZATA SZERINT (N=4053)

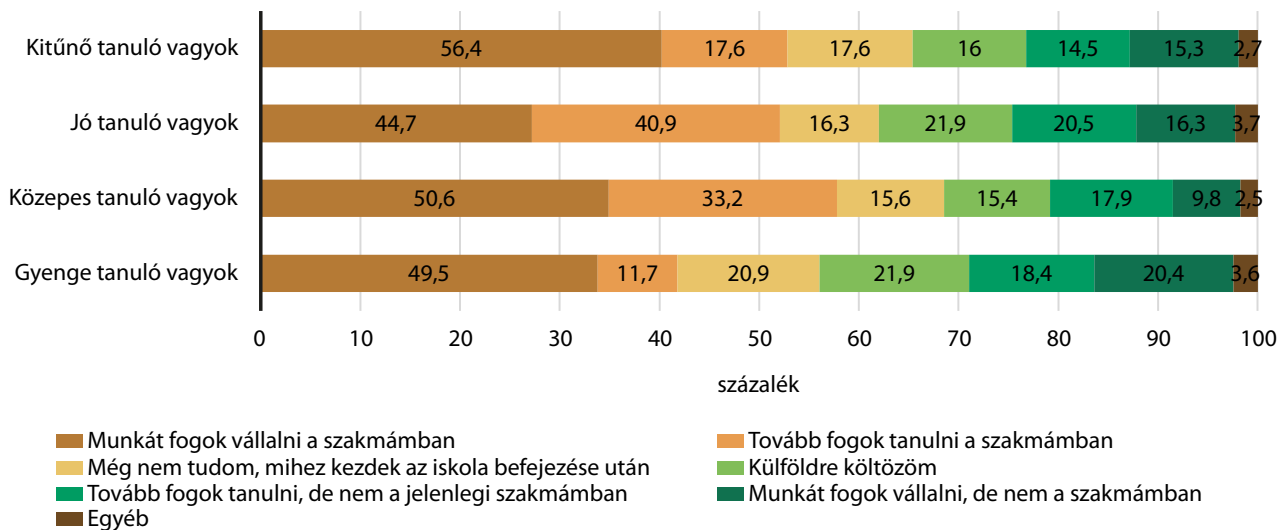

Forrás: Pályaorientációs felmérés (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

A felmérésben részt vevő tanulók terveit az is befolyásolja, hogy családjuk otthon végez-e valamilyen mezőgazdasági tevékenységet, része-e a gazdálkodás a mindennapi tevékenységüknek. Azok a tanulók, akik otthon is gazdálkodnak családjuk körében, jóval magasabb arányban szeretnének elhelyezkedni (58,8 százalék) vagy továbbtanulni (28,0 százalék) a szakmájukban, mint akit otthon nem érnek ilyen hatások.

A szubjektíven értékelt tanulmányi szint és a jövőbeni tervek relációja azt mutatja, hogy a szakmában való elhelyezkedést legmagasabb arányban azok a tanulók jelölték meg, akik kitűnő tanulónak tartják magukat, míg az átlagosnál magasabb arányban tervezik a továbbtanulást a magukat jó tanulónak értékelők. Közöttük és a gyenge tanulók között a legmagasabb a külföldre költözést tervezők aránya. A gyenge tanulók több, mint ötöde bizonytalan a jövőjéről és a pályaelhagyást tervezők aránya is közöttük a legmagasabb, ez a lemorzsolódással, végzettség nélküli iskolaelhagyással leginkább veszélyeztetettebb csoport (61. ábra).

61. ábra A FELMÉRÉSBN RÉSZT VEVŐ TANULÓK JÖVŐBENI TERVEI A SZUBJEKTÍV TANULMÁNYI EREDMÉNYÜK SZERINT (N=4053)

Forrás: Pályaeorientációs felmérés (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

A keresztábra-vizsgálatok eredményeit összegezve azt láthatjuk, hogy a kérdőíves felmérésben részt vevő tanulók többsége határozott elképzeléssel rendelkezik a jövőt illetően. Az agráriumban való elhelyezkedést vagy a választott szakmában/szakterületen történő továbbtanulást befolyásolja a családi háttér: a család saját gazdaságában végzett mezőgazdasági munkák erősen hatnak a tanulók jövőbeni terveire.

Az agráriumban való elhelyezkedés szándéka azok esetében erősebb, akinek családja gazdálkodik otthon.

A tanulmányi eredmények jelentősen meghatározzák a tanulók jövőbeni terveit: azok, akik kiválóan vagy jól értékelték saját tanulmányi eredményüket, magasabb arányban terveznek a szakmájukon belül továbbtanulni, mint a közepes, vagy annál rosszabb tanulmányi eredményű válaszadók. Ők elsősorban a munkaerőpiacon szeretnének elhelyezkedni, s az ágazatukhoz sem ragaszkodnak annyira, mint jobban teljesítő társaik.

A továbbtanulási és elhelyezkedési preferenciafelmérés

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK), az Agrárminisztérium (AM), valamint az Agrárközgazdasági Intézet Nonprofit Kft. (AKI) együttműködése keretében 2024 novemberében az agrárszakképzésben tanuló utolsó éves tanulók körében pályakövető felmérésre került sor a pályán maradás ösztönzését hatékonyan segítő szakpolitikai beavatkozások meg-
alapozása érdekében.

A felmérés keretei, a minta jellemzői

Az online kérdőívet összesen 1530 fő, ASzC-hez tartozó intézményben tanuló, végzős diák töltötte ki, ami az agrárszakképzési centrumokban tanuló végzős diákok 36 százaléka. A válaszadók 97 százaléka (1484 fő) nappali rendszerű tanulói jogviszonyban tanul, mindössze 46-an pedig felnőttképzési jogviszonyban. A válaszadók valamivel több, mint fele az 5 éves technikumi képzésben vesz részt (806 fő), 46 százalékot tesznek ki a 3 éves szakképző iskolai képzésben (700 fő) tanulók, 7 fő érettségire felkészítő évfolyamba jár, 17-en pedig rugalmas képzésbe.

A felmérésben szereplő tanulók iskolái alapján elmondható, hogy a válaszok megfelelően reprezentálják a hazai környezetben működő agrárszakképzési centrumokat. Az érvényes válaszok 29,5 százaléka (452 fő) a Közép-magyarországi Agrárszakképzési Centrumból érkezett. Hasonló arányú kitöltés érkezett a Kisalföldi Agrárszakképzési Centrum iskoláiból (25,6 százalék, 392 fő). A Déli Agrárszakképzési Centrum intézményeibe jár a kitöltő válaszadók ötöde (19,3 százalék, 295 fő). Az Alföldi Agrárszakképzési Centrumból 16 százalék (245 fő) válaszolt. Az Északi ASzC-ből (9,5 százalék, 146 fő) töltötték ki a legkevesebbet a kérdőívet (14. táblázat). Az 53 agrárminisztériumi fenntartású iskola közül mindössze 3 iskolából nem érkezett kitöltés, a legtöbb (125) tanuló a Déli ASzC Jánoshalmi Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégiumából és a Közép-magyarországi ASzC Magyar Gyula Kertészeti Technikum és Szakképző Iskolából (104) töltötte ki a felmérést, és mindössze 6 olyan intézmény volt, ahonnan 10 vagy annál kevesebb válasz érkezett.

14. táblázat: A VÁLASZADÓK SZÁMA ÉS ARÁNYA AZ EGYES AGRÁRSZAKKÉPZÉSI CENTRUMOK SZERINT

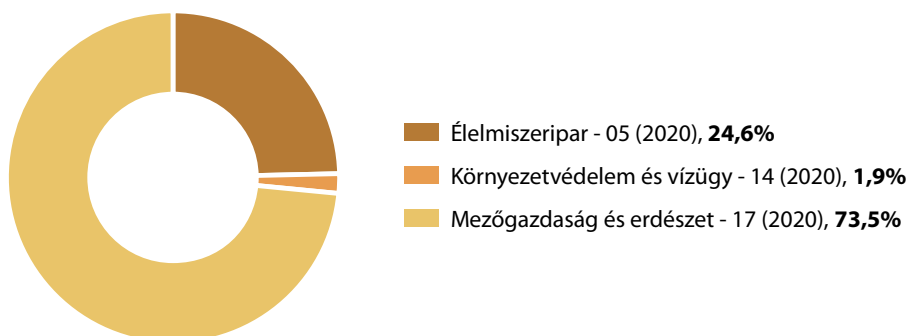
Centrum megnevezése	Tagiskolák száma (db)	Tanuló (fő)	Megoszlás (százalék)
Alföldi Agrárszakképzési Centrum	10	245	16,0
Déli Agrárszakképzési Centrum	10	295	19,3
Északi Agrárszakképzési Centrum	8	146	9,5
Kisalföldi Agrárszakképzési Centrum	11	392	25,6
Közép-magyarországi Agrárszakképzési Centrum	11	452	29,5
Összesen	50	1 530	100,0

Forrás: Végzős tanulók preferenciafelmérése (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

A válaszadó tanulók közel háromnegyede (73,5 százalék, 1124 fő) a mezőgazdaság és erdészet, közel negyede az élelmiszeripar ágazathoz tartozó szakmát tanul, a környezetvédelem és vízügy ágazatban tanuló válaszadók alig 2 százalékot tesznek ki (62. ábra).

62. ábra

A VÁLASZADÓ TANULÓK ÁLTAL TANULT SZAKMÁK ÁGAZATI BESOROLÁSA (N=1530)

Forrás: Végzős tanulók preferenciafelmérése (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

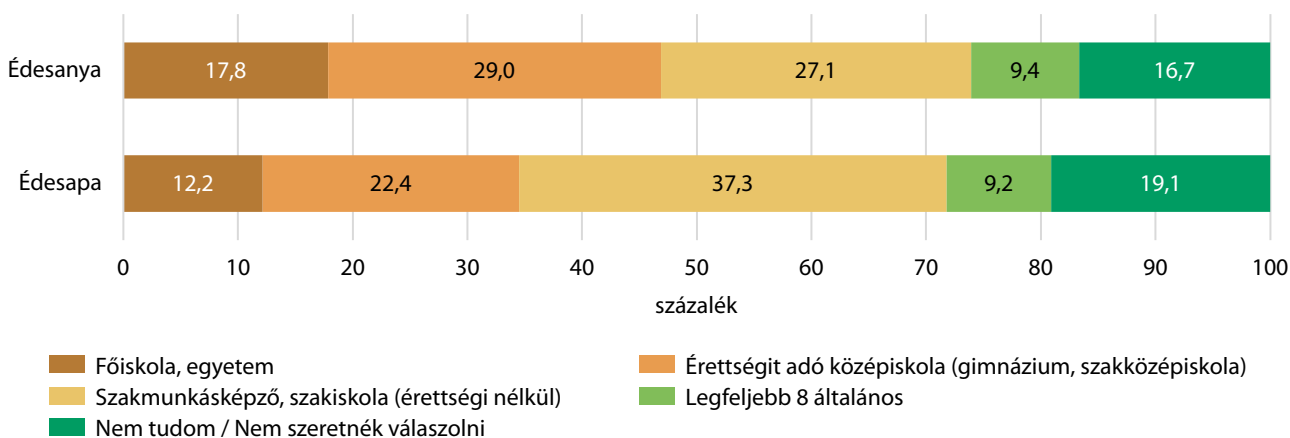
A legtöbb válaszadó a mezőgazdasági gépész (13,9 százalék) és a mezőgazdasági technikus (állattenyésztő és növénytermesztő szakmairányok) (13,1 százalék) szakmában tanul. Emellett 11,3 százalékkal meghatározó még a válaszadók körében a gazda (állattenyésztő, lovasz és növénytermesztő szakmairányok), a mezőgazdasági gépésztechnikus (10,1 százalék), de hasonló arányt képviselnek a pék-cukrász (9,8 százalék) és 9 százalékkal az erdésztechnikus (erdőgazdálkodás és vadgazdálkodás szakmairányok) szakmát tanulók is.

A fentiek mellett a minta szociodemográfiai összetételéről az is elmondható, hogy a válaszadó tanulók nemi aránya nagyjából megegyezik az alapsokaságra jellemző értékkel, a tanulók 60,7 százaléka fiú, 34,8 százaléka lány, 4,5 százalékuk nem kívánt válaszolni a kérdésre. Túlnyomó többségük, mintegy 80 százalékuk 2005–2008 között született, emellett meghatározó még a 2009-ben (7,4 százalék) és a 2005 előtt születettek aránya (11 százalék).

A felmérésben részt vevő tanulók döntő többségének szülei legalább középfokú végzettséggel rendelkeznek. Tíz százalék körüli azon tanulók aránya, akiknek szülei csak a 8 általánost végezték el. Az édesanyák körében inkább az érettségit adó középiskolai végzettség a meghatározó (29 százalék), míg az édesapák körében az érettségit nem adó szakmunkás végzettség (37,3 százalék). A válaszadó tanulók 17,8 százalékának édesanyja, 12,2 százalékának pedig édesapja végzett egyetemet vagy főiskolát (63. ábra). Meglepően magas azon tanulók aránya, akik bizonytalanok abban, hogy mi a szüleik legmagasabb iskolai végzettsége. A tanulók 16,7 százaléka édesanyja végzettségéről, 19,1 százaléka pedig édesapja végzettségéről nem tudott/illetve nem kívánt információt szolgáltatni.

63. ábra

A FELMÉRÉSBEN SZEREPLŐ TANULÓK SZÜLEINEK LEGMAGASABB ISKOLAI VÉGZETTSÉGE (N=1530)

Forrás: Végzős tanulók preferenciafelmérése (2024), AKI Társadalomkutató Osztály

A tanulók mintegy fele (47,1 százalék) úgy jelentkezett jelenlegi középiskolájába, hogy nem volt a családjában minta, vagyis olyan családtag, rokon, aki hasonló szakterületen szerzett volna végzettséget, vagy azon a területen dolgozna. Összességében a kérdésre választ adó tanulók mintegy negyedének (25,8 százalék) szülei tanultak vagy dolgoznak a szakmában, 8,7 százalékuknak pedig a nagyszülei rendelkeznek ágazati tapasztalatokkal. A tanulók közel ötöde (18,4 százalék) azt nyilatkozta, hogy a tágabb családi körben is van olyan személy, aki kapcsolódik a tanult szakterülethez.

A felmért agrárszakképzésben tanuló végzés előtt álló diákok 33,9 százalékának családja gazdálkodik otthon. Ez az adat nagyjából megegyezik a korábbi évek felméréseinek eredményével, és ez azt jelenti, hogy az agrárszakképzésben tanulók több, mint harmada vesz részt aktív

A gazdálkodó családból származó tanulók mintegy háromnegyede később tovább működtetné a családi gazdaságot.

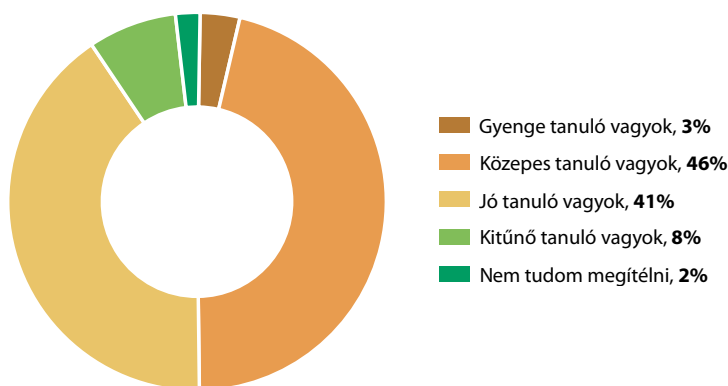
gazdálkodói háttérrel az agrárszakképzésben. Igen pozitív, hogy ezen tanulók több mint fele mindenképpen szeretné folytatni a gazdálkodást és idővel átvenni a gazdaságot, de további 22 százalék is hajlik rá, hogy tovább vigye a gazdaságot. Mindössze 4,6 százaléka a releváns válaszadóknak zárkózott el egyértelműen a gazdaság átvételétől.

A tanulók készségeinek fejlődése és a gyakorlatszerzés lehetőségei

A tanulók többsége (46 százaléka) saját értékelésük alapján közepes tanulónak vallotta magát, de hasonló arányban (41 százalék) ítélték magukat jó tanulónak a válaszadók. A kitűnő és a gyenge tanulók aránya ehhez képest elenyésző, az előbbi mintegy 8 százalék, az utóbbi 3,4 százalék. A válaszadó tanulók 2,1 százaléka nem tudta megítélni tanulmányi eredményét, illetve nem kívánt nyilatkozni arról (64. ábra). A korábbi felmérésekkel összehasonlítva a tanulók maguk által értékelt tanulmányi eredményében javulás tapasztalható. A 2020-as felméréshez képest mintegy 2 százalékponttal nőtt a magukat kitűnő és 4 százalékponttal a magukat jó tanulónak ítélok aránya, miközben 5 százalékponttal csökkent a magukat közepes eredményűnek tartók aránya.

A magukat kitűnő tanulónak értékelők aránya az átlaghoz képest az Északi (9,6 százalék) és a Közép-magyarországi ASzC-ben (8,8 százalék) volt a legmagasabb, a jó tanulók aránya az Alföldi ASzC-ben volt kiugró (49 százalék), a magukat közepes tanulónak tartók legnagyobb arányban a Kisalföldi ASzC-be járnak (53,1 százalék).

64. ábra A VÁLASZADÓ TANULÓK TANULMÁNYI EREDMÉNY SZERINTI MEGOSZLÁSA, (N=1530)

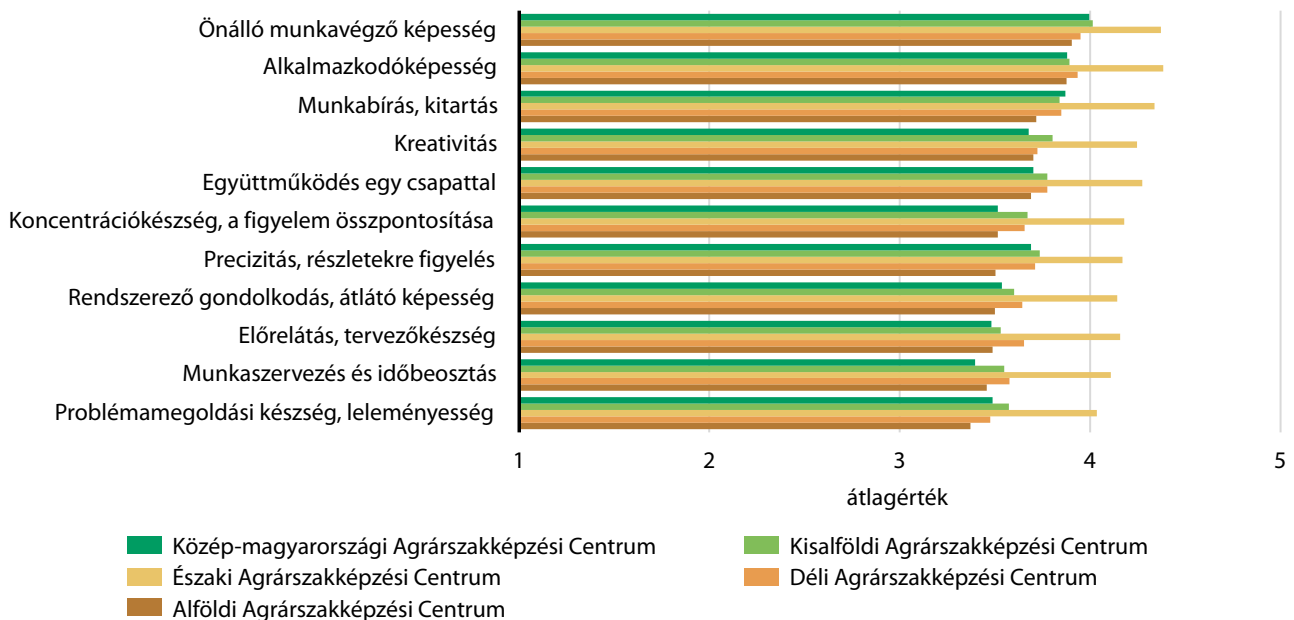
Forrás: Végzős tanulók preferenciafelmérése (2024), AKI Társadalomkutató Osztály

A megkérdezett tanulók 1-től 5-ig terjedő skálán értékelték, hogy tapasztalataik szerint az agrárszakképzésben elvégzett tanulmányaik, beleértve az elméleti és gyakorlati képzést is, mennyiben segítettek elő bizonyos területeken készségeik és tudásuk fejlődését. A skálán az 1-es azt jelenti, hogy az agrárszakképzés egyáltalán nem járult hozzá az adott tudás/készség fejlődéséhez; az 5-ös azt, hogy nagyon nagy mértékben hozzájárult a készség elmélyítéséhez.

A válaszadók a felsorolt 11 készség terület közül mindegyikre a 3-as, azaz közepes érték feletti átlagpontszámot adtak, ami alapvetően pozitív. A tanulók közül legtöbben az önálló munkavégző képességük fejlődését tekintették olyan készségnek, amihez a szakképzésben eltöltött tanulmányok nagymértékben hozzájárultak, erre a készségre 4-es átlagértékelést adtak. A sorban ezt követte az alkalmazkodóképesség, a munkabírás, kitartás, majd az együttműködési készség és a kreativitás. Az előző kettő átlagosan 3,9, a két utóbbi 3,8 pontot ért el. Az iskolában tanultak hozzájárulását legkevésbé a munkaszervezési, időbeosztási és a problémamegoldási készségek fejlődésében érzik a tanulók, ami arra utalhat, hogy ezen a területen van még fejlesztési lehetőség. Az agrárszakképzési centrumok közül az Északi ASzC tanulóinak megítélése lényegesen pozitívabb a többi ASzC-ben tanulók véleményénél, hiszen ők minden készség esetében 4-es átlagpont feletti értéket adtak (65. ábra)

65. ábra

„MEGLÁTÁSOD SZERINT A SZAKKÉPZÉSBEN ELTÖLTÖTT TANULMÁNYAID Mennyiben segítették az alábbi készségeid fejlődését?” KÉRDÉSRE ADOTT ÁTLAGPONTSZÁMOK AZ AGRÁRSZAKKÉPZÉSI CENTRUMOKBAN (N=1530)

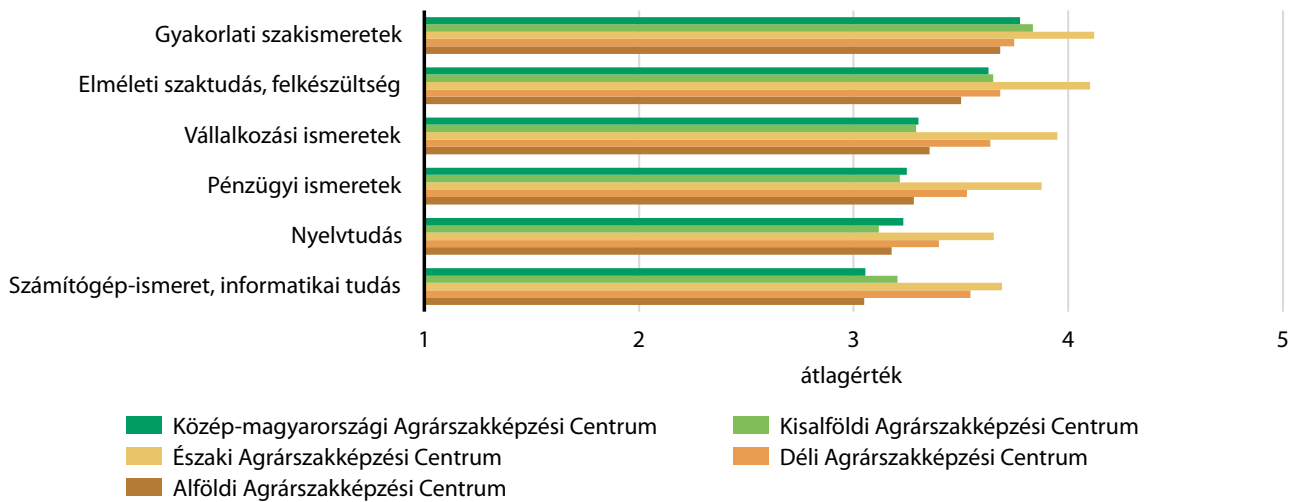
Megjegyzés: 1=egyáltalán nem segítette, 5=nagyon nagy mértékben segítette.

Forrás: Végzős tanulók preferenciafelmérése (2024), AKI Társadalomkutatói Osztály

A tudás fejlődésére vonatkozó kérdésben a tanulók értékelése valamivel alacsonyabb átlagpontszámot kapott, mint a készségek fejlődése. A tanulók szerint leginkább a gyakorlati szakismereteik fejlődtek a szakképzésben eltöltött időszak alatt, erre átlagosan 3,8 pontot adtak, míg az elméleti szaktudásuk fejlődését az 5 fokozatú skálán 3,7 ponttal értékelték. Jólal kevésbé érezték fejlődést a tanulók a vállalkozási és pénzügyi ismeretek, az informatikai tudás, valamint a nyelvtudás terén. Mindez elsősorban azért problematikus, mert a későbbi vállalkozóvá válás, önálló gazdálkodás, a kihívásokhoz való hatékony alkalmazkodás szempontjából ezek a kompetenciák kiemelt jelentőséggel bírnak. A felmérésben részt vevő diákok véleménye arról, hogy a felsorolt készségeik fejlődését milyen mértékben segítették a szakképzésben eltöltött tanulmányok, az előző évek felméréseinek eredményeivel gyakorlatilag teljes mértékben megegyeznek, ezen a téren nem tapasztalható elmozdulás. A szakképzési centrumok között megfigyelhető bizonyos eltérés. A tanulók véleménye alapján nem csak a készségeik, de a tudásuk fejlődésében is az Északi ASzC iskolái nyújtják a legtöbbet, de az átlagnál pozitívabb a Déli ASzC-ben tanulók megítélése, különösen a számítógépismeret és informatikai tudás terén (66. ábra).

66. ábra

„MEGLÁTÁSOD SZERINT A SZAKKÉPZÉSBEN ELTÖLTÖTT TANULMÁNYAID Mennyiben SEGÍTETTÉK TUDÁSOD FEJLŐDÉSÉT AZ ALÁBBI TERÜLETEKEN? KÉRDÉSRE ADOTT ÁTLAGPONTSZÁMOK AZ AGRÁRSZAKKÉPZÉSI CENTRUMOKBAN (N=1530)

Megjegyzés: 1=egyáltalán nem segítette, 5=nagyon nagymértékben segítette.

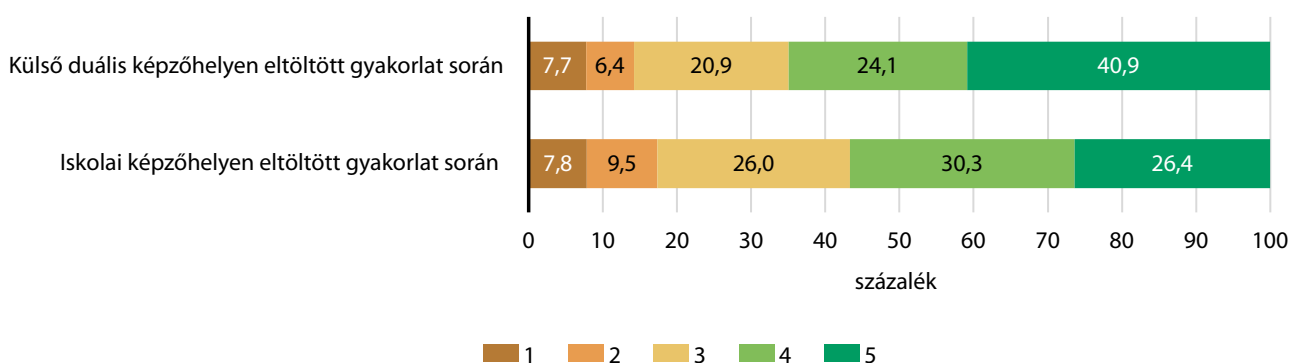
Forrás: Végzős tanulók preferenciafelmérése (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

A szakmai gyakorlatát vagy annak egy részét a válaszadó tanulók háromnegyede az iskolája gyakorlati képzőhelyén (tanüzemben, tangazdaságban stb.) töltötte, a tanulók negyede nyilatkozott úgy, hogy nagyobb (10 feletti alkalmazotti létszámmal rendelkező) üzemben, 18 százalékuk pedig kisebb üzemben vagy gazdaságban dolgozott szakképzési munkaszerződéssel. Állásajánlatot a tanulók visszajelzése szerint viszonylag nagy százalékuk (23 százalék, 351 tanuló) kapott a külső gyakorlati képzőhelyén.

A válaszadó tanulók a felmérés keretében értékelhették az agrárszakképzésben eltöltött gyakorlati képzés hozzájárulását a szakmájukhoz kapcsolódó gyakorlati ismeretek megszerzéséhez. A kérdést külön tettük fel az iskolai és a külső képzőhely megítélésére. A kérdést megválaszoló tanulók a külső duális képzőhelyen folytatott gyakorlatot jóval nagyobb arányban ítélték hasznosnak a gyakorlati ismeretek megszerzésében, mint az iskolai képzőhelyen töltöttet, míg előbbivel kapcsolatban a tanulók közel kétharmada pozitív véleménnyel rendelkezett, addig az iskolai gyakorlat esetében a pozitív megítélés csupán 57 százalékos volt (67. ábra).

67. ábra

„MEGLÁTÁSOD SZERINT A GYAKORLATI KÉPZÉS Mennyire SEGÍTETE ELŐ A SZAKMÁDHOZ KAPCSOLÓDÓ GYAKORLATI ISMERETEK MEGSZERZÉSÉT? KÉRDÉSRE ADOTT VÁLASZOK MEGOSZTLÁSA (N=1429)

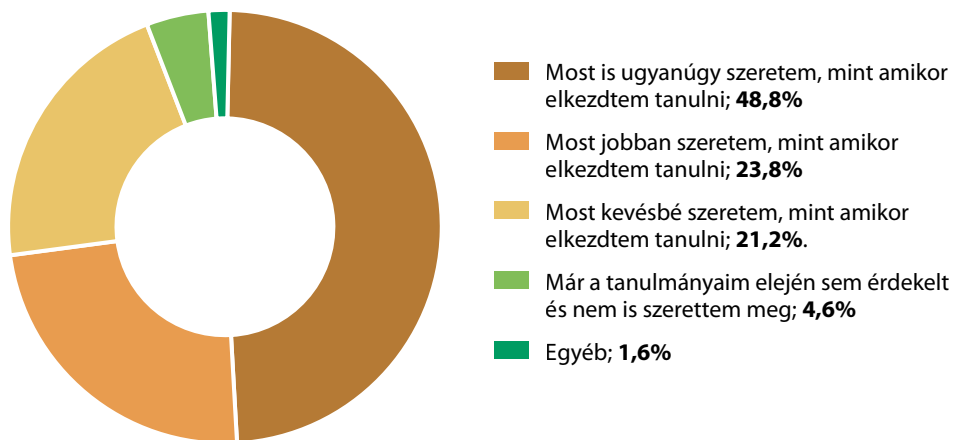
Megjegyzés: 1=egyáltalán nem segítette elő, 5=nagymértékben elősegítette.

Forrás: Végzős tanulók preferenciafelmérése (2024) AKI Társadalomkutatási Osztály

A végzős tanulókat arról is megkérdeztük, hogy az iskolában eltöltött évek alatt hogyan változott a szakmához fűződő viszonyuk. A tanulók felének nem változtak a szakmával kapcsolatos pozitív érzései, a tanulók közel negyede viszont még inkább megszerette tanult szakmáját az iskolai tanulmányok alatt. Valamivel kevesebben, a válaszadók 21 százaléka ugyanakkor úgy nyilatkozott, hogy a megkérdezéskor kevésbé szerette azt, mint a tanulmányai elején, és mintegy 5 százalékot tesznek ki azok, akik saját bevallásuk szerint már az iskola megkezdésekor sem érdeklődtek a szakma iránt, és ez azóta sem változott. A tanulóknak ezen része nagy valószínűség szerint pályaelhagyó lesz (68. ábra).

68. ábra

„HOGYAN VÁLTOZOTT A TANULT SZAKMÁHOZ VALÓ VISZONYOD AZ ISKOLAI TANULMÁNYAID ALATT?” KÉRDÉSRE ADOTT VÁLASZOK MEGOSZLÁSA (N=1530)

Forrás: Végzős tanulók preferenciafelmérése (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

A tanulók iskolai tapasztalatai és jövőbeni várakozásai, tervei

A felmérés keretében a válaszadó végzős tanulók az agrárszakképző intézményük által kínált képzési környezetet hat különböző területen értékelték (65. ábra). Az egyes területeket az iskolai teljesítményhez hasonlóan 1-től 5-ig osztályozhatták. Abban az esetben, ha az adott állítás egyáltalán nem jellemző az iskolában, akkor 1-es „osztályzatot”, ha teljes mértékben jellemző, akkor 5-öst adhattak. Lehetőségük volt a semleges, „nem tudom megítélni” válasz adására is. Ez utóbbi válasz egyedül az innovatív oktatási módszerek tekintetében volt jelentős (13,6 százalék), a többi terület értékeléséhez a válaszadók kompetensnek érezték magukat. Az értékelésre adott osztályzatokból átlagértéket számoltunk, melyek alapján a legpozitívabban értékelt terület a gyakorlati oktatók felkészültsége volt, amelyet átlagosan 4-esre osztályoztak (65. ábra).

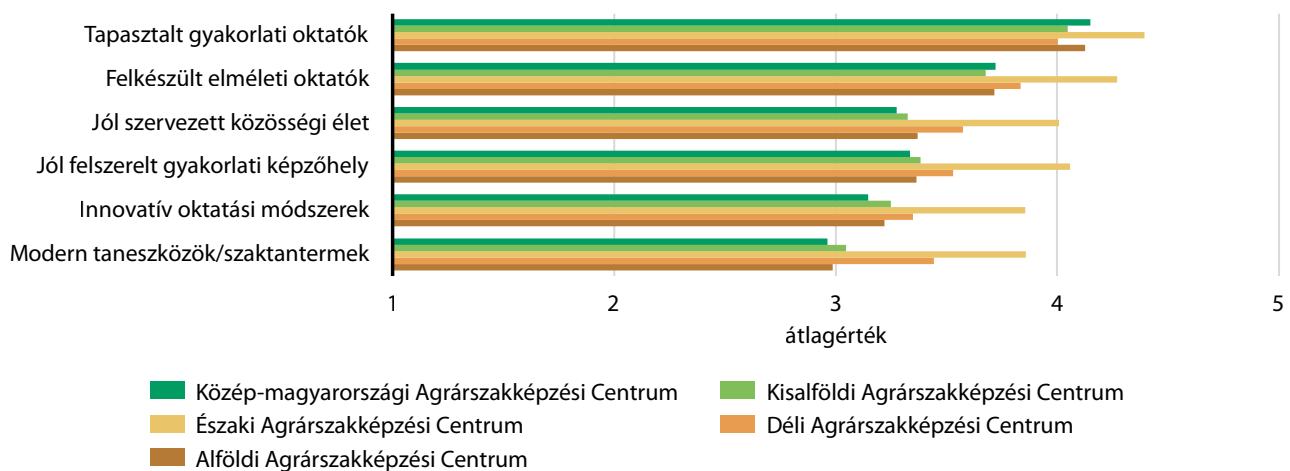
A válaszadó tanulók mintegy 45,9 százaléka értékelté úgy, hogy intézményében teljes mértékben felkészültek a gyakorlati tanárok, és további 28 százalékuk is jónak ítélte az adott területet. A megkérdezett végzős tanulók túlnyomórészt pozitívan értékelték az elméleti oktatók felkészültségét is, összességében 3,8-asra osztályozták, ami azt jelenti, hogy 62 százalékuk adott jó vagy kiváló értékelést a területre. A viszonylag kedvezően értékelt területek között említhető még a jól felszerelt gyakorlati képzőhely 3,5-ös értékeléssel.

A közösségi élet átlagosan 3,4-es értékelést kapott, ami azt jelenti, hogy a tanulók fele (47,6 százaléka) értékelté 4-esre vagy 5-ösre. A felmérésben részt vevő diákok kevesebb, mint két ötöde (39 százalék) vélekedett pozitívan az iskolában alkalmazott innovatív oktatási módszerekről. Ugyanakkor, ahogy erre korábban már utaltunk, ennél a területnél volt a legmagasabb a kérdésre válaszolni nem tudók aránya.

A megkérdezett tanulók a taneszközök, tantermek felszereltségével voltak a legkevésbé elégedettek. A tantermek felszereltségét összességében 3,2-esre értékelték, a vizsgált területek közül ebben a dimenzióban a legmagasabb a területet kimondottan rossznak ítéző válaszadók aránya. A taneszközök és tantermek felszereltségét a válaszadók 28 százaléka 1-esre vagy 2-esre osztályozta. Az iskolai tényezők értékelésében az előző évek felméréseihez képest nincs lényegi változás, az átlagos értékelések pontszámai gyakorlatilag megegyeznek a korábbiakkal.

A képzési környezettel kapcsolatos vélemények némileg eltérnek az egyes agrárszakképzési centrumokban. Legelégedettebbek az Északi ASzC tanulói, ők az összes területet átlag 0,6–0,8 ponttal jobbra értékelték, mint a többiek. A Déli ASzC tanulóinak értékelése a második legjobb, náluk a legnagyobb pozitív irányú eltérés az átlagos értékeléstől a taneszközök és szaktantermek esetében mutatkozott. Legkevésbé a Közép-magyarországi, a Kisalföldi és az Alföldi ASzC tanulói elégedettek, közel azonos mértékben a vizsgált területeken (69. ábra)

69. ábra „VÉLEMÉNYED SZERINT MI JELLEMZI LEGINKÁBB AZ ISKOLÁDAT?” KÉRDÉSRE ADOTT ÁTLAGPONTSZÁMOK AZ EGYES AGRÁRSZAKKÉPZÉSI CENTRUMOKBAN (N=1530)

Megjegyzés: 1=egyáltalán nem segítette, 5=nagyon nagymértékben segítette.
 Forrás: Végzős tanulók preferenciafelmérése (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

A tanult szakmában történő elhelyezkedéssel kapcsolatos várakozások összetett képet mutatnak. A válaszadó tanulók többsége (56,2 százalék) változatos feladatokra számít, 55,6 százaléka pedig szakmáját olyan területnek tekinti, amely lehetőséget ad képességei, tehetsége kibontakoztatására. A tanulók közel fele (46,7 százalék) vélekedik úgy, hogy amennyiben a tanult szakmában helyezkednek el, folyamatosan új dolgokat tanulhatnak. Az, hogy a választott szakmában biztosan el is tud majd helyezkedni, már csak a tanulók 38 százaléka gondolja, és ennél is kevesebben (34,9 százalék) számítanak arra, hogy majd a legmodernebb eszközök használatára lesz módjuk. A jó kereseti lehetőségre, tiszta, komfortos munkakörnyezetre már csak a tanulók harmada vagy annál kisebb aránya számít. A tanulók többsége alkalmazottként tervez elhelyezkedni, így inkább a saját vállalkozásban, otthoni gazdaságuk továbbvitelében gondolkodók számítanak arra, hogy munkájukban saját maga urai lehetnek majd, ők alig 30 százalékát teszik ki a válaszadó tanulóknak (70. ábra).

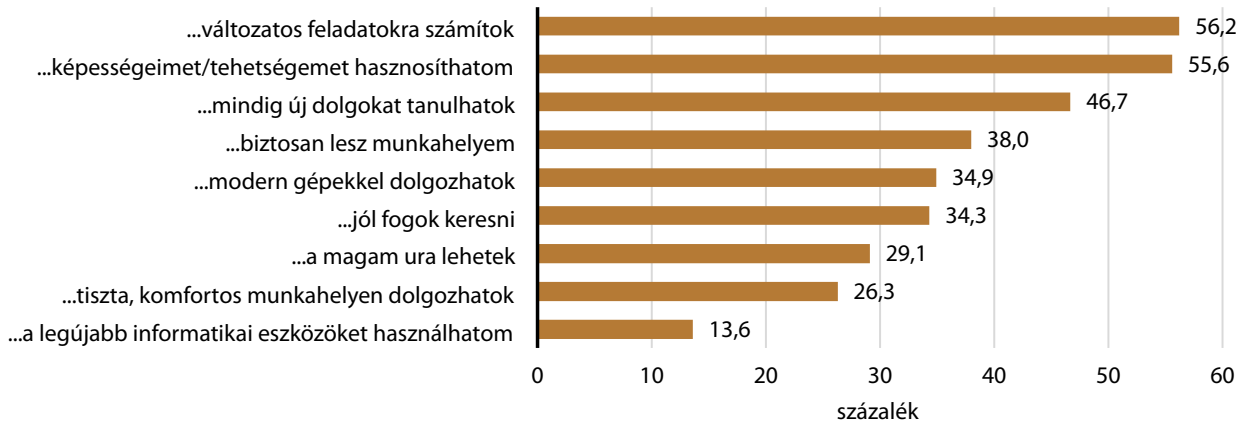
A válaszadó végzős tanulók több mint fele szerint szakmája lehetőséget ad majd a változatos feladatok végzésére és tehetségük, képességeik hasznosítására.

A végzős tanulókat megkérdeztük az iskola befejezését követő terveikről. A szakképzettség megszerzését követően a tanulók közel 47 százaléka tervezi a szakmában történő elhelyezkedést. Ez egyértelműen pozitív irányú elmozdulás az előző évi felmérések eredményéhez képest, hiszen 2020-ban a tanulóknak csak harmada, 2021-ben 40,7 százaléka, 2022-ben 42 százaléka tervezte az ágazatban történő elhelyezkedést. Ugyanakkor azon tanulók

aránya is nőtt, akik a képzettség megszerzését követően a szakterületén kívüli munkavállalást terveznek, arányuk 22 százalék, szemben a 2020-as felmérés 9,7 százalékos, majd a későbbi 17,5 és 19,8 százalékos aránnyal.

70. ábra A SZAKMÁBAN TÖRTÉNŐ ELHELYEZKEDÉSSEL KAPCSOLATOS VÁRAKOZÁSOK (N=1530)

Ha a szakmámban helyezkedem el...

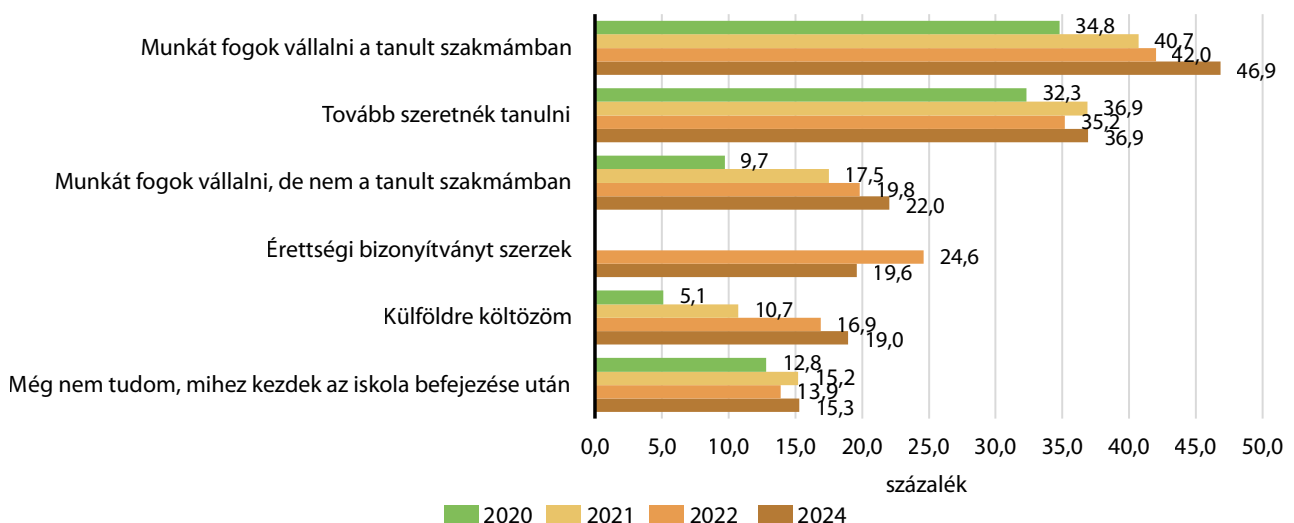
Megjegyzés: Említések aránya az összes válaszadó százalékában.

Forrás: Végzős tanulók preferenciafelmérése (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

Az előző évekhez hasonlóan magas, 36,9 százalék a továbbtanulást tervező tanulók aránya, e területen is pozitív irányú elmozdulás tapasztalható az előző évekhez képest. Külföldre költözést a válaszadó tanulók közel egyötöde tervez, ami a 2020. évi érték közel négyszerese, ezirányban egyértelmű tehát a tanulói preferencia növekedése. Továbbra is jelentős (15,3 százalék) azon válaszadók aránya, akiknek egyelőre nincsenek konkrét elképzelései a képzettség megszerzését követő időszakra. A pályán maradás ösztönzését elősegítő szakpolitikai beavatkozások különösen ebben a tanulói csoportban kaphatnak jelentőséget (71. ábra).

Növekedett azon végzős tanulók aránya, akik a szakmájukban terveznek elhelyezkedni, de azoké is, akik külföldre szeretnének költözni.

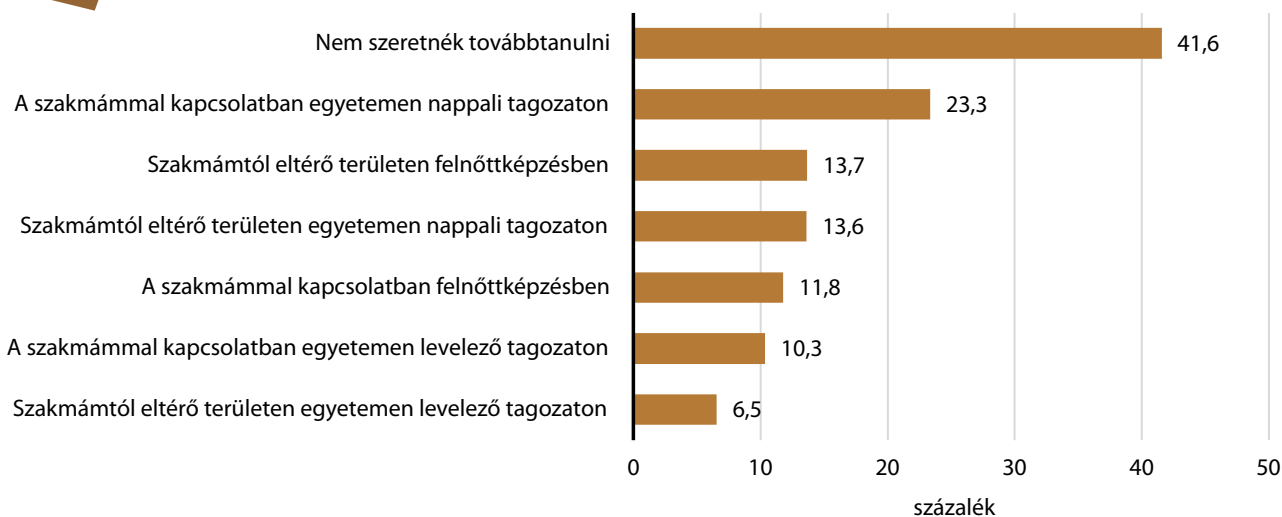
71. ábra A SZAKKÉPZETTSÉG MEGSZERZÉSE UTÁNI TERVEK 2020–2024 KÖZÖTT A VÁLASZOK ARÁNYA SZERINT

Forrás: Végzős tanulók preferenciafelmérése (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

A továbbtanulási tervekről konkrétan is megkérdeztük a tanulókat. A tanulók 41,6 százaléka nem szeretne továbbtanulni, közel negyede (23,3 százalék) viszont a szakmájával kapcsolatos egyetemi továbbtanulást tervez nappali tagozaton. Levelező tagozaton a diákok 16,8 százaléka folytatná tanulmányait, nagyobb részük (10,3 százalék) a jelenleg tanult szakmájához kapcsolódó területen szeretné elmélyíteni a tudását. A válaszadók 13,6 százaléka a szakmától eltérő területen tervez egyetemi szintű, nappali tagozaton történő továbbtanulást. Mindemellett jelentős arányt (25,5 százalék) képviselnek a felnőttképzési jogviszonyban továbbtanulni szándékozók, ebből 11,8 százalékos részarányt képviselnek a szakmával megegyező területen továbbtanulást tervező tanulók (72. ábra). A korábbi évek felméréseivel összehasonlítva azt tapasztaljuk, hogy kismértékben nőtt a szakmával kapcsolatos területen továbbtanulni tervező tanulók aránya mind a nappali rendszerű, mind a levelező és a felnőttképzésben.

72. ábra TOVÁBBTANULÁSI IRÁNYOK A VÉGZŐS TANULÓK KÖRÉBEN (N=1530)

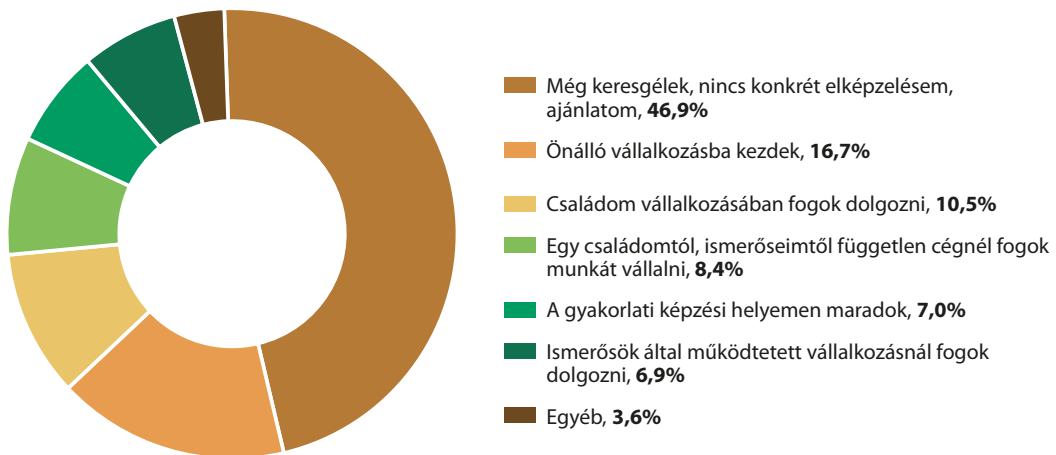
Forrás: Végzős tanulók preferenciafelmérése (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

A válaszadó tanulók mintegy 47 százalékának az adatfelvétel időszakában még nem volt konkrét állásajánlata. Ez az arány kismértékben nőtt a korábbi felmérések értékeihez képest. Önálló vállalkozás alapítását a kérdésre választ adó tanulók 16,7 százaléka tervez, a válaszadók 10,5 százaléka pedig családja vállalkozásában szeretne munkát vállalni. Az elhelyezkedésben fontos szerepet töltenek be a közvetlen, személyes kapcsolatok, erre utal, hogy a válaszadó tanulók mintegy 7 százaléka ismerős cégnél, további 7 százaléka pedig a szakképzés ideje alatt már megismert gyakorlati képzési helyén tervezi a munkába állást. Ismeretlen cégnél 8,4 százalékuk tervez munkavállalást (73. ábra). A 2020-as, 2021-es évek felméréseivel összehasonlítva azt tapasztaljuk, hogy növekedett az önálló vállalkozás indítását tervezők és csökkent az alkalmazottként elhelyezkedni szándékozók aránya.

A válaszadók egyre nagyobb arányban tervezik, hogy az iskola befejezése után önálló vállalkozást indítanak.

A tervezett munkavállalás a felmérés eredményei szerint nem jár együtt jelentős földrajzi mobilitással. Az állásajánlattal rendelkező tanulók ugyanis zömmel a lakóhelyükön (28,7 százalék) vagy ugyanabban a vármegyében (26,7 százalék) tervezik az elhelyezkedést. Másik vármegyébe költözést csak a tanulók 11,6 százaléka tervez, a budapesti munkavállalást 9,7 százalékuk vette számításba. Külföldi munkavállalást a kérdést megválaszolók 10,6 százaléka tervez, ez az arány majdnem duplája a 2020-as és 2021-es felmérésekben tapasztalt értékeknek.

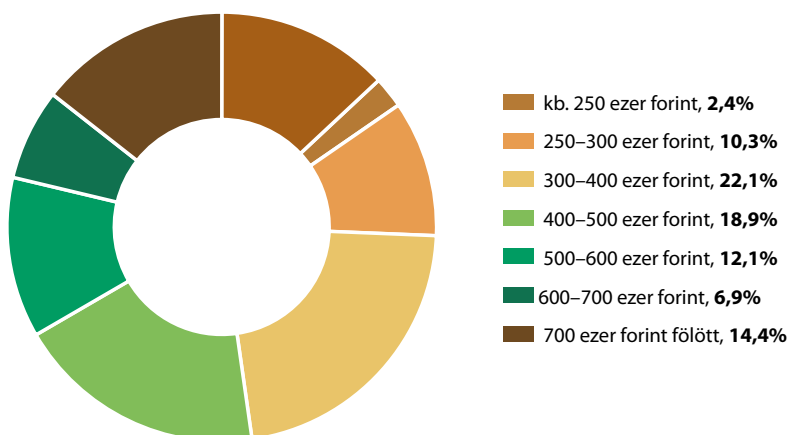
73. ábra

„A TERVEK SZERINT MILYEN MUNKAHELYEN FOGSZ ELHELYEZKEDNI TANULMÁNYAID BEFEJEZÉSE UTÁN?” KÉRDÉSRE ADOTT VÁLASZOK MEGOSZLÁSA (N=1530)

Forrás: Végzős tanulók preferenciafelmérése (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

A tanulókat a jövőbeni munkabérekkel kapcsolatos elvárásaikról is megkérdeztük. A kérdésben véleményt nyilvánító 1530 tanuló legnagyobb része (22,1 százalék) 300 ezer és 400 ezer forint közötti havi nettó bért jelölt meg elfogadható bérnek, ezt követi 18,9 százalékkal a 400–500 ezer forint közötti bért reálisnak tekintők aránya. A tanulók 2,4 százaléka elégedett lenne a minimálbér körüli 250 ezer forintos nettó bérrel is, egytizedük 250–300 ezer forintos nettó bért tartana elfogadhatónak jövőbeni munkahelyén (74. ábra). Havi 500 ezer és 700 ezer forint közötti nettó bért a tanulók közel ötöde szeretne, és további közel 15 százalékuk a 700 ezer forintos fizetést tartaná elfogadhatónak. Az előrehaladott inflációs folyamatokat jelzi, hogy a legfelső kategóriába tartozó bérigényt megjelölők aránya a 2020-as 2,9 százalékról 14,4 százalékra nőtt.

74. ábra

MEKKORA AZ A HAVI NETTÓ BÉR, AMIT PÁLYAKEZDŐ MUNKAVÁLLALÓKÉNT ELFOGADHATÓNAK TARTANÁL? (N=1530)

Forrás: Végzős tanulók preferenciafelmérése (2024), AKI Társadalomkutatási Osztály

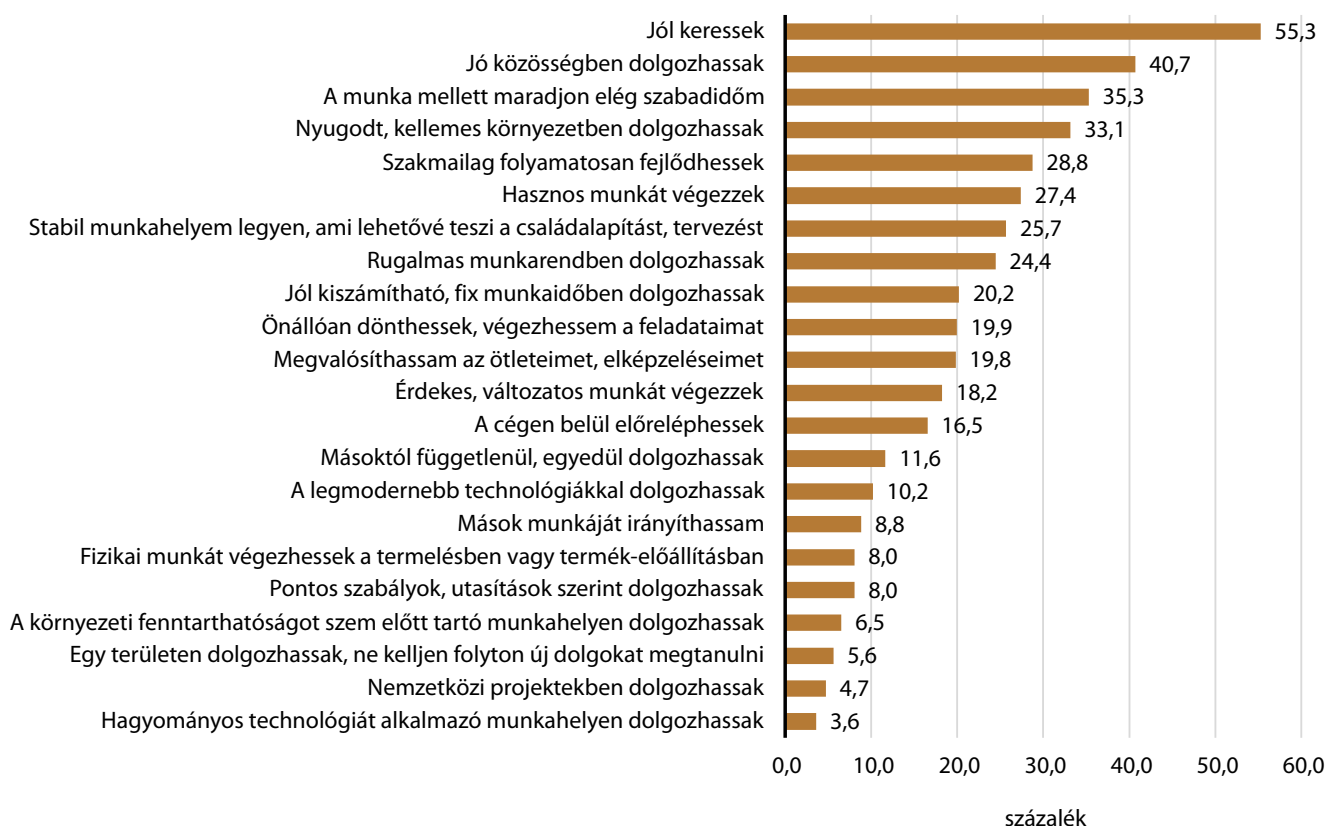
A tanulók bérigénye egyértelmű összefüggést mutat a képzési szinttel és a tanult szakmával. A szakképző iskolai képzésben tanulók bérigénye jellemzően alacsonyabb, mint a technikus végzettséget szerző tanulóké.

A jövőbeni munkahellyel kapcsolatos elvárások tekintetében a tanulók legnagyobb arányban a jó kereseti lehetőséget jelölték meg, a válaszadó tanulók 55,3 százalékánál ez a szempont a legfontosabb. A Z generáció munkahelyi motivációjáról, preferenciáiról számos tanulmány született (Görömbei, 2020; Györi-Lovász, 2023; Hajna, 2023; Kozák és Pózner, 2024), felmérésünk ezeket az eredményeket támasztja alá. A tanulók elvárásai tekintetében a kereset után a második helyen a jó közösség, majd a megfelelő mennyiségű szabadidő áll. Fontos szempont számukra a kellemes munkakörnyezet is (a válaszadók harmada megjelölte ezt a tényezőt), de közvetlenül ez után a szakmai fejlődés és a hasznos munkavégzés lehetősége áll a rangsorban. A tanulók preferencia sorrendjében az élen járó tényezők nagyjából változatlanok az elmúlt évek felméréseiben. Bár a generációkutatások szerint a Z generáció nem egy munkahelyen képzelel el az egész aktív életét eltölteni, a felmérésünk szerint a tanulók negyedénél mégis fontos szempont a stabilitás, ami mellett tervezhető a családalapítás. A munkaidő tekintetében ugyanakkor a rugalmasságot is sokan (24,4 százalék) tartják fontos szempontnak. A válaszok alapján az is megállapítható, hogy az agrárszakképzésben tanuló diákok többsége nem készül vezetői pozícióba, legalábbis a végzést követően nem, hiszen csupán 8,8 százalékuk jelölte meg azt az elvárást, hogy mások munkáját irányíthassa. Bár az ágazat egyik fő sajátossága, hogy sok fizikai munkával jár, ez mégsem tűnik vonzósnak a legtöbb tanuló számára, csupán 8 százalékuk jelölte meg. A környezeti fenntarthatóság mint szempont új elemként került be a felmérésünkbe, ugyanakkor a tanulók mindössze 6,5 százaléka tartja fontosnak (75. ábra).

A tanulók jövőbeni munkahelyükkel kapcsolatos legfontosabb elvárása a megfelelő kereset mellett a jó közösség, az elég szabadidő és a nyugodt, kellemes munkakörnyezet.

75. ábra

A TANULÓK ELVÁRÁSAI JÖVŐBENI MUNKAHELYÜKKEL KAPCSOLATBAN AZ EMLÍTÉSEK ARÁNYÁBAN (N=1530)

Forrás: Végzős tanulók preferenciafelmérése (2024), AKI Társadalomkutatói Osztály

MELLÉKLETEK

1. melléklet:	A 2024/2025-ös tanévben oktatott agrárszakmák, részsakmák és szakmairányok	88
2. melléklet:	A tanulók létszáma az Alföldi Agrárszakképzési Centrum intézményeiben, 2024. október	89
3. melléklet:	A tanulók létszáma a Déli Agrárszakképzési Centrum intézményeiben, 2024. október	92
4. melléklet:	A tanulók létszáma az Északi Agrárszakképzési Centrum intézményeiben, 2024. október	95
5. melléklet:	A tanulók létszáma a Kisalföldi Agrárszakképzési Centrum intézményeiben, 2024. október	98
6. melléklet:	A tanulók száma a Közép-magyarországi Agrárszakképzési Centrum intézményeiben, 2024. október	101

1. melléklet: A 2024/2025-ÖS TANÉVBEN OKTATOTT AGRÁRSZAKMÁK, RÉSZSZAKMÁK ÉS SZAKMAIRÁNYOK

Ágazat	Szakma	Szakmairány	Részsakma
Élelmiszeripar - 05 (2020)	Bor- és pezsgőgyártó technikus		
	Édességkészítő		Keksz- és ostyagyártó
	Élelmiszer-ellenőrzési technikus		
	Élelmiszeripari gépésztechnikus		
	Élelmiszeripari gépkezelő		
	Erjedés- és üdítőital-ipari technikus		
	Erjedés- és üdítőital-ipari termékkészítő		
	Hentes és húskészítmény-készítő		Csontozó munkás
	Húsipari technikus		
	Kistermelői élelmiszer-előállító		
	Pék		Sütőipari és gyorspékési munkás
	Pék-cukrász		Süteménykészítő
	Sütő- és cukrászipari technikus		
	Szőlész-borász		
Tartósítóipari technikus			
Tejtermékkészítő			
Környezetvédelem és vízügy - 14 (2020)	Környezetvédelmi technikus	Hulladékhasznosító, -feldolgozó (2020)	
		Igazgatás (2020)	
		Környezetvédelem (2020)	
		Természetvédelem (2020)	
Mezőgazdaság és erdőszet - 17 (2020)	Erdésztechnikus	Erdőgazdálkodás (2020)	
		Vadgazdálkodás (2020)	
	Erdőművelő-fakitermelő		Erdőművelő
	Földmérő, földügyi és térinformatikai technikus		
	Gazda		Aranykalászos gazda
		Állattenyésztő (2020)	
		Lovász (2020)	
	Kertész	Növénytermesztő (2020)	
			Kerti munkás
	Kertész technikus		Növényházi munkás
			Faiskolai kertész
			Parkgondozó
		Dísznövénytermesztő, virágkötő (2020)	
		Gyógynövénytermesztő (2020)	
		Gyümölcsstermesztő (2020)	
		Parképítő és -fenntartó (2020)	
		Zöldségtermesztő (2020)	
Mezőgazdasági gépész			
Mezőgazdasági gépésztechnikus			
Mezőgazdasági technikus	Állattenyésztő (2020)		
	Növénytermesztő (2020)		

Megjegyzés: Az élelmiszeripar ágazaton belüli szakmákhoz tartozik a tartósítóipari termékkészítő és a tejipari technikus is, a gazda szakmán belül az állatgondozó és a mezőgazdasági munkás részsakmák, azonban a 2024/2025-ös tanévben tanuló hiányában nem indult ebben a két szakmában képzés.

Forrás: NSZFH (2024) alapján készült az AKI Társadalomkutatói Osztályán A tanulók létszáma az Alföldi Agrárszakképzési Centrum intézményeiben, 2024. október

2. melléklet: A TANULÓK LÉTSZÁMA AZ ALFÖLDI AGRÁRSZAKKÉPZÉSI CENTRUM INTÉZMÉNYEIBEN, 2024. OKTÓBER

Vármegye	Intézmény	Szakma	Szakmairány	Jogviszony	Létszám	
Békés	Alföldi ASzC Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Élelmiszer-ellenőrzési technikus	-	Felnőttképzési jogviszony	9	
				Tanulói jogviszony	21	
		Erdésztechnikus	Vadgazdálkodás (2020)	Felnőttképzési jogviszony	12	
				Tanulói jogviszony	7	
		Gazda	-	Tanulói jogviszony	8	
				Állattenyésztő (2020)	Tanulói jogviszony	11
			Lovász (2020)	Felnőttképzési jogviszony	27	
				Tanulói jogviszony	10	
			Növénytermesztő (2020)	Tanulói jogviszony	10	
			Kistermelői élelmiszer-előállító	-	Felnőttképzési jogviszony	12
		Tanulói jogviszony			8	
		Környezetvédelmi technikus	Környezetvédelem (2020)	Felnőttképzési jogviszony	10	
				Tanulói jogviszony	48	
		Mezőgazdasági gépész	-	Felnőttképzési jogviszony	7	
				Tanulói jogviszony	13	
		Mezőgazdasági gépésztechnikus	-	Felnőttképzési jogviszony	24	
		Mezőgazdasági technikus	-	Felnőttképzési jogviszony	9	
				Tanulói jogviszony	17	
				Állattenyésztő (2020)	Felnőttképzési jogviszony	2
				Növénytermesztő (2020)	Tanulói jogviszony	10
	Pék-cukrász	-	Felnőttképzési jogviszony	14		
			Tanulói jogviszony	35		
	Sütő- és cukrászipari technikus	-	Felnőttképzési jogviszony	24		
Tanulói jogviszony			35			
Tejtermékkészítő	-	Felnőttképzési jogviszony	18			
Alföldi ASzC Dr. Pálfi György Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Gazda	-	Felnőttképzési jogviszony	21		
			Tanulói jogviszony	6		
	Mezőgazdasági gépész	Állattenyésztő (2020)	Tanulói jogviszony	10		
			Tanulói jogviszony	53		
Mezőgazdasági gépésztechnikus	-	Tanulói jogviszony	36			
Csongrád-Csanád	Alföldi ASzC Bársony István Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Erdésztechnikus	Vadgazdálkodás (2020)	Felnőttképzési jogviszony	31	
				Tanulói jogviszony	112	
	Környezetvédelmi technikus	Környezetvédelem (2020)	Tanulói jogviszony	36		
	Mezőgazdasági gépész	-	Tanulói jogviszony	89		
Mezőgazdasági gépésztechnikus			Tanulói jogviszony	95		

Vármegye	Intézmény	Szakma	Szakmairány	Jogviszony	Létszám	
Csongrád-Csanád	Alföldi ASzC Bartha János Kertészeti Technikum és Szakképző Iskola	Kertész	-	Felnőttképzési jogviszony	10	
			-	Tanulói jogviszony	2	
			-	Tanulói jogviszony	18	
		Kertésztechnikus	Dísznövénytermesztő, virágkötő (2020)	Tanulói jogviszony	4	
			Gyógynövénytermesztő (2020)	Felnőttképzési jogviszony	22	
			Gyümölcstermesztő (2020)	Felnőttképzési jogviszony	9	
			Parképítő és -fenntartó (2020)	Felnőttképzési jogviszony	7	
			Zöldségtermesztő (2020)	Tanulói jogviszony	6	
			Kistermelői élelmiszer-előállító	-	Felnőttképzési jogviszony	26
		Mezőgazdasági technikus	-	Tanulói jogviszony	9	
			Állattenyésztő (2020)	Tanulói jogviszony	8	
			Növénytermesztő (2020)	Tanulói jogviszony	6	
	Alföldi ASzC Bedő Albert Erdészeti Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Erdésztechnikus	Erdőgazdálkodás (2020)	Felnőttképzési jogviszony	21	
			Tanulói jogviszony	91		
		Erdőművelő-fakitermelő	-	Tanulói jogviszony	47	
		Gazda	Lovász (2020)	Tanulói jogviszony	28	
	Alföldi ASzC Fodor József Élelmiszeripari Technikum és Szakképző Iskola	Hentes és húskészítménykészítő	-	Tanulói jogviszony	3	
			-	Felnőttképzési jogviszony	11	
		Húsipari technikus	-	Tanulói jogviszony	4	
			-	Felnőttképzési jogviszony	12	
		na	-	Tanulói jogviszony	25	
		Pék	-	Tanulói jogviszony	7	
		Pék-cukrász	-	Felnőttképzési jogviszony	21	
			-	Tanulói jogviszony	17	
			-	Felnőttképzési jogviszony	6	
		Sütő- és cukrászipari technikus	-	Tanulói jogviszony	19	
			-	-	-	
		Gazda	Növénytermesztő (2020)	Tanulói jogviszony	4	
		Alföldi ASzC Galamb József Mezőgazdasági Technikum és Szakképző Iskola	Kertész	-	Felnőttképzési jogviszony	1
				-	Tanulói jogviszony	17
	Kertésztechnikus		Dísznövénytermesztő, virágkötő (2020)	Felnőttképzési jogviszony	6	
			Tanulói jogviszony	4		
			Gyógynövénytermesztő (2020)	Felnőttképzési jogviszony	11	
	Zöldségtermesztő (2020)		Tanulói jogviszony	2		
	Mezőgazdasági gépész		-	Felnőttképzési jogviszony	2	
			-	Tanulói jogviszony	36	
	Mezőgazdasági gépésztechnikus		-	Felnőttképzési jogviszony	9	
			-	Tanulói jogviszony	44	
	Mezőgazdasági technikus	Növénytermesztő (2020)	Felnőttképzési jogviszony	8		
		Tanulói jogviszony	14			
	na	-	Felnőttképzési jogviszony	29		
	Tanulói jogviszony	62				

Vármegye	Intézmény	Szakma	Szakmairány	Jogviszony	Létszám
Csongrád-Csanád	Alföldi ASzC Gregus Máté Mezőgazdasági Technikum és Szakképző Iskola	Gazda	-	Tanulói jogviszony	8
			Állattenyésztő (2020)	Tanulói jogviszony	11
			Lovász (2020)	Tanulói jogviszony	9
		Kertésztechnikus	-	Felnőttképzési jogviszony	9
			-	Tanulói jogviszony	8
			Parképítő és -fenntartó (2020)	Tanulói jogviszony	5
			Zöldségtermesztő (2020)	Felnőttképzési jogviszony	3
				Tanulói jogviszony	5
		Mezőgazdasági gépész	-	Tanulói jogviszony	22
			-	Felnőttképzési jogviszony	43
	Mezőgazdasági technikus	-	Tanulói jogviszony	27	
		Állattenyésztő (2020)	Tanulói jogviszony	58	
		Növénytermesztő (2020)	Tanulói jogviszony	43	
		na	Tanulói jogviszony	24	
	Alföldi ASzC Kiss Ferenc Erdészeti Technikum	Erdésztechnikus	Erdőgazdálkodás (2020)	Felnőttképzési jogviszony	20
			Tanulói jogviszony	207	
Földmérő, földügyi és térinformatikai technikus		-	Felnőttképzési jogviszony	33	
			Tanulói jogviszony	12	
Jász-Nagykun-Szolnok	Alföldi ASzC Kenderesi Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Gazda	-	Tanulói jogviszony	10
			Állattenyésztő (2020)	Tanulói jogviszony	24
			Lovász (2020)	Tanulói jogviszony	7
		Mezőgazdasági gépész	-	Tanulói jogviszony	73
		Mezőgazdasági gépésztechnikus	-	Tanulói jogviszony	7
		Mezőgazdasági technikus	-	Tanulói jogviszony	21
		Pék-cukrász	-	Tanulói jogviszony	8
Összesen					2 275

Forrás: NSZFH-adatok alapján készült az AKI Társadalomkutató Osztályán

3. melléklet: A TANULÓK LÉTSÁMA A DÉLI AGRÁRSZAKKÉPZÉSI CENTRUM INTÉZMÉNYEIBEN, 2024. OKTÓBER

Vármegye	Intézmény	Szakma	Szakmairány	Jogviszony	Létszám	
Bács-Kiskun	Déli ASzC Bereczki Máté Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola	Kertész	-	Felnőttképzési jogviszony	43	
				Tanulói jogviszony	20	
		Mezőgazdasági gépész	-	Tanulói jogviszony	69	
				Mezőgazdasági gépésztechnikus	-	Tanulói jogviszony
	Déli ASzC Jánoshalmi Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	na	-	Tanulói jogviszony	28	
				Tanulói jogviszony	20	
		Gazda	-	Állattenyésztő (2020)	Felnőttképzési jogviszony	16
				Tanulói jogviszony	24	
			Növénytermesztő (2020)	Felnőttképzési jogviszony	79	
				Tanulói jogviszony	11	
		Mezőgazdasági gépész	-	Felnőttképzési jogviszony	30	
				Tanulói jogviszony	98	
		Mezőgazdasági gépésztechnikus	-	Felnőttképzési jogviszony	27	
				Tanulói jogviszony	182	
	Mezőgazdasági technikus	-	Tanulói jogviszony	31		
			Állattenyésztő (2020)	Felnőttképzési jogviszony	19	
		Növénytermesztő (2020)	Tanulói jogviszony	22		
			Felnőttképzési jogviszony	84		
	Déli ASzC Kiskunfélegyházi Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	na	-	Tanulói jogviszony	15	
				Tanulói jogviszony	2	
		Gazda	-	Tanulói jogviszony	19	
				Állattenyésztő (2020)	Tanulói jogviszony	22
			Lovász (2020)	Tanulói jogviszony	33	
				Növénytermesztő (2020)	Tanulói jogviszony	15
		Hentes és húskészítménykészítő	-	Felnőttképzési jogviszony	102	
				Tanulói jogviszony	19	
		Húsipari technikus	-	Tanulói jogviszony	5	
Állattenyésztő (2020)				Tanulói jogviszony	47	
Mezőgazdasági technikus		-	Növénytermesztő (2020)	Tanulói jogviszony	32	
			Felnőttképzési jogviszony	43		
na		-	Tanulói jogviszony	147		
	Pék		-	Tanulói jogviszony	18	
Pék-cukrász	-	Tanulói jogviszony	33			
Sütő- és cukrászipari technikus	-	Tanulói jogviszony	71			

Vármegye	Intézmény	Szakma	Szakmairány	Jogviszony	Létszám
Bács-Kiskun	Déli ASzC Kocsis Pál Mezőgazdasági és Környezetvédelmi Technikum és Szakképző Iskola	Földmérő, földügyi és térinformatikai technikus	-	Tanulói jogviszony	12
		Kertész	-	Tanulói jogviszony	69
		Kertésztechnikus	-	Tanulói jogviszony	17
			Dísznövény- termesztő, virágkötő (2020)	Tanulói jogviszony	54
			Parképítő és -fenntartó (2020)	Felnőttképzési jogviszony	1
		Környezetvédelmi technikus	-	Tanulói jogviszony	14
			Hulladék- hasznosító, -feldolgozó (2020)	Tanulói jogviszony	13
			Igazgatás (2020)	Tanulói jogviszony	19
			Környezet- védelem (2020)	Tanulói jogviszony	49
			Természetvé- delem (2020)	Felnőttképzési jogviszony	28
Baranya	Déli ASzC Teleki Zsigmond Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Bor- és pezsgőgyártó technikus	-	Felnőttképzési jogviszony	17
		Kertész	-	Tanulói jogviszony	28
		Kertésztechnikus	-	Felnőttképzési jogviszony	14
			-	Tanulói jogviszony	22
			Dísznövény- termesztő, virágkötő (2020)	Felnőttképzési jogviszony	1
			Tanulói jogviszony	4	
		Gyógynövény- termesztő (2020)	Felnőttképzési jogviszony	3	
	Déli ASzC Ujhelyi Imre Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Gazda	-	Tanulói jogviszony	18
			Állattenyésztő (2020)	Felnőttképzési jogviszony	13
			Tanulói jogviszony	20	
		Növény- termesztő (2020)	Tanulói jogviszony	29	
		Mezőgazdasági gépész	-	Tanulói jogviszony	12
		Mezőgazdasági gépésztechnikus	-	Tanulói jogviszony	13
		Mezőgazdasági technikus	-	Tanulói jogviszony	56
Állattenyésztő (2020)	Felnőttképzési jogviszony		8		
Tanulói jogviszony	22				
Növény- termesztő (2020)	Tanulói jogviszony	48			

Vármegye	Intézmény	Szakma	Szakmairány	Jogviszony	Létszám	
Somogy	Déli ASzC Kinizsi Pál Élelmiszeripari Technikum és Szakképző Iskola	Édességkészítő	-	Tanulói jogviszony	18	
		Élelmiszer-ellenőrzési technikus	-	Tanulói jogviszony	4	
		Élelmiszeripari gépkezelő	-	Felnőttképzési jogviszony	66	
		Hentes és húskészítmény-készítő	-	Tanulói jogviszony	38	
		Környezetvédelmi technikus	-	Tanulói jogviszony	10	
		Környezetvédelmi technikus	Hulladék-hasznosító, -feldolgozó (2020)	-	Felnőttképzési jogviszony	24
			Környezetvédelem (2020)	-	Tanulói jogviszony	7
		na	-	Felnőttképzési jogviszony	8	
		Pék	-	Tanulói jogviszony	25	
			-	Tanulói jogviszony	28	
		Pék-cukrász	-	Felnőttképzési jogviszony	9	
			-	Tanulói jogviszony	48	
	Sütő- és cukrászipari technikus	-	Felnőttképzési jogviszony	21		
		-	Tanulói jogviszony	30		
	Déli ASzC Széchenyi Zsigmond Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Erdésztechnikus	Erdőgazdálkodás (2020)	-	Felnőttképzési jogviszony	36
			-	Tanulói jogviszony	36	
		Erdőművelő-fakitermelő	-	Felnőttképzési jogviszony	11	
		Mezőgazdasági gépész	-	Tanulói jogviszony	30	
			-	Tanulói jogviszony	28	
		Mezőgazdasági gépésztechnikus	-	Tanulói jogviszony	8	
na	-	Tanulói jogviszony	56			
Tolna	Déli ASzC Apponyi Sándor Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Kistermelői élelmiszer-előállító	-	Tanulói jogviszony	22	
		Mezőgazdasági gépész	-	Felnőttképzési jogviszony	16	
			-	Tanulói jogviszony	52	
		Mezőgazdasági gépésztechnikus	-	Tanulói jogviszony	55	
	-		Tanulói jogviszony	16		
	Gazda	Állattenyésztő (2020)	-	Tanulói jogviszony	21	
		Növénytermesztő (2020)	-	Tanulói jogviszony	21	
	Déli ASzC Csapó Dániel Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Hentes és húskészítmény-készítő	-	Tanulói jogviszony	8	
			-	Felnőttképzési jogviszony	12	
	Mezőgazdasági technikus	-	Tanulói jogviszony	46		
		Állattenyésztő (2020)	-	Tanulói jogviszony	22	
		Növénytermesztő (2020)	-	Tanulói jogviszony	46	
	Pék-cukrász	-	Felnőttképzési jogviszony	30		
		-	Tanulói jogviszony	33		
Tejtermékkészítő	-	Felnőttképzési jogviszony	19			
Összesen					3 138	

Forrás: NSZFH-adatok alapján készült az AKI Társadalomkutatási Osztályán

Vissza az 55. oldalra

4. melléklet: A TANULÓK LÉTSÁMA AZ ÉSZAKI AGRÁRSZAKKÉPZÉSI CENTRUM INTÉZMÉNYEIBEN, 2024. OKTÓBER

Vármegye	Intézmény	Szakma	Szakmairány	Jogviszony	Létszám	
Borsod-Abaúj-Zemplén	Északi ASzC Bárczay János Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Gazda	Állattenyésztő (2020)	Tanulói jogviszony	23	
		Mezőgazdasági technikus	Állattenyésztő (2020)	Tanulói jogviszony	61	
	Északi ASzC Debreczeni Márton Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum és Szakképző Iskola	Hentes és húskészítmény-készítő	-	Tanulói jogviszony	5	
		Kertész	-	Tanulói jogviszony	20	
		Kertésztechnikus	Dísnövény-termesztő, virágkötő (2020)	Felnőttképzési jogviszony	7	
			Parképítő és -fenntartó (2020)	Felnőttképzési jogviszony	21	
		Pék-cukrász	-	Felnőttképzési jogviszony	18	
			-	Tanulói jogviszony	41	
		Északi ASzC Serényi Béla Mezőgazdasági Technikum és Szakképző Iskola	Erdésztechnikus	Erdőgazdálkodás (2020)	Tanulói jogviszony	11
	Mezőgazdasági gépésztechnikus		-	Tanulói jogviszony	15	
	Mezőgazdasági technikus		Növény-termesztő (2020)	Tanulói jogviszony	20	
	na		-	Tanulói jogviszony	56	
	Pék-cukrász		-	Tanulói jogviszony	27	
	Hajdú-Bihar	Északi ASzC Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Élelmiszer-ellenőrzési technikus	-	Tanulói jogviszony	31
			Élelmiszeripari gépkezelő	-	Felnőttképzési jogviszony	53
Erdésztechnikus			-	Felnőttképzési jogviszony	2	
			Erdőgazdálkodás (2020)	Felnőttképzési jogviszony	9	
			Vadgazdálkodás (2020)	Felnőttképzési jogviszony	14	
Gazda			Növény-termesztő (2020)	Tanulói jogviszony	27	
Kertész			-	Tanulói jogviszony	10	
Környezetvédelmi technikus			Környezetvédelem (2020)	Tanulói jogviszony	12	
Mezőgazdasági gépész			-	Tanulói jogviszony	91	
Mezőgazdasági gépésztechnikus			-	Tanulói jogviszony	91	
Mezőgazdasági technikus		Növény-termesztő (2020)	Tanulói jogviszony	38		
Pék		-	Tanulói jogviszony	7		
Pék-cukrász		-	Tanulói jogviszony	51		
Északi ASzC Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium Brózik Dezső Tagintézménye		Kistermelői élelmiszer-előállító	-	Tanulói jogviszony	12	
		Mezőgazdasági gépész	-	Tanulói jogviszony	40	
	Pék	-	Tanulói jogviszony	20		

Vármegye	Intézmény	Szakma	Szakmairány	Jogviszony	Létszám
Heves	Északi ASzC Mátra Erdészeti Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Erdésztechnikus	Erdőgazdálkodás (2020)	Felnőttképzési jogviszony	44
				Tanulói jogviszony	282
		Mezőgazdasági technikus	Vadgazdálkodás (2020)	Tanulói jogviszony	77
			Növénytermesztő (2020)	Tanulói jogviszony	10
	Északi ASzC Pétervásárai Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Gazda	Lovász (2020)	Tanulói jogviszony	16
		Kertész	-	Tanulói jogviszony	13
		Mezőgazdasági gépész	-	Tanulói jogviszony	51
		Mezőgazdasági gépésztechnikus	-	Tanulói jogviszony	30
		na	-	Tanulói jogviszony	1
	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Északi ASzC Baross László Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Erdésztechnikus	Vadgazdálkodás (2020)	Felnőttképzési jogviszony
Gazda			Növénytermesztő (2020)	Tanulói jogviszony	20
Kertész			-	Tanulói jogviszony	7
Mezőgazdasági gépész			-	Tanulói jogviszony	31
Mezőgazdasági gépésztechnikus			-	Felnőttképzési jogviszony	28
				Tanulói jogviszony	40
Mezőgazdasági technikus			Növénytermesztő (2020)	Felnőttképzési jogviszony	30
				Tanulói jogviszony	42
na			-	Felnőttképzési jogviszony	2
				Tanulói jogviszony	101
Északi ASzC Lippai János Mezőgazdasági Technikum és Szakképző Iskola		Erdésztechnikus	Erdőgazdálkodás (2020)	Felnőttképzési jogviszony	67
		Gazda	-	Tanulói jogviszony	11
			Állattenyésztő (2020)	Tanulói jogviszony	21
			Növénytermesztő (2020)	Tanulói jogviszony	12
		Kertész	-	Tanulói jogviszony	27
		Kertésztechnikus	Gyümölcs-termesztő (2020)	Tanulói jogviszony	1
				Tanulói jogviszony	3
		Mezőgazdasági gépész	-	Tanulói jogviszony	56
		Mezőgazdasági technikus	Állattenyésztő (2020)	Tanulói jogviszony	44
				Növénytermesztő (2020)	Felnőttképzési jogviszony
			Tanulói jogviszony	56	
Északi ASzC Vay Ádám Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium		Mezőgazdasági gépész	-	Tanulói jogviszony	52
		Mezőgazdasági gépésztechnikus	-	Tanulói jogviszony	32
			-	Tanulói jogviszony	14
		Mezőgazdasági technikus	Növénytermesztő (2020)	Tanulói jogviszony	9

Vármegye	Intézmény	Szakma	Szakmairány	Jogviszony	Létszám
Szabolcs-Szatmár-Bereg	Északi ASzC Westsik Vilmos Élelmiszeripari Technikum és Szakképző Iskola	Édességkészítő	-	Felnőttképzési jogviszony	14
				Tanulói jogviszony	10
		Élelmiszeripari gépkezelő	-	Felnőttképzési jogviszony	31
				Felnőttképzési jogviszony	5
		Hentes és húskészítmény-készítő	-	Tanulói jogviszony	4
				Felnőttképzési jogviszony	7
		Húsipari technikus	-	Felnőttképzési jogviszony	7
				Tanulói jogviszony	11
		Pék	-	Felnőttképzési jogviszony	36
				Tanulói jogviszony	70
Pék-cukrász	-	Felnőttképzési jogviszony	15		
		Tanulói jogviszony	91		
Összesen:					2 432

Forrás: NSZFH-adatok alapján készült az AKI Társadalomkutató Osztályán

5. melléklet: A TANULÓK LÉTSZÁMA A KISALFÖLDI AGRÁRSZAKKÉPZÉSI CENTRUM INTÉZMÉNYEIBEN, 2024. OKTÓBER

Vármegye	Intézmény	Szakma	Szakmairány	Jogviszony	Létszám
Fejér	Kisalföldi ASzC Dr. Entz Ferenc Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Gazda	-	Tanulói jogviszony	17
			Állattenyésztő (2020)	Tanulói jogviszony	23
		Kertész	-	Tanulói jogviszony	24
			-	Tanulói jogviszony	24
		Kertésztechnikus	Dísznövény-termesztő, virágkötő (2020)	Tanulói jogviszony	15
			Parképítő és -fenntartó (2020)	Tanulói jogviszony	19
			-	Tanulói jogviszony	21
		Mezőgazdasági technikus	Állattenyésztő (2020)	Tanulói jogviszony	20
			Növény-termesztő (2020)	Tanulói jogviszony	17
	-		Tanulói jogviszony	102	
	Kisalföldi ASzC Eötvös József Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Mezőgazdasági gépész	-	Tanulói jogviszony	72
		Mezőgazdasági gépésztechnikus	-	Tanulói jogviszony	8
	Kisalföldi ASzC Szent István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum és Szakképző Iskola	Édességkészítő	-	Tanulói jogviszony	27
			Gazda	Állattenyésztő (2020)	Tanulói jogviszony
		Hentes és húskészítmény-készítő	-	Tanulói jogviszony	34
			-	Tanulói jogviszony	9
			Növény-termesztő (2020)	Tanulói jogviszony	14
		na	-	Tanulói jogviszony	12
		Pék	-	Tanulói jogviszony	17
		Pék-cukrász	-	Tanulói jogviszony	50
		Sütő- és cukrászipari technikus	-	Tanulói jogviszony	55
Győr-Moson-Sopron	Kisalföldi ASzC Csukás Zoltán Mezőgazdasági Technikum és Szakképző Iskola	Gazda	Növény-termesztő (2020)	Tanulói jogviszony	8
		Mezőgazdasági gépész	-	Tanulói jogviszony	77
		Mezőgazdasági gépésztechnikus	-	Tanulói jogviszony	84
		na	-	Tanulói jogviszony	107
	Kisalföldi ASzC Roth Gyula Erdészeti Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Erdésztechnikus	-	Tanulói jogviszony	69
			Erdőgazdálkodás (2020)	Felnőttképzési jogviszony	26
		Környezetvédelmi technikus	-	Tanulói jogviszony	14
			Környezetvédelem (2020)	Tanulói jogviszony	48

Vármegye	Intézmény	Szakma	Szakmairány	Jogviszony	Létszám
Komárom-Esztergom	Kisalföldi ASzC Jávorka Sándor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Gazda	Állattenyésztő (2020)	Tanulói jogviszony	6
		Mezőgazdasági gépész	-	Tanulói jogviszony	54
		Mezőgazdasági technikus	-	Tanulói jogviszony	48
			Állattenyésztő (2020)	Tanulói jogviszony	26
		Növénytermesztő (2020)	Tanulói jogviszony	39	
		Pék-cukrász	-	Tanulói jogviszony	53
	Sütő- és cukrászipari technikus	-	Tanulói jogviszony	60	
	Kisalföldi ASzC Pettkó-Szandtner Tibor Lovas Szakképző Iskola és Kollégium	Gazda	-	Felnőttképzési jogviszony	7
			Lovász (2020)	Felnőttképzési jogviszony	3
		na	-	Tanulói jogviszony	106
-			Felnőttképzési jogviszony	1	
Vas	Kisalföldi ASzC Herman Ottó Környezetvédelmi és Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Erdésztechnikus	Vadgazdálkodás (2020)	Tanulói jogviszony	112
		Kertész	-	Tanulói jogviszony	7
		Kertésztechnikus	-	Tanulói jogviszony	42
			Dísnövénytermesztő, virágkötő (2020)	Tanulói jogviszony	30
			Parképítő és -fenntartó (2020)	Tanulói jogviszony	28
		Környezetvédelmi technikus	Környezetvédelem (2020)	Tanulói jogviszony	46
		na	-	Tanulói jogviszony	18
	Kisalföldi ASzC Szombathelyi Élelmiszeripari és Földmérési Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Édességkészítő	-	Felnőttképzési jogviszony	11
			-	Tanulói jogviszony	10
		Földmérő, földügyi és térinformatikai technikus	-	Tanulói jogviszony	77
		Pék-cukrász	-	Tanulói jogviszony	90
		Sütő- és cukrászipari technikus	-	Tanulói jogviszony	89
		Kisalföldi ASzC Vépi Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Gazda	Növénytermesztő (2020)	Tanulói jogviszony
	Kistermelői élelmiszer-előállító		-	Tanulói jogviszony	9
	Mezőgazdasági gépész		-	Felnőttképzési jogviszony	41
			-	Tanulói jogviszony	57
	Mezőgazdasági gépésztechnikus		-	Felnőttképzési jogviszony	15
			-	Tanulói jogviszony	57
	Mezőgazdasági technikus		Növénytermesztő (2020)	Tanulói jogviszony	8
	na	-	Tanulói jogviszony	97	

Vármegye	Intézmény	Szakma	Szakmairány	Jogviszony	Létszám
Veszprém	Kisalföldi ASzC Batthyány Lajos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Erdésztechnikus	Erdőgazdálko- dás (2020)	Tanulói jogviszony	20
		Gazda	Állattenyésztő (2020)	Tanulói jogviszony	13
			Lovász (2020)	Tanulói jogviszony	8
		Mezőgazdasági gépész	-	Tanulói jogviszony	96
		Mezőgazdasági gépésztechnikus	-	Tanulói jogviszony	51
		Mezőgazdasági technikus	Állattenyésztő (2020)	Tanulói jogviszony	65
			Növényter- mesztő (2020)	Tanulói jogviszony	28
		Pék	-	Tanulói jogviszony	10
		Pék-cukrász	-	Tanulói jogviszony	68
		Sütő- és cukrászipari technikus	-	Tanulói jogviszony	19
Összesen					2 848

Forrás: NSZFH-adatok alapján készült az AKI Társadalomkutató Osztályán

 Vissza az
58. oldalra

**6. melléklet: A TANULÓK SZÁMA A KÖZÉP-MAGYARORSZÁGI
AGRÁRSZAKKÉPZÉSI CENTRUM INTÉZMÉNYEIBEN, 2024. OKTÓBER**

Vármegye	Intézmény	Szakma	Szakmairány	Jogviszony	Létszám	
Budapest	Közép-magyarországi ASzC Bercsényi Miklós Élelmiszeripari-Környezetvédelmi Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Erjedés- és üdítőital-ipari technikus	-	Felnőttképzési jogviszony	10	
				Tanulói jogviszony	37	
		Erjedés- és üdítőital-ipari termékészítő	-	Tanulói jogviszony	8	
		Hentes és húskészítmény-készítő	-	Felnőttképzési jogviszony	27	
				Tanulói jogviszony	31	
		Húsipari technikus	-	Felnőttképzési jogviszony	12	
				Tanulói jogviszony	3	
		Kistermelői élelmiszer-előállító	-	Felnőttképzési jogviszony	21	
		Környezetvédelmi technikus	Környezetvédelem (2020)	Felnőttképzési jogviszony	17	
				Tanulói jogviszony	117	
	na	-	Tanulói jogviszony	1		
	Tartósítóiipari technikus	-	Felnőttképzési jogviszony	16		
	Tejtermékkészítő	-	Felnőttképzési jogviszony	5		
	Közép-magyarországi ASzC Magyar Gyula Kertészeti Technikum és Szakképző Iskola	Kertész	-	Felnőttképzési jogviszony	57	
				Tanulói jogviszony	139	
		Kertésztechnikus	Dísznövény-termesztő, virágkötő (2020)	Tanulói jogviszony	158	
				Gyógynövény-termesztő (2020)	Tanulói jogviszony	35
					Parképítő és -fenntartó (2020)	Tanulói jogviszony
				-		Tanulói jogviszony
		Közép-magyarországi ASzC Pesti Barnabás Élelmiszeripari Technikum és Szakképző Iskola	Édességkészítő	-	Felnőttképzési jogviszony	7
					Tanulói jogviszony	28
			Élelmiszer-ellenőrzési technikus	-	Tanulói jogviszony	37
			Élelmiszeripari gépkezelő	-	Felnőttképzési jogviszony	27
	na		-	Felnőttképzési jogviszony	4	
	Pék		-	Felnőttképzési jogviszony	42	
				Tanulói jogviszony	3	
	Pék-cukrász		-	Felnőttképzési jogviszony	115	
		Tanulói jogviszony		38		
	Sütő- és cukrászipari technikus	-	Tanulói jogviszony	246		
	Közép-magyarországi ASzC Soós István Borászati Technikum és Szakképző Iskola	Bor- és pezsgőgyártó technikus	-	Felnőttképzési jogviszony	26	
				Tanulói jogviszony	107	
		Szőlész-borász	-	Tanulói jogviszony	35	
	Közép-magyarországi ASzC Varga Márton Kertészeti és Földmérési Technikum és Kollégium	Földmérő, földügyi és térinformatikai technikus	-	Felnőttképzési jogviszony	27	
				Tanulói jogviszony	136	
		Kertész	-	Tanulói jogviszony	26	
		Kertésztechnikus	Parképítő és -fenntartó (2020)	Felnőttképzési jogviszony	27	
	Tanulói jogviszony			250		

Vármegye	Intézmény	Szakma	Szakmairány	Jogviszony	Létszám
Nógrád	Közép-magyarországi ASzC Liphay Béla Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Gazda	Állattenyésztő (2020)	Tanulói jogviszony	19
		Mezőgazdasági gépész	-	Tanulói jogviszony	24
		Mezőgazdasági gépésztechnikus	-	Tanulói jogviszony	51
		Mezőgazdasági technikus	Állattenyésztő (2020)	Tanulói jogviszony	27
			Növénytermesztő (2020)	Tanulói jogviszony	10
		Pék	-	Felnőttképzési jogviszony	37
			-	Tanulói jogviszony	11
Pék-cukrász	-	Tanulói jogviszony	35		
Pest	Közép-magyarországi ASzC Dr. Szepesi László Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Erdésztechnikus	Erdőgazdálkodás (2020)	Felnőttképzési jogviszony	89
		Erdőművelő-fakitermelő	-	Felnőttképzési jogviszony	32
		Mezőgazdasági gépész	-	Tanulói jogviszony	47
		Mezőgazdasági gépésztechnikus	-	Tanulói jogviszony	112
	Közép-magyarországi ASzC Fáy András Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Gazda	-	Tanulói jogviszony	13
			Lovász (2020)	Felnőttképzési jogviszony	50
		Kertésztechnikus	-	Tanulói jogviszony	52
			Parképítő és -fenntartó (2020)	Tanulói jogviszony	33
		Mezőgazdasági gépésztechnikus	-	Tanulói jogviszony	48
			-	Tanulói jogviszony	1
		Mezőgazdasági technikus	-	Tanulói jogviszony	89
			Állattenyésztő (2020)	Tanulói jogviszony	70
			Növénytermesztő (2020)	Tanulói jogviszony	13
		na	-	Tanulói jogviszony	7
	Közép-magyarországi ASzC Pálóczi Horváth István Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Édességkészítő	-	Tanulói jogviszony	28
		Mezőgazdasági gépész	-	Tanulói jogviszony	69
		Mezőgazdasági gépésztechnikus	-	Tanulói jogviszony	15
	Közép-magyarországi ASzC Táncsics Mihály Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Gazda	Állattenyésztő (2020)	Felnőttképzési jogviszony	9
			Lovász (2020)	Tanulói jogviszony	31
		Mezőgazdasági gépész	Növénytermesztő (2020)	Tanulói jogviszony	39
-			Felnőttképzési jogviszony	8	
Mezőgazdasági technikus		-	Tanulói jogviszony	8	
		Állattenyésztő (2020)	Felnőttképzési jogviszony	9	
na		-	Tanulói jogviszony	13	
		Állattenyésztő (2020)	Felnőttképzési jogviszony	7	
		Növénytermesztő (2020)	Tanulói jogviszony	129	
na		-	Felnőttképzési jogviszony	6	
		-	Tanulói jogviszony	59	
na		-	Felnőttképzési jogviszony	17	
na	-	Tanulói jogviszony	188		

Vármegye	Intézmény	Szakma	Szakmairány	Jogviszony	Létszám
Pest	Közép-magyarországi ASzC Toldi Miklós Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Élelmiszer-ellenőrzési technikus	-	Felnőttképzési jogviszony	8
				Tanulói jogviszony	20
		Élelmiszeripari gépésztechnikus	-	Tanulói jogviszony	36
				Felnőttképzési jogviszony	101
		Élelmiszeripari gépkezelő	-	Tanulói jogviszony	6
				Tanulói jogviszony	9
		na	-	Felnőttképzési jogviszony	28
				Tanulói jogviszony	95
		Pék	-	Felnőttképzési jogviszony	16
				Tanulói jogviszony	28
Sütő- és cukrászipari technikus	-	Tanulói jogviszony	61		
Összesen:					4 117

Forrás: NSZFH-adatok alapján készült az AKI Társadalomkutató Osztályán

HIVATKOZÁSOK JEGYZÉKE

1. Bacsák, D., Hajdu, M., Horváth, Á., Nábelek, F. és Nyíró, Zs. (2022). Rövid távú munkaerőpiaci prognózis a 2023-as évre (ősz). MKIK Gazdaság és Vállalkozáskutató Intézet, Budapest. https://gvi.hu/files/researches/693/prognosis_2022_2_tanulmany_221214.pdf
2. Hamza, E., Rácz, K., Juhász, A. és Biró, Sz. (2016). A humán erőforrás helyzete a hazai élelmiszer gazdaságban. *Gazdálkodás*, 60(3), 18–200.
3. Hamza, E., Rácz, K. és Szabó, D. (2018). Az Agrár-munkaerőpiaci Barométer felmérés eredményei, 2016. Agrárgazdasági Kutató Intézet. Agrárgazdasági Információk. <https://doi.org/10.7896/ai1802>
4. Hamza, E., Rácz, K., Szabó, D. és Vásáry, V. (2019). Az agrárszakképzés szerepe a munkaerő-utánpótlásban, 2018. NAIK Agrárgazdasági Kutatóintézet. Agrárgazdasági Információk. <https://doi.org/10.7896/ai1904>
5. Hamza, E., Király-Gál, K. V., Lőrincz, K. és Rácz, K. (2021). Az agrárszakképzés szerepe a munkaerő-utánpótlásban, 2020. Agrárközgazdasági Intézet, Budapest. <http://doi.org/10.7896/ai2107>
6. Hamza, E., Király-Gál, K. V. és Rácz, K. (2024). Az agrárszakképzés szerepe a munkaerő-utánpótlásban, 2022. Agrárközgazdasági Intézet, Budapest. <http://doi.org/10.7896/ai2402>
7. Rácz, K., Hamza, E., Márkiné Tóth, O. és Szabó, D. (2018). Agrár munkaerő-piaci tendenciák és munkaerő-utánpótlási stratégiák. *Munkaügyi Szemle*, 6(4), 19–37.

